

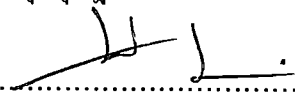
แนวโน้มนักเรียนที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วนิดา ปรียะอนุกุล

คุณูปการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ตุลาคม 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

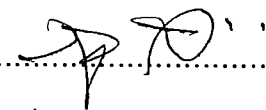
คณะกรรมการควบคุมคุณวุฒินิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณวุฒินิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณวุฒินิพนธ์ของ วนิดา ปรียะอนุกุล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

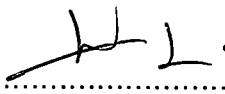
คณะกรรมการควบคุมคุณวุฒินิพนธ์

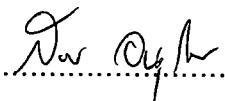

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพร อนุศาสนนันท์)

คณะกรรมการสอบคุณวุฒินิพนธ์

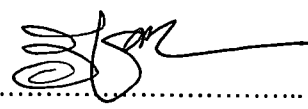

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง เจนจิต)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพร อนุศาสนนันท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุณวุฒินิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ ... 1 ... เดือน ... พฤษภาคม ... พ.ศ. 2558

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จอย่างสมบูรณ์เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก อาจารย์ที่ปรึกษาคุษฎีนิพนธ์ ที่ได้ให้การเอาใจใส่ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดทำงานวิจัยทุกขั้นตอน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ต่อการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.สมุท ฐานานู กรรมการสอบเค้าโครง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริพร อนุศาสนนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ เทคนิค กระบวนการวิจัย คอยให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ด้วยความห่วงใย ให้กำลังใจ และให้ความรู้ ในเชิงวิชาการจนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ แก่ผู้วิจัยทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลที่จำเป็น การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การวิจัย จนกระทั่งงานวิจัยฉบับนี้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้พัฒนาการศึกษาของ ไทยให้มีคุณภาพต่อไป

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ในการศึกษาหลักสูตร ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ให้แนวคิดที่ก่อให้เกิด การเรียนรู้ และนำไปสู่การทำวิจัยในครั้งนี้

ความดีอันเกิดจากคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องตอบแทนพระคุณ บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนด้านการศึกษาของผู้วิจัย และขอขอบคุณเพื่อนร่วมเรียนทุกท่านที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา ทั้งระยะเวลาที่ศึกษาและวิจัย

วนิดา ปรีชะอนุกุล

52810118 สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์/ การศึกษาขั้นพื้นฐาน/ ทศวรรษหน้า

วนิดา ปรียะอนุกุล: แนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (A STUDY THE TREND OF DESIRED CHARACTERISTICS OF STUDENTS LEVEL OF BASIC EDUCATION IN THE NEXT DECADE OF THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION)

คณะกรรมการควบคุมคุรุวิชาชีพ: สุเมธ งามกนก, กศ.ด., สมุทรา ชำนาญ, กศ.ด., สุวีพร อนุศาสนนันท์, ค.ด. 213 หน้า ปี พ.ศ. 2558.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า และจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีพหุลักษณะ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญ 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่ามัธยฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการสังเคราะห์แนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการศึกษาเอกสาร แนวคิด และสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า องค์ประกอบหลักของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า มีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความรู้ ด้านทักษะความสามารถ และด้านทักษะชีวิต

2. ผลการศึกษาความเป็นฉันทามติโดยเทคนิควิธีพหุลักษณะแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน 15 องค์ประกอบย่อย 73 ตัวบ่งชี้

3. ผลการจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ตามองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ลำดับ ดังนี้ ด้านทักษะชีวิต ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย ด้านทักษะความสามารถ และด้านความรู้

52810118: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; Ph.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: DESIRED CHARACTERISTICS/ BASIC EDUCATION/ NEXT DECADE
WANIDA PREEYA-ANUKUL: A STUDY THE TREND OF DESIRED CHARACTERISTICS OF STUDENTS LEVEL OF BASIC EDUCATION IN THE NEXT DECADE OF THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION. DISSERTATION ADVISORS: SUMET NGAMKANOK, Ed.D., SAMUT CHAMNAN, Ed.D., SURIPORN ANUSADSANANUN, Ph.D. 213 P. 2015.

The purposes of this research were: to study the trend of desirable characteristics of the basic education students in the next decade of the office of the Basic Education Commission by Multi-attribute consensus reaching (MACR). The sample of this research were 18 experts. The questionnaires were used as a tool to collect data. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, frequency, and median.

The results of research were:

1. The trend of desirable characteristics of students in the next decade (2020) of the office of the basic education commission were 5 main factors. They were; Physical, Psychological, Knowledge, Capability, and Life skill.
2. The unanimity of key performance indicators for the trend of desirable characteristics of students in the next decade of the office of the Basic Education Commission composed of 5 main factors with 15 minor factors and 73 indicators.
3. For ranking of the characteristics of students in basic education in the next decade, the five factors were; Life skill factors, Psychological, Physical, Capability skill and Knowledge.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์.....	9
ภาพอนาคตของสังคมไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2562).....	22
แนวโน้มคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต.....	29
การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย.....	39
การศึกษาพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ (Multi attribute consensus reaching: MACR).....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
ตอนที่ 1 การศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	55
ตอนที่ 2 การจัดลำดับแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน.....	65
ตอนที่ 2 ผลการจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน....	76
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	120
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	120
วิธีดำเนินการวิจัย.....	120
สรุปผลการวิจัย.....	121
อภิปรายผล.....	133
ข้อเสนอแนะ.....	151
บรรณานุกรม.....	154
ภาคผนวก.....	167
ภาคผนวก ก.....	168
ภาคผนวก ข.....	172
ภาคผนวก ค.....	176
ภาคผนวก ง.....	184
ภาคผนวก จ.....	187
ภาคผนวก ฉ.....	199
ภาคผนวก ช.....	207
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	213

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ภาพรวมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน.....	35
2 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถาม.....	63
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับขององค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความรู้ ด้านทักษะความสามารถ และด้านทักษะชีวิต.....	77
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับขององค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านร่างกาย.....	78
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับขององค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านจิตใจ.....	80
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับขององค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรู้.....	81
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับขององค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทักษะความสามารถ.....	83
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับขององค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า (2556-2565) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทักษะชีวิต.....	85
9 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้สุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงในองค์ประกอบหลักด้านร่างกาย จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	88
10 ค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้สุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ในองค์ประกอบหลักด้านร่างกาย จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้สมรรถภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐานในองค์ประกอบหลักด้านร่างกาย จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	89
12 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้สมรรถภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐานในองค์ประกอบหลักด้านร่างกาย จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	90
13 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้บุคลิกภาพโดดเด่นในองค์ประกอบหลักด้านร่างกาย จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	91
14 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้บุคลิกภาพโดดเด่นในองค์ประกอบหลักด้านร่างกาย จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	92
15 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้มีคุณธรรมพื้นฐานในองค์ประกอบหลักด้านจิตใจ จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	94
16 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้มีคุณธรรมพื้นฐานในองค์ประกอบหลักด้านจิตใจ จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	95
17 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้มีจิตสาธารณะในองค์ประกอบหลักด้านจิตใจ จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	95
18 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้มีจิตสาธารณะในองค์ประกอบหลักด้านจิตใจ จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	96
19 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้มีสุขภาพจิตที่ดีในองค์ประกอบหลักด้านจิตใจ จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	97
20 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้มีสุขภาพจิตที่ดีในองค์ประกอบหลักด้านความรู้ จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	98
21 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้รู้วิชาการในองค์ประกอบหลักด้านความรู้ จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	100
22 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้รู้ด้านวิชาการในองค์ประกอบหลักด้านความรู้ จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	101
23 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้รู้สหวิทยาการในองค์ประกอบหลักด้านความรู้ จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	101

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
24	102
คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้รัฐสหวิทยาการในองค์ประกอบหลักด้านความรู้ จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	
25	103
ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้รัฐอนาคตในองค์ประกอบหลักด้านความรู้ จากการหา ฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	
26	104
คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้รัฐอนาคตในองค์ประกอบหลักด้านความรู้ จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	
27	106
ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีในองค์ประกอบหลัก ด้านทักษะความสามารถ จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	
28	107
คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีในองค์ประกอบ หลักด้านทักษะความสามารถ จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการ พหุลักษณะ.....	
29	107
ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้การคิดและการแก้ปัญหาในองค์ประกอบหลัก ด้านทักษะความสามารถ จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	
30	109
คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้การคิดและแก้ปัญหาในองค์ประกอบหลัก ด้านทักษะความสามารถ จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการ พหุลักษณะ.....	
31	110
ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้ทักษะอาชีพในองค์ประกอบหลักด้านทักษะ ความสามารถ จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	
32	111
คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ของทักษะอาชีพในองค์ประกอบหลักด้านทักษะ ความสามารถ จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	
33	113
ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้ทักษะการรู้จักตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นใน องค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ...	
34	114
คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ของทักษะการรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่นในองค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	
35	115
ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียดใน องค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ...	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
36	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ของทักษะการรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่นในองค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	116
37	ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพในองค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	117
38	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ของทักษะการสร้างสัมพันธภาพในองค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ.....	118
39	ค่าดัชนีความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบหลักด้านร่างกาย.....	200
40	ค่าดัชนีความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบหลักด้านจิตใจ.....	202
41	ค่าดัชนีความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบหลักด้านความรู้.....	203
42	ค่าดัชนีความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบหลักด้านทักษะความสามารถ.....	204
43	ค่าดัชนีความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต.....	206

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ด้านร่างกาย.....	93
2 องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ด้านจิตใจ.....	99
3 องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ด้านความรู้.....	105
4 องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ด้านทักษะความสามารถ.....	112
5 องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ด้านทักษะชีวิต.....	119

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information technology) และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และไม่ใช่เป็นเรื่องภายในของประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับระบบสังคมโลก ที่ครอบคลุมทั้งระบบเศรษฐกิจโลก การค้า การเงินระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ (Multinational corporation) ซึ่งเป็นระบบที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ ผูกพันจนกลายเป็นสังคมเดียวกัน นั่นคือ “ระบบสังคมโลก” แนวโน้มสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในอนาคตทั้งสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน มีสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นมากมาย มีผลผลิตทางวัฒนธรรม เช่น ข่าวสาร ความรู้ และบันเทิง ผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นมาก ทั้งชนิด และปริมาณ การจัดระเบียบทางสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น มีความไม่เท่าเทียมภายในสังคมและระหว่างสังคมเพิ่มขึ้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อคนในชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้รับผลของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทั้งการใช้ชีวิตแบบบริโภคนิยมจากการหลั่งไหลของวัฒนธรรมของสังคมตะวันตกที่แพร่กระจายไปทั่วโลก ทำให้สูญเสียความเป็นเอกลักษณ์ที่ดั้งเดิมของไทย ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งที่ต้องปรับกระบวนการทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ให้สามารถปรับวิถีชีวิตให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและสามารถปรับให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยตามแนวโน้มของสังคมโลก การจัดการศึกษามุ่งเน้นความก้าวหน้าทางวิชาการและการแข่งขัน ทำให้คนในสังคมปัจจุบันสนใจแต่ผลประโยชน์ของตนเอง เกิดความแตกแยก ขาดสำนึกที่ดีต่อประเทศชาติและส่วนรวม ซึ่งเป็นสิ่งที่ดั้งเดิมของสังคมไทยขาดหายไปในเรื่อง อาทิเช่น ความสำนึกดี ความเสียสละ ความเห็นอกเห็นใจ ความช่วยเหลือกัน (ไพฑูริย์ ลินลารัตน์, 2550) ทั้งเอกลักษณ์ที่ดั้งเดิมในสังคมแบบไทย การมีจิตสำนึกที่ดีต่อประเทศชาติและส่วนรวม จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่เด็กและเยาวชนของชาติควรมี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถ

ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง ซึ่งแนวทางการพัฒนาคนดังกล่าว มุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, หน้า 45) ซึ่งแนวทางดังกล่าวมีความสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะทางเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 25)

จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เมื่อต้องเผชิญหน้ากับปัญหาที่มีความท้าทายต่าง ๆ ที่รออยู่ในอนาคต มนุษย์มองเห็นคุณค่าอันอนันต์ของการศึกษา เพื่อการนำไปสู่การมีชีวิตที่ดีขึ้นในศตวรรษใหม่ เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในการทำงานทุกด้าน ในวงการศึกษาก่อให้เกิดปัญหาที่ต้องเผชิญกับปริมาณของข้อมูลข่าวสารที่มีจำนวนมากมายจนไม่สามารถบริหารจัดการกับข้อมูลและการนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ การเปลี่ยนแปลงและการเผชิญกับปัญหาชุดใหม่ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้มนุษย์จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อการดำรงอยู่อย่างมีคุณภาพ จึงทำให้เกิดความจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ใหม่และทักษะชีวิตชุดใหม่ที่มีความแตกต่างไปจากเดิม (ทิสนา แคมมณี, 2552) นอกจากนี้ มาร์ติน (Martin, 2006) กล่าวว่า ปัจจุบันมนุษย์อยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ที่ไม่มีความแน่นอน ทักษะเดิม ๆ ที่มนุษย์มีและใช้ได้ผลในโลกยุคก่อน ๆ ไม่สามารถใช้ได้ผลในยุคปัจจุบันและอนาคต มนุษย์ต้องเรียนรู้ทักษะใหม่เพื่อความอยู่รอดในสังคม

การรับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นไปอย่างกว้างขวางในวงการต่าง ๆ ทำให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นในการเตรียมความพร้อมพลเมืองที่พึงประสงค์ในอนาคต ประเทศไทยมีมาตรการปฏิรูปการศึกษาเพื่อเตรียมการเสริมศักยภาพของประชาชน ทั้งด้านทักษะความรู้ ทักษะคิด ค่านิยม และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน โดยทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น (วิทยากร เชิงกุล, 2552) เนื่องจากปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้คนเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว คือ คุณภาพของการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพราะเมื่อมีการเตรียมคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในอนาคตย่อมจะส่งผลให้มนุษย์สามารถสร้างนวัตกรรมที่มีความหลากหลาย และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ทุกภาคส่วนของสังคมทั้งภาครัฐและเอกชนจะมีแนวทางในการสนับสนุนการจัดการศึกษา แต่ข้อเท็จจริงที่ปรากฏยังไม่สามารถยืนยันได้ถึงความสำเร็จ

ของภารกิจด้านการขยายโอกาสและการส่งเสริมด้านการศึกษา โดยการจัดการศึกษามุ่งเน้นในเรื่อง การแก้ไขกฎหมาย เป็นการบริหารตามกฎระเบียบมากกว่าการมุ่งผลสัมฤทธิ์และเพิ่มประสิทธิภาพ ของการศึกษาที่แท้จริง (วรากรณ์ สามโกเศศ, 2554) และคนไทยได้รับการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพียงร้อยละ 61 ซึ่งเป็นตัวเลขที่น้อยกว่าประเทศคู่แข่งทางเศรษฐกิจ อาทิ ประเทศเกาหลีใต้ สิงคโปร์ และมาเลเซีย เด็กยากจน ร่ร้อน และพิการมีโอกาสได้รับการศึกษาน้อย เด็กไทยยัง เสียเปรียบเด็กในประเทศเพื่อนบ้านในเรื่องของการเข้าถึงข้อมูล แหล่งความรู้ เนื่องจากขาดความรู้ เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย และขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนของสังคม (วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร, 2553) นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) กล่าวไว้ว่า คนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย แต่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพ การศึกษา และสติปัญญาของเด็ก โดยคนไทยได้รับการศึกษาเฉลี่ยสูงขึ้น การขยายโอกาสทางการศึกษา ขึ้นพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น แต่คุณภาพการศึกษายังคงเป็นปัญหาต่อเนื่องที่ต้องให้ความสำคัญโดย เร่งด่วน ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาซึ่งประเมินจากค่าผลสะสมทางการศึกษา หรือระดับความรู้ ทักษะในระดับสูงสุดของคนไทยทั้งประเทศ โดยวัดจากจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย พบว่า เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 6.3 ปี และ 7.8 ปี ในปี พ.ศ. 2543 และปี พ.ศ. 2546 เป็น 8.5 ปี ในปี พ.ศ. 2548 แต่ยังไม่ถึงระดับการศึกษาภาคบังคับ และต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านในแถบ เอเชีย เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี สิงคโปร์ และคนไทยอายุ 15 ปี ขึ้นไป ที่จบประถมศึกษาปีที่ 6 ที่นับเป็น “ผู้มีการเรียนรู้” หรือมีความสามารถในการอ่านเขียนและคำนวณในเบื้องต้นที่สามารถปรับใช้ ในการดำเนินชีวิตนำไปสู่การ “คิดเป็น ทำเป็น” มีเพียงร้อยละ 60 ของประชากรทั้งสิ้น ส่วนทักษะ การอ่าน ซึ่งเป็นเครื่องมือในการหาความรู้ และจัดการกับสาระที่ไม่คุ้นเคยและสามารถใช้อ้างอิง พบว่า ทักษะการอ่านของนักเรียนไทยส่วนใหญ่มีค่าไม่เกินระดับ 2 จาก 5 ระดับ ซึ่งสะท้อนถึง ความจำเป็นต้องเร่งพัฒนาความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ของคนไทย (สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีโอกาสจะแก้ไขได้ เนื่องจากคนมี โอกาสในการเพิ่มพูนความรู้ตลอดเวลา อีกทั้งการตระหนักในความจำเป็นที่พลเมืองของประเทศ ต้องปรับตัวให้สามารถอยู่รอด และอยู่ดีในภาวะวิกฤติแห่งยุคศตวรรษที่ 2 นี้ ยังเกิดค่อนข้างน้อย ในกลุ่มนักคิด นักวิชาการ นักการศึกษา และผู้ปฏิบัติในหน่วยงาน แต่การร่วมมือกันระหว่างภาควิ ศาสตร์สาขาวิชา และภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อกำหนดกรอบความคิดในการกำหนด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพลเมืองในประเทศร่วมกันยังไม่ปรากฏชัดเจน ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ ไม่ได้บรรจุไว้ในหลักสูตรอย่างชัดเจน และเป็นไปในกรอบหรือทิศทางเดียวกัน รวมถึงการขาด กระบวนการพัฒนา การสอนหรือฝึกทักษะการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยยังขึ้นอยู่กับ ผู้สอนว่าจะเห็นความสำคัญและมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถที่จะสอนหรือฝึกให้แก่ผู้เรียน

เพียงใด และขึ้นกับความสามารถเฉพาะตัวของผู้เรียน แต่ในทศวรรษหน้าการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดกับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานถือเป็นงานที่ต้องมุ่งมั่นเพื่อให้เกิดขึ้นในระดับที่คาดหวัง เนื่องจากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนจะช่วยให้เด็กสามารถเผชิญกับสถานการณ์โลก และปัญหาที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ได้อย่างมีคุณภาพ (ทิสนา แจมมณี, 2554)

กระทรวงศึกษาธิการมีมาตรการเพื่อการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ซึ่งการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552-2561 ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ว่า การศึกษาในทศวรรษที่สองนี้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพโดยเน้นประเด็นหลักสามประการ คือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทยโดยการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหาภายใต้ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพิ่มโอกาสการศึกษา การเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการบริหารและจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) สอดคล้องกับ พิณสุดา สิริธรงค์ศรี (2553, หน้า 12) ได้สรุปว่า ภาพอนาคตของคนไทยและการศึกษาไทยทุกคนต้องมีความรู้ในสาระวิชาและงานที่รับผิดชอบ มีความรู้เชิงสหวิทยาการ รู้ไกล รู้กว้าง มีความใฝ่รู้ รักการอ่าน รักการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มองการณ์ไกลและใช้ประโยชน์จากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรม และนำไปสู่เป้าหมายของอนาคตได้ ดังนั้น การให้ความสำคัญกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทศวรรษหน้าเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง รวมไปถึงการที่ประเทศไทยเป็นประเทศสมาชิกในประชาคมอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในปี 2558 นี้ ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคง รวมทั้งด้านสังคมและวัฒนธรรม ทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมีความจำเป็นที่ทุกคนต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนคุณค่าให้กับตนเองตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

การจัดการศึกษาในโรงเรียนถือการพัฒนาคนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการกำหนดอนาคตของประเทศ แต่ผลการพัฒนาตามช่วงวัย พบว่า กลุ่มวัยเด็ก ระดับชาว์ปัญญา มีค่าเฉลี่ยลดลง ขณะเดียวกันยังมีภาวะโภชนาการเกินและโรคอ้วนจากพฤติกรรมการบริโภคที่ไม่เหมาะสม ส่วนเด็กวัยเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 และมาตรฐานความสามารถของผู้เรียนในเรื่องการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ และคิดสร้างสรรค์ค่อนข้างต่ำ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 ก, หน้า 2) การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องพัฒนาคนให้กลายเป็น “กุญแจดอกสำคัญ” ที่สามารถไขประตูสู่ความรู้ ไรจน์ได้ในอนาคต (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546) และเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ส่งผลให้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการพัฒนาคนในประเทศได้ฝากไว้กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นสำคัญ ตามที่ได้

บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 มาตรา 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม” เป้าหมายดังกล่าวเมื่อพิจารณาร่วมกับบริบทความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ อาจกล่าวได้ว่า ยังไม่เพียงพอในการเป็นเครื่องมือยืนยันว่า จะสามารถพัฒนาคนไทยให้เป็นคนที่กำหนดอนาคตของประเทศได้ เราจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ก้าวที่หนึ่ง นั่นคือ “คนที่พึงประสงค์ควรมีลักษณะเช่นไร” เพื่อให้เรามั่นใจว่าอนาคตของประเทศชาติจะมีทั้งความมั่นคงและมั่นคงมิใช่ความอ่อนแอและยากไร้ เราจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคนให้ชัดเจน มิฉะนั้นการพัฒนาคนอาจหลงทิศ ผิดทางไม่ประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวัง

จากปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้าที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็ว ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาโดยการวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและการหาฉันทามติโดยเทคนิคพหุลักษณะ (MACR) ซึ่งเป็นการศึกษาถึงอนาคตที่จะทำให้มองเห็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้าของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่น่าจะมีและควรจะเป็นในอนาคต ดังนั้น การวิจัยเรื่อง “แนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” จะเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวนโยบาย ทิศทางการพัฒนา และการจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้าซึ่งผลของการวิจัยจะมีคุณค่าต่อการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อนำเสนอแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
2. เพื่อจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่ปรับเปลี่ยน
2. ผู้บริหารทุกระดับและผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์นักเรียนประถมให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของประเทศสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน รวมไปถึงทักษะที่จำเป็นในทศวรรษหน้า และคุณลักษณะที่คาดหวังของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง และนักวิชาการ รวมทั้งหมด 18 ท่าน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ของดาลกี (Dalkey, 1969, p. 13) โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อประมวลผลสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้า และจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า โดยใช้เทคนิควิธีการพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติผู้เชี่ยวชาญ (Multi attribute consensus reaching: MACR)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาหลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า และจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ประกอบด้วยเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

2.1 การศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในช่วงปี 10 ปี เท่านั้น เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งสามารถจะนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนบุคลากรในช่วงดังกล่าวได้

2.2 เป็นการศึกษาที่รวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญโดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ เพื่อหาฉันทามติผู้เชี่ยวชาญ (Multi attribute consensus reaching: MACR)

2.3 เป็นการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้าระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรอบความคิด เบื้องต้นที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผสมผสานกับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ประกอบด้วย คุณลักษณะหลัก 5 ด้าน คุณลักษณะย่อย 15 ด้าน ดังนี้

- 3.1 คุณลักษณะหลักด้านสุขภาพกาย ประกอบด้วย คุณลักษณะย่อย ดังนี้
  - 3.1.1 การมีพัฒนาทางร่างกายและสติปัญญาเหมาะสมตามวัย
  - 3.1.2 การมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
  - 3.1.3 การมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มั่นคง
- 3.2 คุณลักษณะหลักด้านจิตใจ ประกอบด้วย คุณลักษณะย่อย ดังนี้
  - 3.2.1 การมีคุณธรรมพื้นฐานประจำใจ
  - 3.2.2 การมีจิตสาธารณะ
  - 3.2.3 การมีสุขภาพจิตเชิงบวก
- 3.3 คุณลักษณะหลักด้านความรู้ ประกอบด้วย คุณลักษณะย่อย ดังนี้
  - 3.3.1 การรู้ด้านวิชาการ
  - 3.3.2 การรู้ด้านสหวิทยาการ
  - 3.3.3 การรู้อนาคต
- 3.4 คุณลักษณะหลักด้านทักษะความสามารถ ประกอบด้วย คุณลักษณะย่อย ดังนี้
  - 3.4.1 การมีทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี
  - 3.4.2 การมีทักษะการคิดและการแก้ปัญหา
  - 3.4.3 การมีทักษะอาชีพ
- 3.5 คุณลักษณะหลักด้านทักษะชีวิต ประกอบด้วย คุณลักษณะย่อย ดังนี้
  - 3.5.1 ทักษะการรู้จักตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
  - 3.5.2 ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด
  - 3.5.3 ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ

นียมศัพท์เฉพาะ

1. แนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง ภาพอนาคตของคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข ทั้งในฐานะพลเมือง และพลโลก
2. ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การแบ่งระดับการจัดการศึกษาในระบบโดยจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษาที่เป็นไปตามกฎกระทรวง แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา
3. ทศวรรษหน้า หมายถึง ช่วงระยะเวลา 10 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2562-2571
4. การศึกษาพหุลักษณะ หมายถึง การตรวจสอบความตรงเชิงพินิจ ซึ่งเป็นการตรวจสอบโดยใช้ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณา
5. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง บุคคลผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน จำนวน 3 กลุ่ม ที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกในการให้ข้อมูล ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารระดับสูง โดยเป็นผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบาย กลุ่มผู้บริหารระดับกลาง ผู้ปฏิบัติโดยมีผลงานดีเด่นเชิงประจักษ์ และกลุ่มนักวิชาการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์
  - 1.1 ความหมายของคุณลักษณะที่พึงประสงค์
  - 1.2 ความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์
  - 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์
2. ภาพอนาคตของสังคมไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2562)
  - 2.1 กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก
  - 2.2 กระแสการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ
3. แนวโน้มคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต
4. การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย
5. การศึกษาพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ (Multi attribute consensus reaching: MACR)
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ความหมายของคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะว่า หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งชี้ให้เห็นความดี หรือลักษณะประจำตัวของบุคคลที่ชัดเจน

พรพรรณ สุทธานนท์ (2538, หน้า 9) กล่าวว่า คุณลักษณะ หมายถึง แบบอย่างแห่งพฤติกรรม หรือสิ่งที่ปรากฏให้เห็น และชี้หรือแสดงถึงความดี หรือลักษณะประจำของบุคคล

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551, หน้า 2) กล่าวว่า ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2551, หน้า 25) ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่มุ่งพัฒนาความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมที่ดีในบุคคลเพื่อสร้างสรรค์สังคมที่ดีต่อไป

อุมาพร บุญญาวิโรจน์ (2538, หน้า 16) กล่าวว่า คุณลักษณะตรงกับภาษาอังกฤษว่า Characteristic มีความหมายตามประมวลศัพท์บัญญัติของกรมวิชาการว่า หมายถึง ลักษณะทางศักยภาพความรู้ หรือทักษะสำคัญซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ดีเด่นของบุคคล

วันเพ็ญ เนตรประไพ (2553, หน้า 15) กล่าวว่า พฤติกรรมที่คาดหวังให้เกิดกับบุคคล ซึ่งจะต้องเป็นพฤติกรรมที่ดี และเป็นที่ยอมรับของคนรอบข้าง

กวี วงศ์พูน (2539, หน้า 4) ได้ให้ความหมายคุณลักษณะว่า เป็นการแสดงการกระทำตามคุณสมบัติของตนเองออกมาให้เห็น

พรชัย ภาพันธ์ (2547, หน้า 44) ได้ให้ความหมายคุณลักษณะว่า หมายถึง สิ่งที่ดีให้เห็นความดี หรือลักษณะประจำตัวของบุคคล

อดิศร ก้อนคำ (2554, หน้า 5) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่กำหนดขึ้น โดยพิจารณาจากสภาพของสังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งทำให้มีความจำเป็นต้องเน้นและปลูกฝังลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์กรวม ทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้า และความมั่นคงสงบสุขในสังคม

จากความหมายคุณลักษณะข้างต้น สรุปได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน พฤติกรรมที่คาดหวังให้เกิดกับบุคคล ซึ่งจะต้องเป็นพฤติกรรมที่ดีตามกรอบของค่านิยม จริต ประเพณีต่าง ๆ และเป็นที่ยอมรับของคนโดยทั่วไป

ความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ใน มาตราที่ 23, 24 และ 26 เกี่ยวกับการจัดการศึกษา สรุปได้ว่า ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยต้องผสมผสานความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ

ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมในแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545, หน้า 13-15)

จากสถานการณ์และสภาพบ้านเมืองของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นหลักฐานที่ประจักษ์โดยทั่วกันแล้วว่า การประเทศมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างมาก แม้จะก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และความเจริญทางด้านวัตถุอย่างเห็นได้ชัด แต่ความเจริญและการพัฒนานั้นก็ได้เป็นไปอย่างยั่งยืน นอกจากนั้นการพัฒนาประเทศโดยมุ่งพัฒนาความเจริญทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ยังได้ก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยในประเทศจำนวนมาก ผลของความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุที่ขาดการพัฒนาทางจิตใจเป็นที่มาของปัญหาสังคมที่ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ อาทิเช่น ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาแหล่งอบายมุข แหล่งเร่ร่อน โสเภณี เด็กการใช้แรงงานและละเมิดสิทธิเด็ก ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม มลภาวะเป็นพิษ ปัญหาการจราจร และอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาสุขภาพ ทั้งทางกายและทางจิตเหล่านี้ ล้วนเป็นปัญหาที่เป็นผลพวงของการพัฒนาทางวัตถุอย่างขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจทั้งสิ้น ปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมของสังคม ซึ่งพุทธทาสภิกขุเรียกว่า เป็นภาวะจิตทรามในอารยธรรมแผนใหม่ ภาวะเหล่านี้ได้ค่อย ๆ ก่อตัว และเพิ่มความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเมื่อมาประจวบกับภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่แบบด้อยแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ก็จะยิ่งทวีความรุนแรงจนถึงขั้นวิกฤติ (พุทธทาสภิกขุ, 2547, หน้า 25-27)

เนื่องจากการศึกษาบทบาทสำคัญต่อการแก้ปัญหาสังคมและการพัฒนาประเทศ จึงควรมีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่เด็ก เยาวชน ประชาชนของประเทศ อันจะช่วยให้เกิดการพัฒนาจิตใจ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่เหมาะสมซึ่งจะก่อให้เกิดสันติสุขในสังคมได้อย่างแท้จริง (ทิสนา แคมมณี, 2543, หน้า 226)

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษา ให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา นอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ ยังได้ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตย

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในต่างประเทศ การจัดการศึกษาของแต่ละประเทศได้กำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีทั้งความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องปลูกฝังแก่เยาวชนตามนโยบาย การพัฒนาประเทศ ตลอดจนระบุแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ มาริทัส และดิทาพัท (Maritas & Ditapat, 2000, p. 9) โดยนำเสนอคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ต่างประเทศ ดังนี้

1.1 ประเทศฟินแลนด์

ฟินแลนด์ ประเทศเล็ก ๆ ในยุโรปตอนบน มีประชากรประมาณ 5,000,000 ล้านคน มีความน่าสนใจมากในด้านการพัฒนาคุณภาพคน คนที่นี่มีคุณภาพ มีชีวิตความเป็นอยู่ดี มีความ เหลือมล้ำทางเศรษฐกิจน้อยมาก เพราะมีการเก็บภาษีสูงและมีการพัฒนาการศึกษาอย่างจริงจัง ใน การสำรวจประเมินผลดัชนีทางการศึกษาล่าสุดนักเรียนของฟินแลนด์ได้รับการจัดอันดับให้เป็น นักเรียนที่มีคุณภาพที่สุดในโลก การจัดอันดับนี้ทำโดยองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและพัฒนา ซึ่งใช้รูปแบบการวัดผลที่เน้นวัดความรู้ในการแก้ปัญหา และการใช้ภาษาของคนทั่วโลกที่ชื่อ PISA (Program for international student assessment)

ฟินแลนด์ให้ความสำคัญกับความเสมอภาค โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน จัดการศึกษา ภาคบังคับ 9 ปี ตั้งแต่อายุ 7-16 ปี โรงเรียนรัฐจะบริการอาหารกลางวันฟรี มีการจัดเตรียมอุดมศึกษา ในสายสามัญและอาชีวศึกษา และในระดับอุดมศึกษาจะมีมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยอาชีวศึกษา ขึ้นสูง ผู้ปกครองจะให้เด็กเรียนเมื่ออายุ 6-7 ขวบ ไม่นั่น โรงเรียนอนุบาล เพราะอยากให้เด็ก อยู่กับครอบครัว โดยเชื่อว่าครอบครัวให้ความรัก ความรู้ และถ่ายทอดวัฒนธรรม สร้างสิ่งดีงาม ให้เด็กได้ดีกว่าโรงเรียนอนุบาล ในระดับประถม เด็กเรียนไม่เกินวันละห้าชั่วโมง ด้วยแนวคิดที่จะ ให้เด็กมีเวลาทำสิ่งที่ชอบ กิจกรรมที่สนใจ การเรียนการสอนเน้นจะเน้นการปลูกฝังคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย มีความสามัคคี มีทักษะการอยู่ร่วมกัน รับผิดชอบต่อความแตกต่างของ วัฒนธรรม เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มีความฉลาดทางอารมณ์ มีมนุษยธรรม คุณธรรม และจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม และเป็นผู้มีวินัย

1.2 ประเทศบรูไน ดารุสซาลาม

กระทรวงศึกษาธิการบรูไน ดารุสซาลาม มีพันธกิจหลักในการผลิตเยาวชนรุ่นใหม่ ด้วยการสร้างแรงบันดาลใจ โดยมีเป้าหมายสูงสุด คือ การส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ คือ รักการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมั่นใจและสร้างสรรค์ เยาวชนในอนาคตต้อง มีพลวัตร มีความรู้และทักษะจำเป็นต่อการแข่งขัน และเป็นชาวบรูไน ดารุสซาลาม และชาวโลก

ที่ประสบความสำเร็จ เห็นคุณค่าของสาธารณูปโภค และเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเศรษฐกิจและเทคโนโลยีของชาติ (Ministry of Education of Brunei Darussalam, 2008) การเรียนรู้หลักในทุกวิชา มุ่งเน้นการบ่มเพาะนักเรียนเพื่อให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถสรุปได้ ดังนี้

- 1.2.1 มีความสมดุลในด้านความรู้
- 1.2.2 มีทักษะเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.2.3 มีทักษะการคิดวิเคราะห์ วิจัย วิจารณ์ และคิดสร้างสรรค์
- 1.2.4 รู้จักการทำงานเป็นทีม
- 1.2.5 มีสุขอนามัยดีทั้งกายและใจ
- 1.2.6 มีความรู้ทางด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี
- 1.2.7 มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 1.2.8 มีทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา
- 1.2.9 มีทักษะการจัดการตนเอง
- 1.2.10 มีทักษะความร่วมมือทางสังคม
- 1.2.11 ทักษะการแข่งขัน
- 1.2.12 ทักษะการเรียนรู้และการทำงาน

1.3 ประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์มีพันธกิจหลักในการให้บริการทางการศึกษาซึ่งเป็นเป้าหมายหลอมอนาคตของชาติ ด้วยการพัฒนาพลเมืองซึ่งเป็นผู้กำหนดอนาคตของชาติ การให้บริการดังกล่าวจะจัดเตรียมเยาวชนผ่านการจัดการศึกษาอย่างรอบด้าน พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และดูแลรักษาให้เป็นประชาชนที่ดี ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อครอบครัว สังคม ประเทศชาติ พัฒนาความรักในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยกระทรวงศึกษาธิการของสิงคโปร์ได้ส่งเสริมให้เด็กกล้าคิดในวิถีทางใหม่ แก้ปัญหา และสร้างโอกาสใหม่สำหรับอนาคต (International Bureau of Education, 2011)

สิงคโปร์ได้กำหนดผลลัพธ์ของการศึกษาที่พึงประสงค์ (The Desired Outcomes of Education-DOE. Version of 2009) คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่นักเรียนต้องการให้เกิดขึ้นกับชาวสิงคโปร์ภายหลังสำเร็จการศึกษาในขั้นสุดท้าย (Ministry of Education of Singapore, 2010, pp. 5-6) คือ

1. คนที่มีความมั่นใจที่สามารถแยกแยะสิ่งที่ถูกและผิด สามารถปรับตัว รู้จักตนเอง สามารถคิดวิเคราะห์ และสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้เรียนที่สามารถชี้นำตนเอง รับผิดชอบในการเรียนรู้ สามารถตั้งคำถามแสดงถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และพากเพียรในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3. ผู้อุทิศคนที่ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในที่งาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประเมินความเสี่ยงได้ และสร้างสรรค์นวัตกรรม

4. พลเมืองสิงคโปร์ที่พำนักในสิงคโปร์ มีจิตสำนึกให้ความเป็นพลเมืองและมีบทบาท ในการทำสิ่งที่ดีแก่คนที่อยู่รอบตัว

กระทรวงศึกษาธิการของสิงคโปร์ กำหนดกรอบในการพัฒนาคุณลักษณะแห่ง ศตวรรษที่ 21 แก่นักเรียน (Ministry of Education of Singapore, 2010, p. 12) ซึ่งเป็นการจัด การศึกษาแบบองค์รวม เพื่อให้สถานศึกษาของสิงคโปร์เตรียมความพร้อมของนักเรียนให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมต่อทุกช่วงวัย เพื่อให้ผู้เรียนได้ประโยชน์จากโลกาภิวัตน์ ด้วยการสร้างสมรรถนะที่สำคัญ ได้แก่ ความคิด สร้างสรรค์ การตัดสินใจแก้ปัญหา การวางแผนและการจัดการ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และรักประชาธิปไตย ซึ่งสรุปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย มีศีลธรรม จริยธรรม กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และรู้จักแก้ปัญหา รู้จักการวางแผน สามารถให้ความร่วมมือและทำงานเป็นทีม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีระเบียบวินัย ดูแลรักษาสุขภาพ ของตนเองอย่างดี มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความชื่นชมในศิลปะและสุนทรียภาพ รับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม มีความเชื่อมั่นในประเทศสิงคโปร์ และเข้าใจในสิ่งที่เกี่ยวข้อง กับสิงคโปร์

1.4 ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสาธารณรัฐเกาหลีได้กำหนดจุดเน้นของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเน้นการส่งเสริมการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นฐาน สำหรับการ สร้างประเทศสู่ความเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว

สาธารณรัฐเกาหลีมีมาตรฐานการเรียนรู้ โดยกำหนดเป็นลักษณะมนุษย์ที่พึงประสงค์ ที่อยู่ภายใต้แนวคิดเชิงมนุษยธรรมที่มีเป้าหมายในการพัฒนาพลเมืองทุกคนของประเทศให้เป็น ผู้ที่ได้รับการสอน การเสริมสร้างบุคลิกภาพ ให้มีทักษะการใช้ชีวิตและคุณสมบัติที่จำเป็นใน ฐานะพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย และนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาและก้าวหน้าท่ามกลาง มนุษยชาติ ด้วยแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาของประเทศ สามารถกำหนดลักษณะมนุษย์ที่พึงประสงค์ ดังต่อไปนี้ (วรินทร์ บุญยั้ง, 2556)

1. ผู้ที่พัฒนาบุคลิกภาพและดำเนินชีวิตอยู่บนพื้นฐานการเติบโตที่แน่นอน
2. ผู้ที่แสดงความคิดสร้างสรรค์ด้วยแนวคิดใหม่ ๆ และทำทาบบนพื้นฐานของ ทักษะพื้นฐาน

3. ผู้ที่ใช้ชีวิตอย่างมีเกียรติบนความเข้าใจในความรู้ทางวัฒนธรรม และคุณค่าที่หลากหลาย

4. ผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาคมด้วยจิตสำนึกเอาใจใส่และแบ่งปันในฐานะพลเมืองที่สื่อสารกับทั่วโลก

สาธารณรัฐเกาหลีจัดการศึกษาโดยเป็นการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี เป็นการศึกษาแบบให้เปล่า 9 ปี และเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) ซึ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Elite education)

สรุปได้ว่า แนวคิดในการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศอื่น ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรที่เน้นการสร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย ใจ มีความเป็นเลิศในด้านวิชาหลัก เชื่อมมั่นในประชาชาติ รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม เป็นพลเมือง พลโลกที่มีคุณภาพ

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย เป็นการจัดการศึกษา 12 ปี โดยได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นอกจากนี้ยังมีหน่วยงาน และนักวิชาการได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 7) กล่าวถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทย และพลโลกไว้ ดังนี้

1. รักษา ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธายึดมั่นในศาสนาและเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ผู้ที่รักษา ศาสน์ กษัตริย์ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคี ประองดอง ภูมิใจเชิดชูความเป็นชาติไทยปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2. ซื่อสัตย์ สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้องประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งทางกาย วาจา ใจ

ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต คือ ผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริง ทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

3. มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

4. ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผน ป้องกันความเสี่ยง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

6. มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ และรับผิดชอบ ในการทำหน้าที่การทำงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้ที่มุ่งมั่นในการทำงาน คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายด้วยความเพียรพยายาม ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ ลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

7. รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทย ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

ผู้ที่รักความเป็นไทย คือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมใน การอนุรักษ์สืบทอดเผยแพร่วัฒนธรรมไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูกตเวทิตา ใช้ภาษาไทย ในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม

8. มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

ผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์

สิ่งแวดล้อมด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิด
ในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546, หน้า 8-9) ได้ให้แนวคิดคุณลักษณะของเด็กไทย
ที่พึงประสงค์ไว้เป็น 4 มิติ ดังนี้

1. มิติด้านร่างกาย ได้แก่

1.1 พัฒนาการด้านร่างกายเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์การพัฒนาใน
แต่ละช่วงวัย

1.2 พัฒนาการด้านสติปัญญาเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์ในแต่ละช่วง

1.3 มีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงไม่เจ็บป่วยง่าย

2. มิติด้านจิตใจ ได้แก่

2.1 เป็นผู้รู้จักและเข้าใจตนเองเป็นอย่างดี

2.2 เป็นผู้รู้จักและเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

2.3 เป็นผู้รู้จักและเข้าใจสถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

3. มิติด้านความรู้

3.1 รู้อย่างลึกซึ้งถึงแก่นสาระของวิชา

3.2 รู้รอบด้านเชิงสหวิทยาการ

3.3 รู้ไกลไปถึงอนาคต

4. มิติด้านทักษะความสามารถ

4.1 ทักษะด้านการคิด

4.2 ทักษะการสื่อสาร

4.3 ทักษะภาษาต่างประเทศ

4.4 ทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.5 ทักษะทางสังคม

4.6 ทักษะทางอาชีพ

4.7 ทักษะทางสุนทรียะ

4.8 ทักษะการจัดการ

มัทนา สังฆะภิญญ์ และวราพรรณ น้อยสุวรรณ (2543, หน้า 48) กล่าวถึงลักษณะ
ของคนไทยอันพึงประสงค์ในอนาคตว่า ควรประกอบด้วย คุณลักษณะ 4 ประการ ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านปัญญา ได้แก่ เป็นผู้รู้จักเหตุผล มีวิจารณญาณในการแยกแยะ
ความผิดชอบชั่วดี คุณและโทษ รู้จักสิ่งที่ควรกระทำ และไม่ควรกระทำบนพื้นฐานความจริง

รู้จักการแก้ปัญหาได้อย่างชาญฉลาด ปราศจากอคติ รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้
อย่างรวดเร็ว และหลากหลาย รู้คุณค่าของภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย รู้จักการเลือกรับวิทยาการ
และวัฒนธรรมภายนอกท่ามกลางความวุ่นวาย และสภาพการแข่งขันของสังคมในเศรษฐกิจยุคใหม่

2. คุณลักษณะด้านจิตใจ ได้แก่ การมีความละเอียดต่อการกระทำผิด ประพฤติปฏิบัติ
ในระบอบของความถูกต้องดีงาม มีสมาธิ และความอดทนหนักแน่น

3. คุณลักษณะด้านสังคม ได้แก่ การช่วยเหลือเกื้อกูลประโยชน์ซึ่งกันและกัน
โดยไม่เห็นแก่ตัว ตระหนัก และปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบที่พึงมีต่อผู้อื่น สังคม
และมวลมนุษยชาติ แก้ปัญหา โดยสันติวิธี เคารพสิทธิ และเสรีภาพของผู้อื่นตามระบอบ
ประชาธิปไตย รู้จักใช้ อนุรักษ์เสริมสร้างทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกมุ่งมั่น
ที่จะพัฒนา และมีความพร้อมที่จะร่วมมือสร้างสรรค์สังคมให้มีสันติสุข

4. คุณลักษณะด้านร่างกาย ได้แก่ รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยทั้งของตนเอง และสมาชิก
ในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถ และทักษะในการประกอบกิจการงาน และอาชีพ
ที่สอดคล้องกับสมรรถภาพ และศักยภาพของบุคคล

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (2550, หน้า 14)
ได้กำหนดตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนไว้ ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งหมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะของ
การเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ตามประเด็นดังนี้ กตัญญู ช่วยทำธุรกิจ การงานที่บ้าน
สืบทอดรักษาวงศ์สกุลไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ประพฤติตนให้เหมาะสมกับความเป็นลูกที่ดี

2. ผู้เรียนเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน ซึ่งหมายถึง ผู้เรียน ไม่ขาดเรียน ไม่ออกจาก
การศึกษากลางคัน และไม่มีปัญหาด้านการปกครอง รวมทั้งมีคุณลักษณะของการเป็นผู้เรียนที่ดี
ได้แก่ สุภาพ นอบน้อม โอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ซื่อสัตย์สุจริต
มุ่งมั่นในการเรียน ดูแลรักษาสถานที่และสิ่งของทั้งส่วนรวมและส่วนตัว อยู่อย่างพอเพียง รักษา
ศาสนกษัตริย์ รักความเป็นไทย และยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3. ผู้เรียนมีการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งหมายถึง ผู้เรียนให้การช่วยเหลือผู้อื่น
หรือส่วนรวมที่แสดงถึงความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกของสังคม โดยการบำเพ็ญประโยชน์
ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีตาม โอกาสอันควร และควรปฏิบัติอยู่ตลอดเวลาจนเป็นนิสัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้เสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
(พ.ศ. 2552-2561) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 11-12) ได้กล่าวว่า คนไทยยุคใหม่ควรมี
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต
2. มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. มีจิตสาธารณะ มีระเบียบ วินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม
4. มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก และภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่น

การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริต และต่อต้านการซื้อสิทธิ์ ขายเสียง และสามารถก้าวทันโลก

กรมวิชาการ และคณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ในคณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 18) ได้นำเสนอถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาไว้ ดังนี้

1. สามารถแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ สามารถคิดอย่างมีระบบ มีวิจารณ์ญาณ มีสมาธิในการทำงาน
2. มีศักยภาพในการตัดสินใจ
3. มีศักยภาพในเชิงพหุปัญญา ความถนัด สามารถพัฒนางานและอาชีพของตนเอง
4. สามารถเรียนรู้ ทำงานด้วยการพึ่งตนเอง ใช้วิถีประชาธิปไตยในการทำงานกลุ่ม ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข
5. มีนิสัยการทำงานอย่างเป็นระบบ รักการอ่าน ค้นคว้า เรียนรู้จากการปฏิบัติของตน สร้างสรรค์ผลงาน มีทักษะการจัดการ สามารถนำเสนอและถ่ายทอดสื่อความได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. มีวินัยในตนเอง มีบุคลิกภาพมั่นคง สามารถแสดงออกอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม มีเหตุผล มีกิจกรรมยามว่างและความเป็นไทย เห็นคุณค่าของตนเองและยอมรับผู้อื่น ประเมินตนเอง และปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ
7. มีสุขนิสัยและทักษะทางสุขภาพ มีทักษะในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม
8. มีประสบการณ์ตรงกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชูศรี ต้นพงส์ (2546, หน้า 38) ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ ต้นตอของความสำเร็จในชีวิต เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป การมีอุปนิสัยที่ดีหรือที่เรียกกันว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อันได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความนอบน้อมถ่อมตน ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความยุติธรรม ความ پاکเพียร การมีชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย และการปฏิบัติต่อผู้อื่นเสมือนปฏิบัติต่อตนเองนั้น เป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และเป็นปัจจัยพื้นฐานของความสำเร็จในชีวิต

สุวิมล ว่องวานิช (2549, หน้า 30) ได้เสนอแนวคิด และหลักการสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของนักเรียน มีดังต่อไปนี้

1. การสร้างตัวแบบ/ ผู้นำ การพัฒนาคุณลักษณะต้องมีการสร้างตัวแบบที่ดีทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ หรือบุคคลตัวอย่างในสังคม
2. การพัฒนาคุณธรรมและคุณลักษณะอื่น ๆ ให้เป็นวิถีชีวิต มีความสอดคล้องกับธรรมชาติ ดอกย้ำให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีกระบวนการพัฒนาที่บูรณาการสอดแทรกอยู่ในชีวิตการเรียน การปฏิบัติงาน เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม และคนกับธรรมชาติ โยงความสัมพันธ์ระหว่างสังคมวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน
3. การพัฒนาตัวตนของนักเรียนด้วยการจัดพื้นที่สร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชน ให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ ศักยภาพ และการปฏิบัติตนตามความเชื่อตามแนวทางที่ตนเอง คิดสร้างสรรค์ และอยู่ในบริบทของการทำความดี มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคม ให้เด็กมีการปฏิบัติ และพัฒนาตนเองอย่างเข้าใจความหมาย เห็นบทบาท และคุณค่าของตนมากขึ้น
4. การสร้างระบบค่านิยมให้เด็กและเยาวชนเห็นได้ชัดเจนว่าแก่นของเด็กไทยคืออะไร ต้องประพฤติ และปฏิบัติตนอย่างไร กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาชัดเจน และตั้งสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ทำให้เด็กมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิด ปรับเปลี่ยนจริยธรรม เช่น การสำรวจพฤติกรรม การปฏิบัติตนของตนเองในแต่ละวัน และต้องยอมรับว่าค่านิยมต้องมาจากตัวแบบที่ดี
5. การสร้างความร่วมมือรวมพลังทั้งจากผู้บริหาร/ ครูอาจารย์ในโรงเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครองในครอบครัว ชุมชน สังคม ในการพัฒนาเด็ก และเยาวชนไทย กำหนดคุณธรรมที่เป็นเป้าหมาย การให้ครอบครัว ชุมชนมีการทำกิจกรรมร่วมกัน
6. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของเด็ก และเยาวชนต้องสอดคล้องกับลักษณะของโรงเรียน ธรรมชาติ บริบท และช่วงวัยของเด็ก
7. การสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว และชุมชน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน และซึมซับวิธีคิด และการปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันผ่านกระบวนการเป็นธรรมชาติในระบบของชุมชน
8. โรงเรียนต้องมีนโยบายที่ไม่เน้นวิชาการอย่างเดียว โรงเรียนมีครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ดึงชุมชนเข้ามาสร้างชุมชนที่สร้างสรรค์ ซึ่งให้เห็นปัญหาของชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อบุตรหลาน
9. การสร้างแนวร่วม มีเครือข่ายที่ช่วยเสริมกำลังใจให้เด็กทำความดี เด็กที่ได้รับการพัฒนาทำให้เขาดีไปแล้ว ก็มีเด็กรุ่นใหม่เรื่อย ๆ ต้องสร้างเครือข่าย การให้รางวัลไม่จำเป็นต้องเป็นเงิน เพียงแค่คำชมก็ได้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้ เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 5)

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข

อรุณ จันทวานิช (2554, หน้า 23) เลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา (สทศ.) กล่าวถึงการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย โดยได้ศึกษา เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งใน โครงการวิธีการเรียนรู้ของคนไทย โดยเริ่มโครงการในสมัยที่นายปองพล อดิเรกสาร ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่กำกับ ดูแลงานด้านการศึกษา ซึ่งได้ผลสรุปจากการทำวิจัยในโครงการ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของคนไทย มี 2 ลักษณะ ประกอบด้วย

1. คุณลักษณะร่วม คือ ลักษณะที่คนไทยควรมี 9 ประการ ดังนี้
  - 1.1 มีความใฝ่รู้
  - 1.2 มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
  - 1.3 มีความสามารถด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์
  - 1.4 มีวินัยในตนเอง
  - 1.5 มีความอาหารต่อชุมชนและระบบนิเวศ
  - 1.6 มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม
  - 1.7 มีนันทะและวิริยะในการทำงาน
  - 1.8 มีความสามารถในการปรับตัว

- 1.9 มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม
2. คุณลักษณะเฉพาะ คือ คนไทยควรมีลักษณะเฉพาะที่อาจแตกต่างจากชนชาติอื่น ดังนี้
  - 2.1 มีความสามัคคี
  - 2.2 มีความประนีประนอมและรู้จักให้อภัย
  - 2.3 มีความอดกลั้น
  - 2.4 มีความเมตตา กรุณา
  - 2.5 มีความละเอียดต่อการทำชั่ว
  - 2.6 มีความรัก และยึดมั่นในสัจจะ
  - 2.7 มีกล้าหาญทางจริยธรรม
  - 2.8 มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวและชุมชน
  - 2.9 รักและยึดมั่นในอิทธิงธรรม

จากแนวคิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของไทย สรุปได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย ต้องมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีพัฒนาการสมวัย มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีความรู้อันเป็นสากล มีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มีความสามารถปรับตัวได้อย่างผสมผสานในมิติต่าง ๆ

ภาพอนาคตของสังคมไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2562)

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง โดยมีแรงขับเคลื่อน และแนวโน้มสำคัญ (Forces and trend) ที่กระทบต่อภาพคนไทยในอนาคตทั้งในระดับมหภาค (Macro level) และระดับจุลภาค (Micro level) แรงขับเคลื่อนและแนวโน้มที่สำคัญเหล่านี้ ได้แก่ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก (Global trend) แรงขับเคลื่อนในระดับภูมิภาค อาทิ การรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) สำหรับระดับจุลภาคหรือในระดับประเทศไทยเองก็มีประเด็นท้องถิ่น (Local issues) หลายประการที่สำคัญ อาทิ ปัญหาการเหลื่อมล้ำ การพัฒนาโดยใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน เป็นต้น แรงขับเคลื่อน และแนวโน้มจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อภาพคนไทยในอนาคต ทั้งในด้านการปรับตัวให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก และภูมิภาค การแสวงหาประโยชน์และโอกาสจากการที่โลกไร้พรมแดน โอกาสจากการเข้าถึงองค์ความรู้ระดับโลก (Global knowledge) อย่างมหาศาล ในยุคดิจิทัล โอกาสจากการรวมกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมภายในประเทศ การเตรียมความพร้อมของคนไทยทั้งที่อยู่ในระบบการศึกษา และนอกระบบ

การศึกษา ตลอดจนจนกระทั่งคนไทยทุกคนที่อยู่ในสังคมนี้ ได้มีความพร้อมและสามารถปรับตัว เข้ากับสภาพการณ์ที่ปรับเปลี่ยนได้อย่างดี เพื่อให้คนไทยมีศักยภาพ เป็นทุนมนุษย์ที่มีคุณค่าใน การนำพาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ มีความอยู่ดีมีสุข และนำไปสู่การสร้างรากฐาน ทางสังคมที่มั่นคง

ผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นดังกล่าว ย่อมส่งผลต่อการดำเนินงานพัฒนาคนของ ประเทศ ดังนั้น การดำเนินการพัฒนาคนให้มีความพร้อมทั้งระดับประเทศ และระดับภูมิภาค ผู้บริหารการศึกษาต้องคำนึงถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและนำมาพิจารณาประกอบการ ดำเนินงาน และในการพิจารณาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็ต้องให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยมีประเด็นนำเสนอหลัก ๆ ดังนี้

ภาพอนาคตของสังคมไทยด้านเศรษฐกิจ

ปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบัน พบว่า มีการรวมกลุ่มในภูมิภาคต่าง ๆ มากขึ้นทั่วโลก อาทิ กลุ่มตลาดร่วมยุโรป กลุ่มอเมริกา ในเอเชีย ที่ใกล้ตัวมากที่สุด ก็ได้แก่ กลุ่มอาเซียน เป็นต้น เป็นที่คาดกันว่าในอนาคตกลุ่มทำงานนี้จะเข้มแข็ง และมีบทบาทมากขึ้นในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ดังนี้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546)

1. การแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

การเปิดเสรีทางการค้าที่มากขึ้นทำให้สินค้าและการผลิตกระจายไปยังแหล่งประเทศ ต่าง ๆ ทั่วโลก ทรัพยากรเคลื่อนย้ายมากขึ้นและสะดวกขึ้น คนไทยจำเป็นต้องก้าวไปสู่ความเป็น สากลในเวทีการแข่งขันระดับโลก (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชน แห่งชาติ, 2545, หน้า 14) ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของสมาคมนักเรียนทุนรัฐบาลไทย (2540, หน้า 116) ที่กล่าวว่า แนวโน้มของโลกยุคโลกาภิวัตน์ และผลกระทบต่อสังคมไทย คือ เกิด การพัฒนาและการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเศรษฐกิจโดยเน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรม และพาณิชยกรรมได้แพร่กระจายไปทั่วโลกก่อให้เกิดวิถีการดำเนินชีวิตแบบสะดวกสบายในรูปลักษณะ ของ “บริโภคนิยม” อย่างเต็มที่ เกิดการแข่งขันกันอย่างกันทางเศรษฐกิจตามวิถีทางแห่งทุนนิยม และการค้าเสรี และกำลังทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ตามลำดับ

2. ภาคบริการขยายตัวในระดับสูง

ประเทศไทยมุ่งพัฒนาจุดแข็งและมุ่งแนวนโยบายเชิงรุกในโอกาสที่กำลังเกิดขึ้นใหม่ ภูมิภาคและเทคโนโลยีใหม่ ทั้งส่วนที่เสริมสร้างขึ้นมาเองด้วย และกระจายประโยชน์ให้กว้างขวาง จะเกิดผลโดยส่วนรวมโอกาสนี้คือ การขยายตัวสู่การค้านานาชาติเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ ชูศักดิ์ จรูญสวัสดิ์ (2555, หน้า 272) ที่กล่าวว่า ในอนาคตประเทศไทยจะเป็นจุดดึงดูดการลงทุน จากต่างประเทศ อันเป็นผลมาจากการที่อาเซียนได้กลายเป็นตลาดการค้าเสรีที่มีขนาดใหญ่ จึงเป็น

ที่สนใจของนักลงทุนต่างประเทศ โดยเฉพาะการที่ประเทศไทยซึ่งมีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน และตั้งอยู่ในศูนย์กลางของภูมิภาค โดยอาศัยพื้นฐานความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ที่ไทยมีตำแหน่งเป็นศูนย์กลาง เมื่อผสานจุดแข็งของไทยกับแนวโน้มธุรกิจโลกจะเคลื่อนไปสู่ภาคบริการเพิ่มขึ้น อันเนื่องจากการเติบโตธุรกิจ บนฐานข้อมูลข่าวสารสารสนเทศและเทคโนโลยีสมัยใหม่ กอปรกับ ลักษณะนิสัยและเอกลักษณ์ของคนไทยที่เอื้อต่อการบริการ คือ การเป็นคนสุภาพอ่อนน้อม มีธรรมาศัยที่เป็นกันเองเข้ากับคนได้ง่าย บุคลิกลักษณะเป็นกันเอง บุคลิกลักษณะรักสนุก สอดคล้องกับ ทศ จิราธิวัฒน์ (2556, หน้า 88) ที่กล่าวว่า ประเทศไทยกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลกอันดับแนวหน้าของโลก สิ่งที่ตั้งใจคนนักท่องเที่ยวสิ่งแรก คือ วัฒนธรรมประเพณีไทยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ ส่งผลให้แนวโน้มแรงงานภาคธุรกิจบริการของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจการท่องเที่ยว การโรงแรม กภัตตาคาร ร้านอาหาร การบันเทิง การเงิน การธนาคาร ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสาร หรือศูนย์กลางบริการด้านการเงิน ฯลฯ จะยังคงสามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง

3. ภาคอุตสาหกรรมปรับสู่การใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูงมากขึ้น

ทิศทางของอุตสาหกรรมของประเทศไทย จากที่เคยเน้นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานเข้มข้นในการผลิต (Labor intensive) จะต้องปรับตัวไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูง รวมถึงใช้กำลังคนที่มีความรู้ระดับกลางหรือสูง ทิศทางดังกล่าวส่งผลให้ตลาดแรงงานในอนาคตต้องการแรงงานที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรมการเกษตร และช่างเทคนิคต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ควบคู่ไปกับอุตสาหกรรมผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ที่จะยังคงเป็นอุตสาหกรรมการผลิตที่มีความสำคัญในการผลิตเป็นสินค้าส่งออกที่ทำรายได้ให้กับประเทศ

4. เกิดการว่างงานในกลุ่มแรงงานไร้ฝีมือจนถึงบริหารระดับกลาง

ปัญหาด้านแรงงานจะเป็นปัญหาใหญ่สำหรับสังคมไทยในทศวรรษหน้า เพราะเมื่อเกิดการแทนที่แรงงานด้วยเครื่องจักรและเทคโนโลยีระดับสูงในภาคอุตสาหกรรม การใช้เครื่องมือสื่อสารและอุปกรณ์สำนักงานที่ทันสมัยในการเก็บข้อมูลและการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์การทำงานจะถูกถ่ายทอดด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปแทนผู้เชี่ยวชาญและพนักงาน การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้ภาคธุรกิจใช้แรงงานคนน้อยลง โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานไร้ฝีมือจนถึงผู้บริหารระดับกลาง ตลอดจนแรงงานที่ไม่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมในอนาคตได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีการผลิตจะทำให้ภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ ต้องการคนที่มีทักษะเฉพาะด้านทางเทคโนโลยีมากขึ้น และการเปิดเสรีทางการค้าทำให้แรงงานที่ไม่มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศไม่เป็นที่ต้องการของภาคธุรกิจมากขึ้นเรื่อย ๆ

5. ความเหลื่อมล้ำระหว่างเมืองกับชนบทขยายตัวเพิ่มขึ้น

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกอันเนื่องมาจากกระบวนเศรษฐกิจใหม่ที่เกิดขึ้นพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเปิดเสรีทางการค้า และการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค รวมทั้งการขยายตัวของกระแสประชาธิปไตย การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและกระแสท้องถิ่น ได้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตค่านิยม และวัฒนธรรมของประชาคมโลก ทำให้ระบบเศรษฐกิจสังคมและการเมืองของโลกมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันมากยิ่งขึ้น

ภาพอนาคตด้านสังคม

สังคมที่มีความเป็นเมืองและเป็นสากลมากขึ้น สังคมไทยมีแนวโน้มที่จะมีความเป็นเมืองและมีความเป็นสากลยิ่งขึ้น เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ การคมนาคมการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศและการคมนาคมขนส่ง ยังคงก่อให้เกิดเครือข่ายการติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงถึงกันในด้านต่าง ๆ ทั่วทั้งโลก ส่งผลให้การเผยแพร่วัฒนธรรมและค่านิยมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากต่างประเทศสามารถแทรกซึมเข้ามาได้อย่างง่ายดาย จนถูกยอมรับเป็นวัฒนธรรมหรือค่านิยมสากลที่มีการยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ขยายครอบคลุมไปทั่วโลก อาทิ การดื่มน้ำอัดลม การแต่งกายด้วยชุดสูท การชมภาพยนตร์ฮอลลีวูด (วิชัย ต้นศิริ, 2547, หน้า 78) ซึ่งอาจส่งผลให้วัฒนธรรมในท้องถิ่นหรือเอกลักษณ์ต่าง ๆ ของความเป็นไทย อาจถูกกลืนหายไป โดยวัฒนธรรมสากลที่ผ่านมาแทรกซึมเข้ามาโดยไม่ทันระวังตัว

1. สังคมที่การคอร์รัปชันกระทำได้ยากขึ้น

สังคมไทยมีแนวโน้มที่จะมีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นได้ยากยิ่งขึ้นเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เคยถูกปิดบังไว้เป็นความลับนั้นจะไม่ใช่ความลับอีกต่อไป การได้รับอิทธิพลจากกลุ่มการค้าทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก จะมีพลังอำนาจควบคุมการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ของประเทศ อิทธิพลนี้จะบีบให้ประเทศในกลุ่มต้องมีนโยบายเพื่อแสดงความซื่อสัตย์และโปร่งใสของประเทศ โดยใช้อำนาจต่อรองการค้าและการรวมกลุ่มตั้ง “กติกาสากล” ขึ้น จึงเห็นได้ชัดเจนว่า ในระยะต่อไปกระแสจะบีบให้สังคมไทยต้องการพหุเชื้อชาติสุจริต มีความโปร่งใสในการบริหารงานต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการปฏิรูปการศึกษาน่าจะส่งผลให้ประชาชนไทยอนาคตมีความรู้มากยิ่งขึ้น ในการปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง ไม่เพียงเท่านั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้สร้างกลไกหลายประการที่ส่งผลให้ประชาชนมีสิทธิในการตรวจสอบและควบคุมหน่วยงานของรัฐในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้น จึงน่าที่จะทำให้สังคมเป็นสังคม

ที่การคอร์รัปชันในแวดวงต่าง ๆ จะกระทำได้อย่างยิ่งยั้ง ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันอนาคตไทยศึกษา (2556, หน้า 251) กล่าวว่า ขณะนี้ในประเทศไทยกำลังมีความเคลื่อนไหวเรื่องชุมชนจัดการตนเอง ท้องถิ่น จังหวัดจัดการตนเอง ซึ่งเป็นความเคลื่อนไหวที่สำคัญยิ่ง เพราะการจัดการตนเองเป็นการรวมตัวกันของทุกภาคส่วนในพื้นที่มาร่วมกันทำทำให้เรื่องยาก ๆ เอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ และสามัคคีสามานฉันท์ สร้างความเข้มแข็งในชุมชนอย่างยั่งยืน

2. สังคมที่ตระหนักเรื่องสิทธิมนุษยชนมากขึ้น

สังคมไทยมีแนวโน้มที่จะเป็นสังคมที่ตระหนักในเรื่องของสิทธิมนุษยชนเพิ่มมากขึ้น โดยในระยะที่ผ่านมา แนวโน้มเรื่องสิทธิมนุษยชนได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นผลการผลักดันจากนานาประเทศ หรือจากองค์กรเหนือรัฐที่ก่อให้เกิดกระแสการเรียกร้องสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวาง และมีอิทธิพลต่อประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก หลายประเทศในโลกตะวันตก ใช้มาตรการทางเศรษฐกิจเข้ากดดัน และแทรกแซงประเทศอื่นให้ยอมรับปฏิบัติตามเงื่อนไขด้านสิทธิมนุษยชน การเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชนที่รุนแรงจะช่วยลดบทบาทอำนาจเผด็จการทางการเมืองลง

ประเทศไทยได้เริ่มตระหนักถึงกระแสเรื่องนี้มากขึ้นดังเห็นได้จากการมุ่งเน้นการส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชน รวมทั้งจากการเกิดกลุ่มเรียกร้องสิทธิมนุษยชนกลุ่มต่าง ๆ ที่เข้ามาทำหน้าที่ในการตรวจสอบดูแล และป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน ไม่ว่าจะเป็นในด้านของสิทธิสตรี สิทธิเด็ก สิทธิคนพิการ และผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ ในสังคม สิทธิผู้บริโภค สิทธิในด้านสุขภาพ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การดำเนินการปฏิรูประบบการศึกษาภายในประเทศซึ่งได้ส่งผลให้ประชาชนไทยจะรู้และตระหนักในสิทธิและบทบาทของตนเองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งน่าจะเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยมีแนวโน้มลดลง โดยที่ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนจะเล็งเห็นถึงความสำคัญในประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนเพิ่มมากยิ่งขึ้น

3. สังคมที่ให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

สังคมไทยมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญในด้านสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเกิดความตระหนักในผลกระทบอันเกิดจากการขาดความรอบครอบทางนโยบาย ที่ให้ความสำคัญต่อภาคอุตสาหกรรมอย่างไม่สมดุล ส่งผลให้เกิดปัญหาความทรุดโทรมและเสื่อมสลายของสภาพธรรมชาติ สอดคล้องกับสถาบันอนาคตไทยศึกษา (2556, หน้า 37) ที่กล่าวว่า จากการมองย้อนกลับไปในอดีต พบว่า มีผลลัพธ์ที่ดีในบางด้าน และมีอีกหลายด้านที่เรายังทำได้ไม่ดีนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม มลภาวะที่เราสร้างขึ้นในวันนี้จะเป็นต้นทุนในอนาคต

เมื่อเราต้องการที่จะบำบัดทรัพยากรให้กลับมาเป็นเหมือนเดิม หรือการใช้พลังงานอย่างสิ้นเปลือง จะช่วยร่นอนาคตของการสูญสิ้นทรัพยากรให้เกิดเร็วขึ้น ดังนั้นการที่ประเทศต่าง ๆ เริ่มเคลื่อนไหว ด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยมีกลุ่มพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นแกนนำในการรณรงค์ เป็นเหตุให้ประเทศที่กำลังพัฒนาหันมาตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้น นอกจากนี้ ปัญหาสิ่งแวดล้อมยังเป็นประเด็นปัญหาระดับโลกที่ทุกประเทศต้องมีส่วนแก้ไข จึงมีขบวนการรณรงค์ให้มีความรับผิดชอบ ในการรักษาสิ่งแวดล้อมโลก ทั้งในรูปแบบขององค์กรเอกชนผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อมและการทำ อนุสัญญาาระดับพหุภาคี โดยประเด็นทางสิ่งแวดล้อมได้ถูกยกขึ้นมาเป็นประเด็นถกเถียงที่สำคัญ ในการประชุมสุดยอดของโลกหลายต่อหลายครั้ง การเจรจาในองค์การค้าโลกอาจมีการพิจารณา เรื่องสิ่งแวดล้อมกับเรื่องการค้าด้วย ซึ่งอาจมีการใช้ประเด็นทางสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมือหนึ่ง ในการผูกโยงเข้ากับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ ส่งผลให้ประเทศไทยต้อง คำนึงถึงเรื่องสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น ในด้านการค้าและการผลิตอุตสาหกรรมจำเป็นต้องปรับตัว ให้มีมาตรฐานทางด้านสิ่งแวดล้อมทัดเทียมกับมาตรฐานระดับสากล เพื่อมิให้มีอุปสรรคใน การขยายตัวของการส่งออกได้

ในประเทศไทยอนาคต 10 ปีข้างหน้า แนวโน้มของการให้ความสำคัญแก่สภาพแวดล้อม จะเพิ่มสูงขึ้น โดยแนวโน้มธุรกิจและการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมจะเพิ่มมากยิ่งขึ้น เช่น โรงงานแยกขยะ โรงงานรีไซเคิลขยะ โรงงานบำบัดน้ำเสีย โรงไฟฟ้าพลังงานขยะ ธุรกิจการแยก สิ่งของเหลือใช้การใช้พลังงานจากธรรมชาติเพื่อรีไซเคิลสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งจะเป็นแหล่งงาน ประเภทหนึ่งของคนในสังคมในอนาคต

4. สังคมที่มุ่งสู่การเรียนรู้มากขึ้น

สังคมไทยมีแนวโน้มที่จะมุ่งสู่ทิศทางของการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น โดยมีปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นแรงผลักดันสูงสุดที่ทำให้สังคมและประเทศชาติต้องเปลี่ยนแปลงไป โดยปริยาย การไม่ปรับตัวด้านภูมิความรู้ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก จะทำให้สังคมนั้น ไม่สามารถที่จะยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของภูมิรัฐศาสตร์ในอนาคต สอดคล้องกับสถาบันอนาคตไทยศึกษา (2556, หน้า 59) ที่กล่าวว่า สิ่งที่จะพาประเทศไทยก้าวไป สู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมได้ในอนาคต คือ การสร้าง “ฐานความรู้” ให้แน่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเชิงวิทยาศาสตร์ แต่การสะสมความรู้โดยปราศจากรากฐานและประสบการณ์ที่ยาวนาน เพียงพอเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลามาก เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคของสังคมแห่งความรู้ที่ความรู้จะเป็นอำนาจ และเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งจะเป็นข้อได้เปรียบทาง การแข่งขันของประเทศนั้น ๆ นอกจากนี้ ในยุคแห่งข้อมูลข่าวสารสารสนเทศต่าง ๆ ที่เปิดกว้าง อย่างเสรีได้ส่งผลให้ “ความรู้” เป็นสิ่งที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ไม่ถูกปิดกั้นหรือมีข้อจำกัดที่ยาก

ต่อการเข้าถึงอีกต่อไป รวมทั้งจากนโยบายของรัฐในการปฏิรูปการศึกษาที่เกิดขึ้นนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้สังคมไทยเป็นสังคมมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการเรียนรู้มากยิ่งขึ้นในอนาคต ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลให้ความรู้ของซีกโลกหนึ่งอีกซีกโลกหนึ่งสามารถที่จะเชื่อมต่อกันอย่างไร้พรมแดนและมีการต่อยอดทางความรู้กันไปอย่างไม่มียับยั้ง หากสังคมใดไม่เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ สังคมนั้นย่อมจะกลายเป็นสังคมที่ล้าหลังและพ่ายแพ้ไปในที่สุด

ภาพอนาคตด้านการเมือง

1. การเมืองไทยใต้อิทธิพลการจัดระเบียบโลกใหม่

การเมืองไทยในอนาคตมีแนวโน้มที่จะอยู่ภายใต้อิทธิพลการจัดระเบียบใหม่ทางการค้า ทั้งนี้เนื่องจาก ภายหลังจากล้ม กรอบที่จัดระเบียบโลกใหม่นี้ เช่น สิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตย การกระจายอำนาจ การปกครองที่ดี การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ความโปร่งใส การลดกำลังทหารและการลดอาวุธ การรักษาสິงแวดล้อม ฯลฯ มาตรฐานชุดดังกล่าวผูกโยงกับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจการค้ายิ่งกว่านั้น ระเบียบโลกเหล่านี้ยังพร้อมที่มีอิทธิพล ในการจัดระเบียบภายในประเทศด้วย ดังจะเห็นตัวอย่างชัดเจนในกรณีของประเทศไทยที่มีมาตรฐานเรื่องสิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตยแบบส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และความโปร่งใสได้แทรกตัวไหลจากระดับโลก ลงมาหยั่งรากอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันของไทย ส่งผลให้การดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐบาลไทย ไม่สามารถทำได้อย่างมีอำนาจทางอธิปไตยที่เด็ดขาดแต่เพียงผู้เดียวอีกต่อไป แต่ต้องคำนึงถึง ข้อตกลงต่าง ๆ ที่ใช้เป็นมาตรฐานในระเบียบโลกใหม่เป็นสำคัญ

2. การเมืองที่เป็นประชาธิปไตยสูงขึ้น

สังคมไทยมีแนวโน้มที่ระบบการเมืองจะมีความเป็นประชาธิปไตยที่สูงขึ้น เนื่องจาก กระแสการพัฒนาประชาธิปไตยได้เคลื่อนตัวมาสู่ ประเทศไทยพร้อมกับระเบียบโลกใหม่และ สารสนเทศที่ถูกเผยแพร่กระจายออกไป เศรษฐกิจการค้าเสรีตามกระแส โลกาภิวัตน์ยังเป็นปัจจัย หนึ่งที่สำคัญที่มีผลต่อการสนับสนุนให้กระแสพัฒนาสู่ความเป็นประชาธิปไตยขยายตัวขึ้นใน ประเทศไทย เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในกลุ่มการค้าทั้งระดับภูมิภาคและระดับโลกที่ เน้นการเปิดการค้าเสรี สอดคล้องกับ สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2556, หน้า 280) ที่กล่าวว่า ระบบเศรษฐกิจ ของไทยในอนาคตจะเป็น “ประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ” เพราะในอนาคตจะมีการต่อสู้ ทางการเมืองเพื่อต่อต้านระบบทุนนิยมอุปถัมภ์ มุ่งการสร้างความเป็นธรรม ความชอบธรรม ด้วยการสร้างประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพึ่งพาการค้าการลงทุน จากต่างประเทศทำให้ประเทศไทยจำต้องรับเงื่อนไขและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นจากกลุ่ม ประเทศมหาอำนาจให้เราต้องมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นด้วย เช่น กลไกการทำงานของรัฐ

จะต้องมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ รัฐบาลจะต้องมีความเป็นประชาธิปไตยมีการควบคุม รัฐบาล ด้วยเงื่อนไขทางด้านสิทธิมนุษยชนสิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อแลกกับ ผลประโยชน์ทางการค้า เป็นต้น

3. การเมืองโปร่งใสมากขึ้น

การเมืองที่โปร่งใส สังคมไทยมีแนวโน้มที่จะมีระบบการเมืองที่โปร่งใสมากยิ่งขึ้น เนื่องจากอิทธิพลการค้าเสรีทำให้ประเทศไทยต้องพึ่งพาการลงทุนจากต่างประเทศ ประเทศไทย ถูกกดดันให้ต้องแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันอย่างจริงจังมากขึ้น โดยเฉพาะการคอร์รัปชันในหมู่นักการเมือง และในระบบราชการปัจจัยเรื่องเทคโนโลยียังมีส่วนทำให้สื่อมวลชนและองค์กรประชาชนสามารถ ตรวจสอบการทำงานและขุดคุ้ยเปิดโปงการทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมืองได้มากขึ้น ขณะเดียวกัน ข้อกฎหมายจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญบางส่วน ได้สนับสนุนประเด็นนี้ด้วย อาทิเช่น การให้ ประชาชนมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการ การให้ประชาชนมีสิทธิขอคำชี้แจงจากราชการ ก่อนที่รัฐจะลงมือดำเนินโครงการใด ๆ อันจะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน การห้าม นักการเมืองมีหุ้นส่วนในหน่วยงานเอกชนใด ๆ การจัดตั้งหน่วยงานอิสระตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินของนักการเมือง และดำรงตำแหน่งระดับสูงในราชการ ฯลฯ ปัจจัยเหล่านี้ จะทำให้ การทุจริตกระทำได้อายกล่าบากขึ้น มีต้นทุนที่ต้องเสียมากขึ้น จึงอาจเป็นสาเหตุให้การเมือง ในประเทศมีแนวโน้มที่จะดำเนินการ โดยโปร่งใสมากยิ่งขึ้น

แนวโน้มคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต

ปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันสืบเนื่องมาจากการใช้ เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยน ทางสังคมที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะที่สำคัญสำหรับผู้เรียนเพราะช่วยเตรียมความพร้อมทั้งในด้านความคิด การเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหา และให้ความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต ส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จทั้งการเรียนและการทำงาน (Kay, 2013) มีผู้เสนอแนวคิด ในการเตรียมตัวของบุคคลและสังคมโลกในอนาคตโดยกล่าวถึงคุณลักษณะของคนไทย ในอนาคตไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดคุณลักษณะของเด็กไทยใน ประชาคมอาเซียน โดยกำหนดคุณลักษณะไว้ 3 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2555, หน้า 5-7)

1. ด้านความรู้

1.1 มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

- 1.2 มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน
    - 1.2.1 จุดกำเนิดอาเซียน
    - 1.2.2 กฎบัตรอาเซียน
    - 1.2.3 ประชาคมอาเซียน
    - 1.2.4 ความสัมพันธ์กับภายนอกอาเซียน
  2. ด้านทักษะ/ กระบวนการ
    - 2.1 ทักษะพื้นฐาน
      - 2.2.1 สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้าน อีกอย่างน้อย 1 ภาษา)
      - 2.2.2 มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์
      - 2.2.3 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี
      - 2.2.4 มีความสามารถในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น
    - 2.2 ทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบทางสังคม
      - 2.2.1 เคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม
      - 2.2.2 มีภาวะผู้นำ
      - 2.2.3 เห็นปัญหาสังคมและลงมือทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง
    - 2.3 ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน
      - 2.3.1 เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน
      - 2.3.2 มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
      - 2.3.3 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีวิธีคิดอย่างถูกต้อง
      - 2.3.4 มีความสามารถในการจัดการ/ ควบคุมตนเอง
  3. ด้านเจตคติ
    - 3.1 มีความภูมิใจในความเป็นไทย/ ความเป็นอาเซียน
    - 3.2 ร่วมกันรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน
    - 3.3 มีความตระหนักในความเป็นอาเซียน
    - 3.4 มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี / สันติธรรม
    - 3.5 ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา
    - 3.6 ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555, หน้า 15) ได้กล่าวถึงสมรรถนะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน และสังคมโลก ดังนี้

1. Personal spirit ความเป็นผู้มีจิตวิญญาณแห่งมิตรไมตรี สันติภาพ และความสงบสุข จิตสำนึกแห่งคนดี เรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อทำความดี ทำคุณประโยชน์แก่ผู้อื่นเสมอ

2. Problem solving ความสามารถในการแก้ไขปัญหา จำเป็นต้องเรียนรู้และมีแผนในการศึกษา วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ

3. Team work การมีทีมงานและที่ปรึกษาจะเกิดพลังความสามารถในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตที่มีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยง และความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นโดยมีสมการลงได้

4. Communication การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ต้องเรียนรู้และเข้าใจซึ่งกันและกัน ทั้งด้านกว้างและลึก โดยเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศที่ 2

5. Thinking ความฉลาดในการคิดมีพื้นฐานมาจากการรักการอ่าน การศึกษาหาความรู้ อยู่เสมอ การสั่งสมความรู้และวิทยาการ ทำให้เกิดไหวพริบ มีปัญญา เป็นคนที่ฉลาดในการคิด

จินตนา สุจิตานนท์ (2556) ได้นำเสนอเกี่ยวกับทักษะสำหรับการทำงานในอนาคต ปี ค.ศ. 2020 (Future Work Skills, 2020) จากงานวิจัยของสถาบันสำหรับอนาคตหรือ The institute for the future (IFTF) มหาวิทยาลัยโฟนิค (Phoenix university) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นสำหรับแรงงานในอนาคตอีก 10 ปี ข้างหน้า ผลการวิจัยสรุปว่า แรงงานที่สำคัญ 6 ประการ และทักษะที่จำเป็น 10 ทักษะ ซึ่งมีความสำคัญต่อการทำงานในอนาคต (Institute for the future for the university of phoenix research institute, 2011) โดยทักษะที่จำเป็น ประกอบด้วย

1. ความสามารถในการตัดสินใจอะไรสำคัญหรือความหมายที่ซ่อนอยู่ทำให้เกิดความต้องการทักษะแรงงานที่เครื่องจักรทำไม่ได้ เช่น ทักษะการคิดขั้นสูงที่สร้างความหยั่งรู้ที่ใช้ในการตัดสินใจ

2. ความสามารถในการติดต่อสื่อสารอย่างลึกซึ้ง ตรงไปตรงมา เพื่อกระตุ้นปฏิกิริยาตอบสนองและปฏิสัมพันธ์ที่ต้องการ ซึ่งทักษะเหล่านี้ทำให้เกิดความสัมพันธ์ ความร่วมมือ และความไว้วางใจ โดยเฉพาะกับคนกลุ่มใหญ่อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สามารถคิดและหาคำตอบได้นอกเหนือจากคำตอบทั่วไป โดยความต้องการแรงงานมี 2 ประเภท คือ 1) แรงงานที่มีทักษะขั้นสูง มีเทคนิคและการจัดการมาก กับ 2) แรงงานที่มีทักษะน้อย เงินเดือนน้อย ซึ่งแรงงานทั้ง 2 ประเภทนี้ต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่ไม่คาดฝันได้

4. สามารถทำงานในที่ ๆ มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง แรงงานในอนาคตต้องสามารถทำงานในที่ ๆ มีสิ่งแวดล้อมที่แตกต่าง ต้องมีความสามารถทางภาษา และความสามารถที่จะปรับตัวได้ กับสถานการณ์และบริบทใหม่

5. ความสามารถในการเปลี่ยนข้อมูลจำนวนมากเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อเข้าใจถึงเหตุผลของข้อมูลนั้น ทำให้ต้องการทักษะการคำนวณเพื่อทำความเข้าใจกับข้อมูลนั้น ๆ และต้องการคนที่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและมีทักษะการวิเคราะห์เหตุผลเชิงปริมาณได้

6. ความสามารถในการประเมินและพัฒนาเนื้อหาที่ใช้กับสื่อรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อการสื่อสารอย่างเก๋ไก๋ล่อล่อมชักชวน ดังนั้น แรงงานรุ่นใหม่จะต้องมีความสามารถในการใช้โปรแกรมต่าง ๆ ในการผลิตหรือนำเสนอเนื้อหาที่ใช้กับเครื่องมือสื่อสารชนิดใหม่ได้

7. มีความรู้ความสามารถที่จะเข้าใจศาสตร์ข้ามสาขาวิชา โดยต้องการความร่วมมือของศาสตร์หลายสาขาเพื่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ หรือการคิดค้น ซึ่งเป็นการรวบรวมความรู้ของศาสตร์หลาย ๆ สาขาเข้าด้วยกัน

8. ความสามารถในการพัฒนาภารกิจ/ กิจกรรมและกระบวนการทำงานเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งระบบตรวจสอบ เครื่องมือสื่อสาร และอำนาจการคำนวณของโลกทำให้เกิดโอกาสใหม่ในการออกแบบการทำงาน ออกแบบสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่องานที่ทำ ทำให้เข้าใจว่าสภาพแวดล้อมมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ต่าง ๆ

9. ความสามารถในการแยกแยะกลิ่นกรองข้อมูล และใช้เครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สูงขึ้น แรงงานยุคใหม่ต้องพัฒนาทักษะที่สามารถจัดการกับข้อมูลมากมายได้ พร้อมกับการเรียนรู้การใช้เครื่องมือใหม่ ๆ ที่จะจัดการกับข้อมูลเหล่านั้นได้

10. ความสามารถที่จะทำงานอย่างได้ผล เข้าไปเกี่ยวข้องกับด้วยเหมือนเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ทำให้คนติดต่อเชื่อมโยงกันได้ ทำให้งานต่อการทำงานและแบ่งปันข้อมูล สิ่งแวดล้อมการทำงานเสมือนจริงต้องการความสามารถชุดใหม่

มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้

วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 16-21) ได้กล่าวว่สาระวิชาหลัก (Core subjects) ซึ่งประกอบด้วย ภาษาแม่ และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์นั้นอาจยังไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีทักษะ ดังนี้

1. ทักษะด้านความรู้เชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ซึ่งประกอบด้วย
  - 1.1 ความรู้เกี่ยวกับโลก (Global awareness)
  - 1.2 ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, economics, business and entrepreneurial literacy)
  - 1.3 ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic literacy)

- 1.4 ความรู้ด้านสุขภาพ (Health literacy)
  - 1.5 ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental literacy)
  2. ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ได้แก่
    - 2.1 ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม
    - 2.2 การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา
    - 2.3 การสื่อสารและการร่วมมือ
  3. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีทักษะการคิด และปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ดังนี้
    - 3.1 ความรู้ด้านสารสนเทศ
    - 3.2 ความรู้เกี่ยวกับสื่อ
    - 3.3 ความรู้ด้านเทคโนโลยี
  4. ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ ดังต่อไปนี้
    - 4.1 ความยืดหยุ่น และการปรับตัว
    - 4.2 การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง
    - 4.3 ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม
    - 4.4 การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability)
  - 4.5 ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility)
- วรากรณ์ สามโกเศศ (2554, หน้า 4) เสนอแนะว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย
1. ทักษะชีวิต
  2. ทักษะนวัตกรรมและการเรียนรู้
  3. ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ปิยะสกล สกลสัตยาทร (2554, หน้า 5) กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ว่า ประกอบด้วย ทักษะดังต่อไปนี้
1. ทักษะการคิดวิเคราะห์
  2. ทักษะการแก้ปัญหา
  3. ทักษะด้านการสื่อสารและการเจรจาต่อรอง

4. ทักษะในการคิดไตร่ตรอง

เกษมรัมย์ วิจิตรกุลเกษม (2553, หน้า 5) กล่าวว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

1. ทักษะการสร้างสรรค้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ทักษะความรู้ด้านดิจิทัล
3. ทักษะด้านการสื่อสาร
4. ทักษะความคิด

เคย์ (Kay, 2013) กล่าวว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

1. ทักษะชีวิต
  - 1.1 ทักษะความตระหนักรู้ในตัวเอง
  - 1.2 ทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหา
  - 1.3 ทักษะการวางแผนและจัดการ
  - 1.4 ทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม
2. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (4 Cs)
  - 2.1 ทักษะการคิดวิเคราะห์ วิจัย
  - 2.2 ทักษะความคิดสร้างสรรค์
  - 2.3 ทักษะการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์
  - 2.4 ทักษะความร่วมมือ
3. ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากทักษะเกี่ยวกับแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในอนาคต พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในอนาคตนั้น บุคคลจะต้องเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ พร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม และทักษะความสามารถที่เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ และเป็นคนทำงานที่ใช้ความรู้ในด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร ทักษะการคิด ทักษะชีวิต ทักษะความรับผิดชอบต่อสังคมและมีทักษะในการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับ โลกที่เปลี่ยนแปลงไป

จากการศึกษาทักษะ แนวคิด ความคิดเห็น และการศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถสรุปเป็นภาพรวมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาพรวมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

ข้อที่	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา	มูลนิธิ ทุนทรัพย์	อำรุง จันทวนิช	สพฐ. (อาเซียน)	วรารักษ์ สามโกเศศ	เกษมรัสมิ์ วิจิตรกุลเกษม	เคย์ (Kay)	ปิยะสกล สกลสัตยาทร	สุวิมล อ่องเกษิข	กรมวิฑาร (ศษ.)	มณฑนา สังกะเกษณ	เกษิยศักดิ์ เกษิยวงค์	สพฐ. (หลักสูตร 51)	ความถี่
1.	ทักษะชีวิต					/	/				/				3
2.	ทักษะนวัตกรรม และการเรียนรู้					/					/				2
3.	การประยุกต์ความรู้					/	/								2
4.	การคิดวิเคราะห์ วิจารณ์	/		/	/		/	/	/				/		7
5.	ความร่วมมือ							/							1
6.	ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ				/		/							/	3
7.	การสร้างความสัมพันธ์อันดี							/			/				2
8.	ความคิดสร้างสรรค์	/		/			/	/			/		/		6
9.	ความตระหนักรู้ในตัวเอง ผู้อื่น		/		/								/		3
10.	การตัดสินใจและแก้ปัญหา	/			/			/	/						4
11.	การวางแผนและจัดการ				/			/			/		/		4

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ตำแหน่งเลขานุการ สภาการศึกษา	บุตรี ต้นพงษ์	อำรุง จันทวานิช	สพฐ. (อาเซียน)	วรากรณ์ สามโกเศศ	เกษมรัสมิ์ วิจิตรกุลเกษม	เคย์ (Kay)	ปิยะสกล สกลสัตยาทร	สุวิมล ว่างวานิช	กรมวิชาการ (ศษ.)	มณฑานา สังขะกฤษณ์	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์	สพฐ. (หลักสูตร 51)	ความถี่
12.	ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	/	/	/	/		/				/				6
13.	ด้านการสื่อสาร	/			/		/	/	/				/		6
14.	การคิดไตร่ตรอง								/						1
15.	ด้านความรู้				/						/		/		3
16.	ทักษะพื้นฐาน													/	1
17.	การทำงานเป็นทีม			/	/						/				3
18.	ยอมรับความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม				/					/					2
19.	มีภาวะผู้นำ ผู้ตาม				/										1
20.	ภูมิในไทย สากล	/			/							/			3
21.	ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง				/									/	2
22.	มีความใฝ่รู้	/		/											2

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ตำแหน่งงานศึกษา สถานการศึกษา	บุตรี ต้นพงษ์	อำรุง จันทวานิช	สพ. (อาเตีย)	วารสารแม่สอด	กรมการศึกษานานาชาติ กรุงเทพฯ	เคย์ (Kay)	ปิยะสกล สกลสัตยาทร	ผู้วิมล งามวาณิช	กรมวิทย์ (ศบ.)	แม่ฉิมขวัญ งามวาณิช	เบญจกิติ งามวาณิช	(5 ธ.ค. 2561) ส.พ.	ความถี่
23.	มีวินัยในตนเอง		/	/	/			/			/				5
24.	ซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม		/	/							/				3
25.	ความสามารถในการปรับตัว			/											1
26.	มีความสามัคคี			/											1
27.	มีความอดทน อดกลั้น			/								/			2
28.	มีความเมตตา กรุณา			/											1
29.	มีความกล้าหาญทางจริยธรรม	/		/											2
30.	ความอ่อนน้อมถ่อมตน		/												1
31.	ความ پاکเพียร อดสาหัส		/								/				2
32.	กล้าแสดงออก										/				1
33.	ความประหยัด										/				1
34.	ความกตัญญูกตเวที	/									/		/		3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ตำแหน่งเลขานุการ สภาการศึกษา	บุตรี ตันพงษ์	อำรุง จันทวานิช	สพฐ. (อาเทียน)	วรารักษ์ สามโกเศศ	เกษมรัสมิ์ วิจารณ์กุลเกษม	เคย์ (Kay)	ปิยะสกล สกลสัตยาทร	สุวิมล ว่างวานิช	กรมวิชาการ (ศษ.)	มณฑนา ตั้งชะกะเกษม	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์	สพฐ. (หลักสูตร 51)	ความถี่
35.	รักการอ่าน	/			/									/	3
36.	มีจิตสาธารณะ	/										/		/	3
37.	มีบุคลิกภาพมั่นคง					/					/				2
38.	การจัดการอารมณ์ ความเครียด		/				/					/			3
39.	มีสุขภาพจิตที่ดี เข้มแข็ง				/							/	/		3
40.	มีร่างกายสมบูรณ์ตามวัย											/	/		2
41.	มีทักษะอาชีพ				/			/					/		3
42.	รักความเป็นไทย				/									/	2
43.	รู้จักตนเอง เข้าใจผู้อื่น			/				/							2
44.	รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง					/				/				/	3
45.	ทำนายอนาคต						/	/							2
46.	มีความรู้ในสาระหลัก	/		/										/	3

การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อน ระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยให้ เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 75) ดังมีรายละเอียด ดังนี้

สิทธิในการรับการศึกษาพื้นฐาน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ระบุไว้ในมาตรา 43 ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้กล่าวเป็นความนำของแผนว่า “รัฐมีหลักความเชื่อพื้นฐานว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะมาถึง และเชื่อว่าการศึกษาที่จะเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศจะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย รัฐตระหนักว่าการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่สามารถสนองความต้องการในการพัฒนาบุคคล ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วนั้น ได้ดีเท่าที่ควร” และมีหลักการสำคัญ 4 ประการคือ การสร้างความเจริญของงามทางปัญญา ความคิด จิตใจ และคุณธรรม การใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสมโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การก้าวทันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ และความสมดุลระหว่างการพึ่งพาอาศัยกันกับการพึ่งตนเอง พร้อมด้วยความมุ่งหมายที่จะพัฒนาบุคคลทั้งในด้านปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสังคม ให้สมดุลกลมกลืนกัน โดยที่จะเปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ และกำหนดการศึกษาตามแนวระบบโรงเรียนไว้เป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มิได้กำหนดไว้เป็นการศึกษาภาคบังคับ เช่นระดับประถมศึกษาที่กำหนดไว้ 6 ปี แต่เนื่องจากการศึกษาระดับนี้มีความสำคัญในการเตรียมความพร้อมในการเข้าเรียนของเด็ก

ระบบการศึกษา

ได้กำหนดโครงสร้างของการศึกษาที่มีองค์ประกอบ เช่น ระดับชั้น และขั้นตอนของการศึกษา ประเภทของการศึกษา และกระบวนการเรียนการสอน ระบบการศึกษาไทยในปัจจุบันมักจะเรียกย่อ ๆ ว่า ระบบ 6-3-3 หมายความว่า มีการจัดระบบการศึกษาขั้นประถมศึกษา 6 ปี (6 ระดับชั้น) การศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี (3 ระดับชั้น) และการศึกษาขั้นมัธยมศึกษา

ตอนปลาย 3 ปี นอกจากนี้ระบบการศึกษาไทยยังจัดเป็นระบบการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน ส่วนการศึกษาตามอัธยาศัย (การเรียนรู้ตามธรรมชาติหรือตาม อัธยาศัย) ยังไม่ได้นำมาพิจารณาอย่างจริงจัง (ปรัชญา เวสารัชช์, 2554)

ในการจัดระบบการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะไม่พิจารณาแบ่งแยก การศึกษาในระบบโรงเรียนออกจากการศึกษานอกระบบโรงเรียน แต่จะถือว่าการศึกษาในระบบ การศึกษา นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นเพียงวิธีการเรียนการสอน หรือรูปแบบของ การเรียนการสอนที่ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Models of learning” ฉะนั้น แนวทางใหม่คือสถานศึกษา สามารถจัดได้ทั้ง 3 รูปแบบ และให้มีระบบเทียบโอนการเรียนรู้ทั้ง 3 รูปแบบ

ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะแบ่งการศึกษาเป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งต้องจัดอย่าง 12 ปี ซึ่งรวมถึงการศึกษาปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ดังนี้

1.1 การศึกษาก่อนระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุ 3-6 ปี

1.2 การศึกษาระดับประถมศึกษา โดยปกติใช้เวลาเรียน 6 ปี

1.3 การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็นสองระดับ ดังนี้

1.3.1 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยปกติใช้เวลาเรียน 3 ปี

1.3.2 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยปกติใช้เวลาเรียน 3 ปี แบ่งเป็น สองประเภท ดังนี้

1.3.2.1 ประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษา ต่อในระดับอุดมศึกษา

1.3.2.2 ประเภทอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ ในการประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับอาชีพชั้นสูง

2. ระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษา หรือหลังการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะแบ่งออกเป็นระดับต่ำกว่าปริญญา และปริญญา ส่วนประเภทการศึกษานั้นยังคงเปิดกว้างไว้ เช่น อาชีวศึกษา เป็นต้น สำหรับการศึกษาคู่ใหญ่ และการศึกษาต่อเนื่อง (Continuing education) ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาตลอดชีวิต

การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

1. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็ก ซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

2. โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบัน พุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

3. ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่น เป็นผู้จัด

แนวการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพการจัดการศึกษาทั้งสามรูปแบบต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ ในเรื่องสาระความรู้ ให้บูรณาการความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับ แต่ละระดับการศึกษา ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับ สังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ด้านภาษา โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทย ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งให้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและ แก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา นอกจากนั้น ในการจัด กระบวนการเรียนรู้อย่างส่งเสริมให้ผู้สอน จัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อ และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสาน ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ

การประเมินผลผู้เรียน ให้สถานศึกษาพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติก การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ส่วนการจัดสรรโอกาสการเข้า ศึกษาต่อ ให้ใช้วิธีการที่หลากหลายและนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ ประกอบด้วย หลักสูตร การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ต้องมีความหลากหลาย โดยส่วนกลางจัดทำหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นความเป็นไทย และความเป็นพลเมืองดี การดำรงชีวิต และการประกอบ

อาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะของสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มเรื่องการพัฒนา วิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และสังคมศึกษา

การบริหารและการจัดการศึกษา

ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ แบ่งเป็นสามระดับ คือ ระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา เพื่อเป็นการกระจายอำนาจลงไปสู่ท้องถิ่น และสถานศึกษาให้มากที่สุด

1. ระดับชาติ

ให้มีกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่ กำกับดูแลการศึกษา ทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้งการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาสนับสนุนทรัพยากรรวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การจัดการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาหรือคณะกรรมการสี่องค์กร คือ สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่ รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีและมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด ให้สำนักงานของ ทั้งสี่องค์กรเป็นนิติบุคคล มีคณะกรรมการแต่ละองค์กร ประกอบด้วย กรรมการ โดยตำแหน่ง จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กร วิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน มีเลขาธิการ ของแต่ละสำนักงาน เป็นกรรมการและเลขานุการ สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายและแผนด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม การสนับสนุนทรัพยากร การประเมินผลการจัดการศึกษา การดำเนินการ ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้งการพิจารณากลับกรองกฎหมายและกฎกระทรวง คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและ วัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง คณะกรรมการ การศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบายและแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับแผน การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษา ระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล ดำเนินการจัดการศึกษาและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ

2. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา และจำนวนประชากรเป็นหลัก รวมทั้ง ความเหมาะสมด้านอื่นด้วย ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ประสานส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษา เอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัด การศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย รวมทั้งการกำกับดูแลหน่วยงานด้าน ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการ วิชาชีพครู และผู้ประกอบการวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู ผู้นำทางศาสนา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม โดยให้ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการ

3. ระดับสถานศึกษา

ให้แต่ละสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา มีคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา และจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ และให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของกรรมการ ทั้งนี้ ให้กระทรวงกระจายอำนาจ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล

และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษาฯ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

โดยสรุป การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ มี 3 รูปแบบใหญ่ ๆ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งมีเป้าหมายที่จะสนองความต้องการและความพร้อมที่แตกต่างกันของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และได้รับประโยชน์จากการจัดการศึกษาอย่างสูงสุด ซึ่งนอกจากจะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนแล้ว ยังต้องมีการแบ่งระดับการศึกษาเพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพตามระดับพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละวัย

การศึกษาพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ (Multi attribute consensus reaching: MACR)

กระบวนการตัดสินใจโดยใช้ฉันทามติ (Consensus) ต้องอาศัยความเห็นพ้องต้องกันจากสมาชิกทุกคนในกลุ่ม หากมีบุคคลมีบุคคลที่มีอำนาจภายในกลุ่มแสดงการคัดค้านหรือไม่เห็นด้วยกับฉันทามติของกลุ่ม กลุ่มจะต้องพิจารณานฉันทามติใหม่อีกครั้ง แต่อย่างไรก็ตามฉันทามติในหลักการดังกล่าวมีการนำไปใช้เป็นเพียงบางส่วน เนื่องจากจุดเน้นของการตัดสินใจโดยฉันทามติ คือ การพิจารณารับฟังแนวความคิดเห็นและข้อเสนอของทุกคน เพื่อให้แนวคิดที่ได้มาจากการยอมรับจากสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ในกลุ่ม ปัจจุบันกระบวนการตัดสินใจโดยใช้ฉันทามติในสังคมยุคใหม่มีได้จำกัดอยู่แค่กลุ่มนักคิดและการนำไปใช้ในกิจกรรมทางสังคมเท่านั้น แต่มีการนำฉันทามติไปใช้ในหน่วยงานต่าง ๆ ตามมหาวิทยาลัย การประชุมกลุ่มอาชีพและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง โดยมีผู้ให้ความหมาย ดังนี้

อเวรี่ (Avery, 1981) ว่า ฉันทามติ หรือความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการนำมาสู่ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือ กระบวนการตัดสินใจโดยใช้ฉันทามติเป็นเครื่องมือที่ใช้มีอำนาจในการนำมาใช้ตัดสินใจ เพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในกลุ่ม เนื่องจากเป้าหมายของฉันทามติ คือ ความต้องการให้เป็นพื้นฐานของการตัดสินใจ มาจากความร่วมมือ ความเห็นพ้องต้องกันในกลุ่ม มากกว่ามาจากการแข่งขันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

อนูวัฒน์ สุภชุติกุล (2543) ว่า ฉันทามติ คือ การหาทางเลือกจุดยืนที่สมาชิกทุกคนเห็นด้วยยอมรับได้ด้วยความสะดวกสบาย และให้การสนับสนุนในการดำเนินการซึ่งหลังจากที่สมาชิกทั้งหมดได้พิจารณาวิเคราะห์แยกแยะข้อดีเสียทุกแง่มุมแล้ว และความเห็นร่วมของกลุ่มไม่ใช่การลงมติซึ่งทุกคนเห็นด้วยทั้งหมดเป็นฉันทามติไม่ขัดแย้งของเสียงส่วนใหญ่ซึ่งเสียงส่วนน้อยไม่ต้องการและไม่ใช้สิ่งที่ทุกคนพอใจเต็มที่ โดยสรุป ฉันทามติ คือ ความเห็นที่สอดคล้องกันเป็นความเห็นที่สมาชิกทุกคนยอมรับ ได้ด้วยความสบายใจ

การศึกษาแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ (Multi attribute consensus reaching) เป็นอีกแนวคิดหนึ่งในการตรวจสอบความตรงเชิงพิณิจ (Face validity) ซึ่งเป็นการตรวจสอบโดยใช้ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณา ข้อวินิจฉัยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญถือเป็นดัชนีบอกความตรงของแบบทดสอบและแบบสอบถาม นิยมใช้ในการศึกษาทางองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คิดค้นโดย คิงส์, สตีเวนส์, เกสส์ และมินเนมา (King, Stevahn, Ghre & Minnema, 2001) แห่ง SE. University of Minnesota ในปีคริสต์ศักราช 2001 เพื่อใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้ประเมิน ในขั้นตอนการตรวจสอบความตรงเชิงพิณิจ โดยได้ประยุกต์แนวคิดนี้จากวิธีการที่เรียกว่า Multi attribute consensus reaching (MACR) ที่พัฒนาโดย The national center on educational outcome (NCEO) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำงานให้กับรัฐบาลและกลุ่มต่าง ๆ ในการที่จะพัฒนารูปแบบการศึกษา

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการหาฉันทามติแบบพหุลักษณะ เป็นการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ที่เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกในการเลือก และให้ค่าคะแนนเรื่องนั้น ๆ มีการแสดงความคิดเห็นให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกค่าคะแนนนั้น และสรุปขั้นสุดท้ายด้วยการหาฉันทามติของสมาชิก

แนวคิดของการอภิปราย

คิงส์ และคณะ (King et al., 2001) กล่าวถึงแนวคิดของการอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติไว้ ดังนี้

1. การจัดกลุ่มสมาชิกในการอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ ต้องจัดให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มมีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneous group) และสมาชิกต่างกลุ่มให้มีความทวีพันธ์ (Heterogeneous group)
2. การอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ มีพื้นฐานของกระบวนการกลุ่มแบบประชาธิปไตย เน้นการเสนอความคิดเห็นและการตัดสินใจเป็นรายบุคคลในขั้นตอนแรก และร่วมกันหาฉันทามติในขั้นสุดท้าย
3. การอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ จะต้องทำให้สมาชิกทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญในการร่วมกันแสดงความคิดเห็น และการหาฉันทามติ
4. การอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพผสมผสานกัน

ขั้นตอนการดำเนินการอภิปราย

ขั้นตอนการดำเนินการอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Generation of input)

1. ขั้นตอนการกำหนดผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยทำการคัดเลือกผู้ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับเรื่องหรือประเด็นที่ต้องการศึกษาวิจัย การคัดเลือกตามแนวนี้จำให้ได้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีความรู้ และเชี่ยวชาญหรือมีความคิดเห็นต่อเรื่องที่จะทำการวิจัย

2. การคัดเลือกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าเป็นสมาชิก โดยแบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละประมาณ 3-10 คน โดยจัดให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มมีลักษณะเหมือนกันให้มาก และสมาชิกกลุ่มต่างกันให้มาก การที่จัดเช่นนี้เพื่อป้องกันการเป็นผู้ผูกขาดหรือควบคุมการสนทนา (Dominate)

ขั้นตอนที่ 2 การหาฉันทามติ (Consensus working session)

1. ผู้ดำเนินการใช้แบบสอบถามหาความคิดเห็นต่อองค์ประกอบ และค่าคะแนนหรือให้สมาชิกเสนอองค์ประกอบและให้ค่าคะแนนขึ้นก็ได้ และให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มย่อยดำเนินการหาฉันทามติในแต่ละกลุ่มของตนเอง โดยให้สมาชิกแต่ละคนในแต่ละกลุ่มพิจารณาความสำคัญขององค์ประกอบและค่าคะแนน จากนั้นตัดสินใจกำหนดค่าคะแนน (Ration) ของแต่ละองค์ประกอบและค่าคะแนน โดยวิธีที่เรียกว่า Likert-type rating system โดยให้คะแนนตั้งแต่ 0-100 ในแต่ละองค์ประกอบและค่าคะแนน พร้อมทั้งให้น้ำหนักแต่ละองค์ประกอบและค่าคะแนน โดยแบ่งช่วงการให้คะแนน ดังนี้

0-20	หมายถึง มีความสำคัญและจำเป็นต้องมีน้อยที่สุด
21-40	หมายถึง มีความสำคัญและจำเป็นต้องมีน้อย
41-60	หมายถึง มีความสำคัญและจำเป็นต้องมีปานกลาง
61-80	หมายถึง มีความสำคัญและจำเป็นต้องมีมาก
81-100	หมายถึง มีความสำคัญและจำเป็นต้องมีมากที่สุด

2. ผู้ดำเนินการได้นำองค์ประกอบและค่าคะแนนที่ให้ความสำคัญแล้วมาจัดอันดับโดยใช้วิธีการคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าพิสัย

ขั้นตอนที่ 3 การสังเคราะห์ฉันทามติ (Synthesis of consensus)

1. ในการกำหนดค่าคะแนนนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการหาฉันทามติ เพื่อให้ได้มาซึ่งค่าคะแนนที่ดี ดังนั้นหากค่าคะแนนใดมีระดับการกระจายของการกำหนดค่าคะแนนมาก ผู้ดำเนินการจะนำผลที่ได้จากการจัดลำดับ แล้วมาให้สมาชิกแต่ละคนอภิปรายถึงเหตุผลในการให้ค่าคะแนนในค่าคะแนนนั้น ๆ เพื่อหาฉันทามติในองค์ประกอบและค่าคะแนนที่มีปัญหา

2. ให้สมาชิกแต่ละคนตัดสินใจใหม่เป็นครั้งสุดท้าย และให้ค่าคะแนนและน้ำหนักแต่ละองค์ประกอบและค่าคะแนนอีกครั้ง ซึ่งอาจแตกต่างไปจากเดิมได้ หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นฉันทามติของผู้มีส่วนร่วม

ในการสรุปผลการสังเคราะห์จะได้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ การตรวจสอบความตรงเชิงพินิจ จะพิจารณาจากนันทมติของสมาชิกในกลุ่ม ถ้าค่าคะแนนใดถูกตัดสินใจว่ามีนันทมติสูง (Real agreement) จะมีความตรงเชิงพินิจสูง และถ้าค่าคะแนนใดถูกตัดสินใจว่าไม่มีนันทมติ (Real disagreement) แสดงว่าไม่มีความตรงเชิงพินิจเลย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษารายแบบพหุลักษณะเพื่อหาพันธมติจะได้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละประเภท ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดลำดับความสำคัญของค่าคะแนนและความเสี่ยง ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าพิสัย เนื่องจากการนำค่าเฉลี่ยและค่าพิสัยที่ได้จากการหาพันธมติพิจารณาว่าค่าคะแนน หากค่าคะแนนใดที่สมาชิกให้ความสำคัญและบ่งบอกไปทางใดที่สมาชิกไม่ให้ความสำคัญ รวมทั้งพิจารณาว่าถ้าค่าคะแนนใดที่มีความแปรปรวนมาก แสดงว่าสมาชิกมีความคิดเห็นแตกต่างกันมาก แต่ถ้าค่าคะแนนใดที่มีความแปรปรวนน้อย แสดงว่าสมาชิกมีความเห็นสอดคล้องกัน ค่าคะแนนใดที่สมาชิกไม่เห็นด้วยมาก ก็จะนำมาปรับปรุงและอภิปรายชี้แจงเหตุผลอันใหม่อีกครั้ง

2. เกณฑ์การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

2.1 การพิจารณาความสอดคล้องของรายการที่ประเมิน รายการที่ผู้ประชุมเห็นว่ามี ความสอดคล้องกันอย่างแท้จริง พิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้

2.1.1 มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 80 ขึ้นไป

2.1.2 มีค่าพิสัยไม่กว้างเกินไป ช่วงคะแนนควรอยู่ระหว่าง 60-100 (ค่าต่ำสุดมีคะแนนไม่ต่ำกว่า 60 คะแนน)

2.1.3 ไม่มีค่าประเมินสุดโต่ง (The outlier ratings)

2.2 การพิจารณาค่าน้ำหนักของรายการที่ประเมิน

รายการประเมินในแต่ละด้านจะมีค่าน้ำหนักและความสำคัญ ผลรวมของค่าน้ำหนักและความสำคัญภายในแต่ละด้านจะมีค่าเท่ากับ 1 ถ้าค่าน้ำหนักที่คำนวณได้ของรายการประเมินในแต่ละด้านมีค่าใกล้เคียงกัน สรุปได้ว่ารายการประเมินแต่ละรายการมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การใช้เทคนิควิธีการสร้างข้อสรุปและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ในขณะที่สมาชิกกลุ่มอภิปรายหาพันธมติในแต่ละหัวข้อ หรือแต่ละประเด็นการอภิปราย ผู้ดำเนินการจะต้องดำเนินการบันทึกเทปการอภิปรายเอาไว้โดยตลอด รวมทั้งมีการจดบันทึกการอภิปรายอย่างละเอียดทุกคำพูด

เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการให้คำแนะนำการปฏิบัติและเป็นความเสี่ยงแต่ละตัว โดยพิจารณาในด้านประเด็นการอภิปราย สาธารณภาพ ความเกี่ยวข้องของคำแนะนำ และนำมาบรรยายเพื่อให้เห็นภาพของการทำฉันทามติ จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มาเปรียบเทียบกับผลวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อเป็นข้อมูลยืนยันการหาฉันทามติจากพหุลักษณะความตรงเชิงพินิจ

4. ข้อดีและข้อจำกัดของอภิปราย

อเวอรี่ (Avery, 1981) คิงส์ และคณะ (King et al., 2001) กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของการอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติไว้ ดังนี้

ข้อดี

1. คุณภาพของการตัดสินใจ (Quality of decision) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนจะมีโอกาสเท่าเทียมกันในกระบวนการตัดสินใจ เมื่อการตัดสินใจมาจากการยอมรับของคนจำนวนมาก จึงนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือ ความตรง ความครบถ้วน และมาตรฐานในการทำงาน

2. ความสร้างสรรค์ (Creativity) ข้อเสนอที่หลากหลายที่มาจากจินตนาการและความต้องการของทุกคนที่ร่วมกันคิดพิจารณา นำมาสู่แนวทางการตัดสินใจที่สร้างสรรค์

3. ข้อตกลงและความพึงพอใจ (Commitment and satisfaction) การตัดสินใจที่ได้มาจากฉันทามติเป็นการตัดสินใจที่จากความพึงพอใจจากสมาชิกในกลุ่ม ผู้มีส่วนร่วมในการประชุมมีความพึงพอใจในกระบวนการและผลลัพธ์สุดท้ายในระดับสูง

4. ส่งเสริมคุณค่าและทักษะ (Fostering of values and skill) ฉันทามติต้องการคนที่พิจารณาและแสดงความเคารพในความคิดของสมาชิกในกลุ่มคนอื่น ๆ ให้ความร่วมมือและมีความรับผิดชอบต่อกัน ลดการผูกขาดหรือควบคุมการสนทนา เนื่องจากมีการแยกเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งทักษะดังกล่าวสามารถนำไปใช้ได้กิจกรรมอื่น ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งามนิษฐ์ สิริพงษ์ (2547, หน้า 69-70) ได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนพระวิสุทธีวงศ์ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนของครูโรงเรียนพระวิสุทธีวงศ์ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ในด้านการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริม เกี่ยวกับความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยรวมของแต่ละด้านอยู่ในระดับดีมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่องของแต่ละด้าน พบว่า ทุกเรื่องอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. เจตคติของครูที่มีต่อการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนของครูในเรื่องความกตัญญูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนของครูโดยรวมและเป็นรายเรื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการอภิปรายกลุ่ม สรุปได้ว่า นักเรียนมีความพอใจในการเรียนการสอนที่มีบูรณาการจริยธรรมในรายวิชาต่าง ๆ การจัดบรรยากาศให้เหมือนบ้านและอุทยานการศึกษา การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนของครูเป็นสิ่งที่ดี ชอบกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมมากกว่าการเรียนจริยธรรมในห้องเรียน เช่น ค่ายจริยธรรม กิจกรรมในวันสำคัญทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา เป็นสิ่งที่พวกเขาได้ลงมือกระทำ แสดงออก ได้ประสบการณ์และสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

ฟามูย เรื่องเลิศจนุญ (2548, หน้า 5) ข้อค้นพบจากงานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน พบว่า ความเจริญด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ไม่ได้เป็นหลักประกันที่จะช่วยสร้างความก้าวหน้าในเรื่องคุณธรรม และจริยธรรมของคน แต่ในทางตรงกันข้ามความเจริญอาจเข้ามามีส่วนร่วมสร้างปัญหาสังคม และปัญหาทางศีลธรรม สภาวะการณ์การดำเนินชีวิตของคนไทยทุกวันนี้ เป็นการดำรงชีพที่ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอด ผนวกกับการซึมซับวัฒนธรรมจากต่างชาติก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านค่านิยมและทัศนคติ คนจึงมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น จนยอมใช้ทุกวิถีทางเพื่อมุ่งแสวงหาผลประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงหลักคุณธรรม และจริยธรรม

งานวิจัยต่างประเทศ

วินเซนต์ ชุกวุตา โอซากวี (Vincent Chukwuka Osakwe, 1981, pp. 2056A-2057A) ทำการวิจัยเรื่อง Moral education discussion skills for a beginning experience in the use of Kohlberg's stage-development model โดยใช้รูปแบบพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (สำหรับครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในไนจีเรีย) การวิจัยครั้งนี้ต้องการเสนอการพัฒนาการของหลักสูตรการสอนของครู โดยมีแบบอย่างพัฒนาการของโคลเบอร์กซึ่งกล่าวว่า พัฒนาการทางจริยธรรมเกิดขึ้นทีละขั้นในโครงสร้างทั้ง 6 เป็นลำดับ อันเป็นผลจากปฏิริยาสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ทุกคนจะผ่านขั้นต่ำ โดยไม่มีใครกระโดดข้ามขั้นแต่ละก้าวช้า หรือเร็ว ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การแก้ไขปัญหาทางสังคมอย่างสม่ำเสมอเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะเปลี่ยนจริยธรรมขั้นหนึ่ง ไปอีกขั้นหนึ่งในการนี้อาจช่วยได้โดยการชี้แจงอภิปราย ซึ่งต้องมีการนำเรื่องแต่ละเรื่องที่จะช่วยในการพัฒนาโคลเบอร์กนำไปสู่สถานการณ์ที่ขัดแย้ง สถานการณ์เช่นนี้ครูในฐานะผู้นำต้องรู้จักทักษะการชี้แจง

วิกส์ (Wicks, 1981) ได้ทำการวิจัยเรื่อง จริยธรรมกับโรงเรียน พบว่า ความเห็นขัดแย้งกัน และจุดประสงค์ที่ไม่ตรงกันของสังคม ทำให้การฝึกอบรมจริยธรรมเป็นทางการในโรงเรียนเกิดความยุ่งยาก ถ้าทำไม่ได้การทำนิยามให้กระจ่าง และการจัดโปรแกรมจริยศึกษาในโรงเรียนให้ทั่วถึง เป็นการสร้างกุศลที่เกิดปัญหา แม้กระนั้นจริยศึกษาที่มีประสิทธิภาพก็บ่งบอกให้เห็นได้ในการสอนวิชาต่าง ๆ ที่ประกอบด้วย การศึกษาพื้นฐานที่ดี เช่น ครูคณิตศาสตร์อาจส่งเสริมนักเรียนให้คิดหาวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาจัดเรียงให้เป็นระเบียบ ครูอาจให้นักเรียนอภิปรายความหมาย โดยในทางจริยธรรมของการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โดยทางจริยธรรมจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะนำเยาวชนและผู้ใหญ่กลับคืนมาสู่สังคมที่ให้ความร่วมมือกับนอกชั้นเรียน

โรมิโอ (Romeo, 1989, p. 2595-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง The effect of cognitive moral development instruction on moral development scores of parochial high school students มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการสอนการพัฒนาความรู้จริยธรรมจากคะแนนทดสอบการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 201 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีการพัฒนาจริยธรรมจากการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลบอร์ก (C Kohlberg) วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่า *t-test* และค่าสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน (The Pearson's product moment correlation technique) ผลการวิจัย พบว่า คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกัน องค์ประกอบ ภูมิหลังของประชากรด้านเพศ อายุ ชั้นเรียน คะแนนสะสม การศึกษาของบิดามารดา และจำนวนปีการศึกษาในห้องเรียนมีความสัมพันธ์กับระดับชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญ

ลานีเยอร์ (Lanier, 1993, p. 1680-A) ทำการวิจัยเรื่อง Promoting moral and conceptual development in rural adolescents (Moral development, rural students, peer facilitators) จุดประสงค์ของการทำวิจัยเพื่อการศึกษาผลของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นที่ 11 และ 12 ในโรงเรียนชนบท เด็กนักเรียนในชนบทได้รับการอบรมให้คิด และปฏิบัติตามต่าง ๆ กันมา ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ การทดลองได้แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มควบคุมให้ได้รับการฝึก การให้คำแนะนำ และการจัดประสบการณ์ และอีกกลุ่มเป็นนักเรียนที่ประกอบด้วยนักเรียนตั้งแต่ต้นนักเรียน โรงเรียนระดับกลางจนถึงระดับสูงสุด ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จอห์นสัน (Johnson, 1997, p. 2769-A) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการประเมินวินัยนักเรียนชั้นประถมศึกษา จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียน โดยทั่วไปมักเริ่มเกิดที่ห้องเรียน ส่วนการประเมินในเรื่องของการมีวินัยของนักเรียนควรให้หลายฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นตัวนักเรียน อาจารย์และผู้ปกครอง นอกจากนั้น

การประเมินนั้นควรมีข้อมูลพร้อมจากหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดชั้นเรียน สภาพโรงเรียนความเครียดของนักเรียนจนเกิดพฤติกรรมไม่เหมาะสม อย่างไรก็ตามสามารถสรุปได้ว่าการที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินวินัยนักเรียนนั้น ทำให้พัฒนาการด้านวินัยของนักเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

วาร์ค (Wark, 1997, p. 2183-B) ได้ศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติตนด้านวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษาในชุมชนเมือง ผู้ศึกษาได้ค้นพบองค์ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ รู้จักหน้าที่ของตนเอง และต่อส่วนรวมหรือสังคม เป็นกระบวนการทางการศึกษาที่สามารถแก้ปัญหาวินัยของนักเรียนได้ ปัญหาวินัยของนักเรียนที่พบเป็นส่วนใหญ่ คือ การแต่งกาย และการตรงต่อเวลา การปลูกฝังความมีระเบียบวินัยในตนเอง เป็นการฝึกอบรมตั้งแต่เยาว์วัยและพัฒนาต่อไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ ต้องเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน ตลอดทั้งมีการแนะนำส่งเสริมในสิ่งที่ถูกที่ควร ให้รู้จักแก้ปัญหาและปลูกฝังความมีวินัยในตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้คำแนะนำและมอบหมายให้เด็กทำตามความสามารถของตนเอง และที่จำเป็นอย่างยิ่ง คือ การปลูกฝังความมีระเบียบวินัยอันดีงาม

โคล (Cole, 2000, p. 3850-A) ได้รับการศึกษารับรู้ของครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ในโรงเรียนมัธยมในมลรัฐจอร์เจีย เกี่ยวกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจริง และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลวินัยนักเรียน การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามมี 2 ส่วน ส่วนแรก เป็นหน้าที่ส่วนรับผิดชอบเบื้องต้นของผู้ช่วยครูใหญ่ ส่วนที่ 2 เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่ควรจะมีมอบหมายให้กับผู้ช่วยครูใหญ่ ผลการศึกษา พบว่า มีเพียง 4 บทบาทจริงที่มอบหมายให้เท่านั้นที่ครูและผู้ช่วยครูใหญ่รับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสมเพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนรวมตัวเป็นกลุ่มก่อความวุ่นวาย ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างผู้มาเยี่ยมชมอาคารเรียนกับบุคลากรของโรงเรียน ควบคุมการเข้าชั้นเรียนของนักเรียน และประสานงานกับทีมงานที่ทำหน้าที่สนับสนุนกิจกรรมนักเรียน ส่วนในด้านภาระงานที่ควรมอบหมายให้ผู้ช่วยครูใหญ่ พบว่า ทั้ง 2 กลุ่มมีการรับรู้ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ สร้างสภาพบรรยากาศของโรงเรียนให้นักเรียนมีความรู้สึกทางบวกและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวบรวมรายงานเกี่ยวกับปัญหาด้านวินัยของนักเรียน ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน สำหรับผู้มาเยี่ยมชมสนับสนุนกิจกรรมของนักเรียน และเลือกบริหารจัดการงบประมาณสำหรับการกำกับดูแลวินัยของนักเรียน

เอ็นไซโซ (Enciso, 2001, p. 961) ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับวินัยนักเรียนอันเป็นการศึกษาทัศนคติของนักเรียน ครู และผู้บริหารนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โดยการศึกษาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านวินัย ได้แก่ การกระทำที่ไม่เหมาะสม ตลอดทั้งพฤติกรรมการพูดที่ไม่เหมาะสม ผลจากการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า ครูเป็นองค์ประกอบแรกที่จะต้องทำการศึกษา

ปัญหาวิสัยของนักเรียน ก่อนที่จะนำไปปฏิบัติจริงกับนักเรียน เพื่อที่จะป้องกันหรือปรับเปลี่ยน พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน หมายความว่า ตัวครูเป็นองค์ประกอบหลักในการสร้างวิสัยในห้องเรียนให้แก่ นักเรียน เพราะว่านโยบายวิสัยที่ประสบผลสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการจัดการชั้นเรียนของครู ขณะที่นักเรียนและผู้ปกครองก็มีส่วนร่วมสำคัญในการทำให้กระบวนการรักษาระเบียบวินัยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จูเวลล์ (Jewell, 2001) ได้ศึกษาเรื่องการวัดการพัฒนาทางจริยธรรม ความรู้สึก การคิด และการกระทำ ได้ศึกษาว่า บุคคลที่ได้พัฒนาทางจริยธรรมแล้วเป็นบุคคลที่รู้สึกเกี่ยวกับประเด็นปัญหาจริยธรรมหรือไม่ หรือปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมอย่างเข้มแข็งหรือไม่ หรือเข้าใจประเด็นปัญหาจริยธรรมหรือไม่ หรือปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมหรือไม่ เมื่อจัดการกับคนอื่นมีประเด็นโต้แย้งกันว่า ความหมายของคำว่าจริยธรรมเกี่ยวข้องกับวิธีที่คนควรจะกระทำต่อกันอย่างไร และได้แย้งว่า การศึกษาจริยธรรมควรจัดการกับการกระทำของคนในฐานะที่คนทำงานอยู่ภายในกลุ่มแนวโน้มนั้นในการศึกษาสำหรับคนมีความสามารถพิเศษ เพื่อมุ่งเน้นสภาพทางความรู้ของแต่ละบุคคลเมื่ออภิปรายเรื่องการพัฒนาจริยธรรม เช่น ความรัก ความยุติธรรมหรือแนวโน้มนั้นที่จะวัดการพัฒนาทางความรู้ ความเข้าใจ เช่น การรู้จักหลักจริยธรรมสากลพิจารณาเห็นว่าเป็นเรื่องเฉพาะตัว เกินความจำเป็น และเป็นเรื่องไม่เพียงพอทางแนวคิด ซึ่งงานวิจัยทำด้วยกัน 6 ขั้นตอน ในการพิจารณาตัดสินจริยธรรมตามแบบของลอว์เรนซ์ โคลเบิร์ต คือ การเชื่อฟัง ความมุ่งหมายทางเครื่องมือของแต่ละบุคคลและการแลกเปลี่ยน ความคาดหวังร่วมกันระหว่างบุคคลความสัมพันธ์และความ เป็นไปตามความคาดหวัง ระบบสังคมและการรักษาความสำนึกทางสังคมสิทธิที่มีก่อนและสัญญาทางสังคม หรือสาธารณประโยชน์ และหลักจริยธรรมสากล ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า งานวิจัยของโคลเบิร์ต คนคิดอย่างไร ไม่ใช่คนประพฤติอย่างไร

วิลสัน (Wilson, 2001, p. 2024-A) ได้สำรวจอิทธิพลด้านวัฒนธรรมที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมของเด็กวัยอนุบาลชาวญี่ปุ่น โดยใช้แบบสอบถามชุด Prosocial attitude blank กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ตามด้วยการสัมภาษณ์ พบว่า อิทธิพลด้านวัฒนธรรมมีผลกระทบต่อ การพัฒนาคุณธรรมของเด็กในวัยอนุบาล โดยจำแนกได้ว่า เด็กนักเรียนวัยอนุบาลชาวญี่ปุ่นได้รับ อิทธิพลจากรูปแบบสังคมที่เน้นการพึ่งพาอาศัยกันและการแสดงออกทางอารมณ์ ในขณะที่เด็กนักเรียนวัยอนุบาลชาวอเมริกันได้รับอิทธิพลจากรูปแบบสังคมที่เน้นการอยู่อย่างอิสระ และเรียนรู้คุณธรรมด้านความรับผิดชอบในตนเองมากขึ้น

เวส (West, 2003, p. 62-A) ได้ทำการศึกษาเพื่ออธิบายใช้เหตุผลทางจริยธรรมในชั้นเรียน ชั้นหนึ่งของนักศึกษาที่อภิปรายการสอบเฉพาะกรณีตลอดภาคเรียน และได้กำหนดด้วยว่านักศึกษาเหล่านี้แตกต่างจากเพื่อน ๆ ของตนในส่วนอื่น ๆ ของรายวิชาเดียวกัน ซึ่งผู้ใหญ่ไม่ได้อภิปราย

เฉพาะกรณีสำหรับการพัฒนาการให้เหตุผลหลังขนบธรรมเนียมดั้งเดิมหรือไม่ สมมติฐานที่ทำให้การวัดโดยใช้แบบทดสอบประเด็นการให้นิยาม การวิเคราะห์กรณีศึกษา อภิปรายกรณีศึกษา การสะท้อนของวารสารทางวิชาการและการสัมภาษณ์ ผลการศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคะแนนแบบทดสอบประเด็นการให้นิยามฉบับที่ 2 ของทั้ง 2 กลุ่มรูปแบบการเติบโตแต่ละรูปแบบแสดงว่า ไม่มีแบบแผนการเติบโตที่แตกต่างกันในการให้เหตุผลหลังขนบธรรมเนียมดั้งเดิม คะแนนแบบทดสอบประเด็นการให้นิยามฉบับที่ 2 ของนักศึกษาส่วนใหญ่เพิ่มมากขึ้นแต่คะแนนของนักศึกษบางคนลดลง การวิเคราะห์คะแนนในขั้นตอนเดิมของนักศึกษาในแบบทดสอบประเด็นการให้คำนิยามฉบับที่ 2 ของนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ดำเนินการมาก่อน ในขั้นตอนที่ 4 ยังคงอยู่ในมาตรฐานแบบแผนจริยธรรม การปริทัศน์การวิเคราะห์กรณีศึกษา กรณีแรกและกรณีสุดท้ายของนักศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างไรก็ตามการวิเคราะห์การอภิปราย การสะท้อนของวารสารทางวิชาการ และการสัมภาษณ์ ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาได้พัฒนาลักษณะการให้เหตุผลหลังขนบธรรมเนียมดั้งเดิมตลอดภาคเรียน นักศึกษาในตอนแรกได้ระบุเบื้องต้นกับนักศึกษานักศึกษาว่าเริ่มมองเห็นทัศนคติของครูในขณะที่การเรียนการสอนในภาคเรียนดำเนินไป นักศึกษาที่อายุน้อยกว่าแสดงให้เห็นความมั่นคงน้อยกว่าในการแสดงความคิดเห็นของตน และให้คะแนนประเด็นแบบทดสอบประเด็นการให้นิยามฉบับที่ 2 ในตอนท้ายของภาคเรียน นักศึกษารายงานว่า ชอบการอภิปราย ได้รับความเข้าใจชัดเจนส่วนตัว และเชื่อว่านักศึกษานักศึกษาเองจะสามารถจำรายละเอียดของแต่ละกรณีได้

นาวิชกี (Navichki, 2013) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “CT” and “5Cs” Required skills of the 21st century โดยผู้วิจัยได้นำเสนอทักษะที่จำเป็นใหม่ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ CT (การคิดคำนวณ) และ 3R (การอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์) ในศตวรรษที่ 21 “CT” หมายถึง วิธีการใหม่ของการแก้ปัญหาที่มีการใช้เทคนิควิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศวิทยาการคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ความปรารถนาของการรวมห้าทักษะที่เรียกว่า “5C’s” s, kp57’ ความคิดที่สำคัญในการแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร ความร่วมมือ และการสร้างความสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม เพื่อการอภิปราย วิธีการสอนใหม่ ๆ ในการศึกษาคณิตศาสตร์ที่ซับซ้อน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยพบว่า มีนักการศึกษา นักจิตวิทยา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเสนอความหมาย แนวคิด และแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้หลากหลาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพสังคม เทคโนโลยี ระบบการเมือง เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้มีการเตรียมคนให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยใช้เทคนิควิธีการพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติผู้เชี่ยวชาญ (Multi attribute consensus reaching: MACR) ผู้วิจัยเสนอรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ จากนั้นได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยเสริมให้กรอบแนวคิดในการวิจัยมีความชัดเจนขึ้น โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1.1 การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 1.2 การพัฒนาตัวบ่งชี้ที่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 การจัดลำดับแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2.1 การตรวจสอบตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า จากการตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2.2 การพิจารณาฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า จากการตอบแบบสอบถาม

รายละเอียดการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการ ดังนี้

ตอนที่ 1.1 การวิเคราะห์แนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยการสังเคราะห์
จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1.1 ผู้วิจัยศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ซึ่งประกอบไปด้วย แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ เพื่อสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้

1.2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยใช้กรอบ
แนวคิดที่ได้มาเป็นกรอบในการสัมภาษณ์เพื่อกำหนดองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย
และตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า
และนำไปพัฒนาตัวบ่งชี้ต่อไป โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ท่านละประมาณ 1 ชั่วโมง

กลุ่มตัวอย่าง ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหารและผู้กำหนดนโยบาย เป็นผู้ดำรงตำแหน่งบริหารในระดับ
กระทรวงศึกษาธิการ หรือสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นคณะทำงานใน
การกำหนดนโยบาย ทิศทางในการขับเคลื่อนทางการศึกษา หรือเป็นคณะทำงาน คณะกรรมการ
ในการประเมินสถานศึกษา นักเรียนในระดับภูมิภาค

2. กลุ่มผู้บริหารระดับกลางและผู้ปฏิบัติ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งด้านบริหารการศึกษา
บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา ดำเนินการศึกษาระดับปริญญาเอก มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เป็นผู้นำ
หรือมีส่วนในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีผลงาน
เชิงประจักษ์เป็นที่ยอมรับ

3. กลุ่มนักวิชาการ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลงานทางด้านวิชาการทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อาทิเช่น ตำรา
บทความ คู่มือ เป็นต้น เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การพัฒนา
คุณภาพการศึกษา พัฒนาผู้เรียนเป็นที่ยอมรับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ภายใต้คุณลักษณะหลัก 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านร่างกาย
2. ด้านจิตใจ
3. ด้านความรู้
4. ด้านทักษะความสามารถ
5. ด้านทักษะชีวิต

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสร้างข้อสรุป

1. ผู้วิจัยสรุปผลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมด มากำหนดเป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้แนวโน้มนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ได้คุณลักษณะหลัก 5 ด้าน 15 องค์ประกอบย่อย และ 101 ตัวบ่งชี้ (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ข)

ตอนที่ 1.2 การพัฒนาตัวบ่งชี้แนวโน้มนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

การพัฒนาตัวบ่งชี้แนวโน้มนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. การคัดเลือกตัวบ่งชี้แนวโน้มนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า โดยใช้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็น และให้คะแนนความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามตัวบ่งชี้แนวโน้มนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินที่ได้จากข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบให้คะแนนความตรงตามเกณฑ์ ดังนี้

- คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่า เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์
- คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์
- คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่า ไม่เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ความสอดคล้อง โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา คำนวณจากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 117)

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ

ΣR คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

1. ดร.ชัยพจน์ รักราม อาจารย์ประจำศูนย์นวัตกรรมและผู้นำ
ทางการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
2. นาวาตรี ดร.พงษ์เทพ จิระโร อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีศา จรตล อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
4. นายปรีดี ภูสีน้ำ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตราด
5. ดร.นริศ สวัสดิ์ อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ผลการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยคัดเลือกข้อความ
ที่มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า ข้อความทั้งหมด 101 ข้อความ ที่ได้รับการคัดเลือก
มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 จำนวน 73 ข้อความ

ตอนที่ 2 การจัดลำดับแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2.1 การกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า โดยวิธีการหาอันดับจากพหุลักษณะ

การกำหนดความสำคัญของตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า โดยวิธีการหาฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้ (จิระภา ขำพิสุทธิ์, 2546, หน้า 21-23; ผดุงชัย ภูพัฒน์, 2547, หน้า 1-5)

1. การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ

เป็นขั้นตอนคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิให้สอดคล้องกับเรื่องหรือประเด็นที่ต้องการศึกษาวิจัย การคัดเลือกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าเป็นสมาชิก ซึ่งต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า จะแบ่งสมาชิกเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน โดยจัดให้สมาชิกมีคุณลักษณะเหมือนกัน (Homogeneous) ให้มาก และสมาชิกต่างกลุ่มให้มีคุณลักษณะต่างกัน (Heterogeneous) ให้มาก การคัดเลือกเช่นนี้เพื่อป้องกันการเป็นผู้ผูกขาด หรือควบคุมการสนทนา

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกสมาชิกภายในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหารและผู้นำคนนโยบาย เป็นผู้ดำรงตำแหน่งบริหารในระดับ

กระทรวงศึกษาธิการ หรือสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นคณะทำงานในการกำหนดนโยบาย ทิศทางในการขับเคลื่อนทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นคณะทำงานคณะกรรมการในการประเมินสถานศึกษา นักเรียนในระดับภูมิภาค จำนวน 6 ท่าน ได้แก่

- 1) อดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- 2) ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษา
- 3) รองเลขาธิการสภาการศึกษา
- 4) ที่ปรึกษาด้านกระบวนการพัฒนาผู้เรียน
- 5) ที่ปรึกษา สพฐ. และ
- 6) ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (มสด.)

2. กลุ่มผู้บริหารระดับกลาง และผู้ปฏิบัติ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งด้านบริหารการศึกษา

ระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษา เป็นผู้นำ หรือมีส่วนในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีผลงานเชิงประจักษ์เป็นที่ยอมรับ เป็นที่ปรึกษา หรือศึกษานิเทศก์ที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ หรือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 6 ท่าน ประกอบด้วย

- 1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
- 2) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
- 3) ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
- 4) ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
- 5) ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 และ
- 6) ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนพานทอง จังหวัดชลบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

3. กลุ่มนักวิชาการ เป็นผู้มีประสบการณ์ในการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลงานทางด้านวิชาการทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อาทิเช่น ตำรา บทความ คู่มือ เป็นต้นในการพัฒนา เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับกรม เป็นผู้ทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย 1) หัวหน้าโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วน พระมหากษัตริย์ 2) รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาระทรวงวัฒนธรรม 4) นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการ จัดการเรียนรู้โดยสอดคล้องกับการทำงานของสมอง (Brain-based learning) 5) ที่ปรึกษาโครงการ โรงเรียนในพื้นที่ และ 6) ที่ปรึกษาโครงการ โรงเรียนในพื้นที่

2. การหาฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ

2.1 ให้แบบสอบถามความคิดเห็นแก่สมาชิกของกลุ่ม และให้สมาชิกดำเนินการหา ฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ โดยให้สมาชิกแต่ละคนพิจารณาความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้และตัดสินใจประมาณค่าด้วยมาตราวัดของลิเคิร์ต มีคะแนนตั้งแต่ 0-100 โดยส่ง แบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ระหว่างวันที่ 13 -27 มีนาคม พ.ศ. 2558

2.2 นำตัวบ่งชี้ที่ให้คะแนนแล้วมาจัดอันดับโดยวิธีการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าพิสัย ถ้าตัวบ่งชี้ใด มีค่าเฉลี่ยสูง พิสัยแคบ แสดงว่า สมาชิกมีฉันทมติ กรณีที่มีค่าพิสัยกว้างซึ่งค่าเฉลี่ย อาจสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับการกระจายของความถี่ของกลุ่ม แสดงว่าสมาชิกของกลุ่มไม่มีฉันทมติ

3. การสังเคราะห์ฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ

การสังเคราะห์ฉันทมติจากพหุคุณลักษณะผู้วิจัยได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมสังเคราะห์ ฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ โดยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยแจ้งผลคะแนนจากการหาฉันทมติให้ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านรับทราบ

3.2 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมพิจารณาคะแนนที่สมาชิกไม่มีฉันทมติเนื่องจากใน การกำหนดคะแนนนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการหาฉันทมติเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวบ่งชี้ที่ดี ดังนั้น หากตัวบ่งชี้ใด มีระดับการกระจายของการกำหนดคะแนนมากก็จะนำผลที่ได้จากการจัดอันดับ แล้วให้สมาชิกแต่ละคนอภิปรายถึงเหตุผลในการให้คะแนนในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ เพื่อหาฉันทมติใน ตัวบ่งชี้ที่มีปัญหา

3.3 ให้สมาชิกแต่ละคนพิจารณาตัดสินใหม่ครั้งสุดท้ายและให้คะแนนแต่ละคะแนน ในตัวบ่งชี้อีกครั้ง ซึ่งอาจแตกต่างไปจากเดิมได้ นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นฉันทมติของ สมาชิกและนำไปคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าพิสัย และคำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อหาฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ภายใต้อุณหภูมิคุณลักษณะหลัก 5 ด้าน ประกอบด้วย

- 2.1 คุณลักษณะด้านร่างกาย
- 2.2 คุณลักษณะด้านจิตใจ
- 2.3 คุณลักษณะด้านความรู้
- 2.4 คุณลักษณะด้านทักษะความสามารถ
- 2.5 คุณลักษณะด้านทักษะชีวิต

ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบประมาณค่าด้วยมาตราวัดของลิเคิร์ต

การเก็บรวบรวมข้อมูล ให้สมาชิกดำเนินการหาหน้ตามติจากพหุคุณลักษณะ โดยให้สมาชิกแต่ละคนพิจารณาความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ และตัดสินใจประมาณค่าคะแนนด้วยมาตราวัดของลิเคิร์ต มีคะแนนตั้งแต่ 0-100 ในแต่ละองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้

หากองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ใดมีระดับการกระจายของการกำหนดคะแนนมากก็นำผลที่ได้จากการจัดอันดับแล้วมาให้สมาชิกแต่ละอภิปรายถึงเหตุผลในการให้คะแนนในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ เพื่อหาหน้ตามติจากพหุคุณลักษณะในตัวบ่งชี้ที่มีปัญหา จากนั้นให้สมาชิกแต่ละคนพิจารณาตัดสินใจใหม่เป็นครั้งสุดท้ายและให้คะแนนอีกครั้ง ซึ่งต่างไปจากเดิมได้นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นหน้ตามติจากพหุคุณลักษณะของสมาชิก

การวิเคราะห์และการแปลความหมายข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการหาความตรงเชิงประจักษ์ด้วยวิธีการหาหน้ตามติจากพหุคุณลักษณะนี้ ได้ข้อมูลที่จะมาวิเคราะห์ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

วิธีการหาหน้ตามติจากพหุคุณลักษณะนั้นจะใช้การให้คะแนนเป็นตัวเลขซึ่งมีคะแนนตั้งแต่ 0-100 โดยกำหนดช่วงคะแนน (ผดุงชัย ภูพัฒน์, 2547, หน้า 1) ดังนี้

คะแนน 0-20 แสดงว่า ตัวบ่งชี้ นั้นไม่มีความสำคัญ

คะแนน 80-100 แสดงว่า ตัวบ่งชี้ นั้นมีความสำคัญมาก

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดลำดับความสำคัญของตัวบ่งชี้เริ่มจากการนำค่าเฉลี่ยและพิสัยที่ได้จากการหาหน้ตามติจากพหุคุณลักษณะมาพิจารณาว่า ตัวบ่งชี้ใดที่สมาชิกให้ความความคิดเห็นว่ามีความสำคัญ และตัวบ่งชี้ใดที่สมาชิกไม่มีความสำคัญ รวมทั้งพิจารณาว่าตัวบ่งชี้ใดที่มีค่าพิสัยกว้าง แสดงว่า สมาชิกมีความคิดเห็นแตกต่างกันมาก และถ้าตัวบ่งชี้ใดมีค่าพิสัยแคบแสดงว่า

สมาชิกมีความคิดเห็นมีความสอดคล้องกัน ตัวบ่งชี้ใดที่มีความเห็นแตกต่างกันมากก็จะนำมาอภิปราย ปรับปรุงและชี้แจงเหตุผล

เกณฑ์ในการพิจารณาคะแนน ที่ต้องนำมาอภิปราย ได้แก่

1. ตัวบ่งชี้ใดที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำกว่า 80
2. ตัวบ่งชี้ใดที่มีค่าพิสัยมากกว่า 60
3. ตัวบ่งชี้ใดที่มีค่าคะแนนสุดโต่ง คือ คะแนนที่มีการกระจายของคะแนนมากกว่า 20 คะแนน ระหว่างคะแนนตัวถัดไป (ด้านด้านหนึ่ง)

ซึ่งคะแนนที่เป็นไปตามเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งใน 3 เกณฑ์นี้ แสดงให้เห็นว่า สมาชิกมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ ไม่มีฉันทมติ

ส่วนในการพิจารณาคำนำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ในแต่ละกลุ่มนั้น ให้พิจารณาเปรียบเทียบกับตัวบ่งชี้ในกลุ่มเดียวกัน โดยให้มีค่า ผลรวมเท่ากับ 1 ในแต่ละกลุ่ม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในขณะที่สมาชิกกลุ่มทำการอภิปรายหาฉันทมติจากพหุคุณลักษณะในแต่ละองค์ประกอบ แต่ละประเด็นของการอภิปราย เพื่อนำเป็นข้อมูลประกอบการให้คะแนนตัวบ่งชี้แต่ละตัวบ่งชี้ โดยพิจารณาประเด็นอภิปราย สารระสำคัญ ความเกี่ยวพันของตัวบ่งชี้ และนำมาบรรยายเพื่อให้เห็นภาพของการทำฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมาเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อเป็นการยืนยันการทำฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ

ตอนที่ 2.2 การจัดลำดับความสำคัญของแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า จากการตอบแบบสอบถาม

การจัดลำดับความสำคัญของแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขึ้นตอนนี้เป็นการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 ท่านเกี่ยวกับความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ เป็นผู้กำหนดนโยบาย เป็นผู้มีผลงานทางวิชาการเชิงประจักษ์ และเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป จำนวน 18 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ภายใต้อะไร 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

- 2.1 คุณลักษณะด้านร่างกาย
- 2.2 คุณลักษณะด้านจิตใจ
- 2.3 คุณลักษณะด้านความรู้
- 2.4 คุณลักษณะด้านทักษะความสามารถ
- 2.5 คุณลักษณะด้านทักษะชีวิต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อให้ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางไปรษณีย์
3. ตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 18 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบคุณภาพ ความตรงเชิงเนื้อหา โดยคณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์
2. ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2529 อ้างถึงใน นิติยา สำเร็จผล, 2547, หน้า 152) คำนวณได้จากสูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_i^2} \right\}$$

- เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
- n คือ จำนวนข้อของแบบทดสอบ
- S_i^2 คือ ความแปรปรวนของแบบทดสอบรายข้อ
- S_i^2 คือ ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

คะแนน 4.50-5.00 หมายความว่า ตัวบ่งชี้ที่มีความพึงประสงค์มากที่สุด
คะแนน 3.50-4.49 หมายความว่า ตัวบ่งชี้ที่มีความพึงประสงค์มาก
คะแนน 2.50-3.49 หมายความว่า ตัวบ่งชี้ที่มีความพึงประสงค์ปานกลาง
คะแนน 1.50-2.49 หมายความว่า ตัวบ่งชี้ที่มีความพึงประสงค์น้อย
คะแนน 1.00-1.49 หมายความว่า ตัวบ่งชี้ที่มีความพึงประสงค์น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ในรอบที่ 1

ตอนที่ 1.2 ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 ผลการจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2.1 ผลการตรวจสอบตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า จากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2

ตอนที่ 2.2 ผลการพิจารณาฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า จากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 3

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การนำเสนอผลการศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการสังเคราะห์จากสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญจากกลุ่มผู้บริหารและผู้กำหนดนโยบาย ผู้เชี่ยวชาญจากกลุ่มผู้บริหารระดับกลางและผู้ปฏิบัติ และผู้เชี่ยวชาญจากกลุ่มนักวิชาการ เพื่อกำหนดองค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบย่อยของแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย
การสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ในรอบที่ 1

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อกำหนดองค์ประกอบหลัก
และองค์ประกอบย่อยของแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้
องค์ประกอบหลักแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในทศวรรษหน้า 5 ด้าน 15 องค์ประกอบย่อย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านร่างกาย เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนใน
ทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

1.1 การมีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่
เกี่ยวกับการมีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง สรุปได้ว่า การมีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง การมี
พัฒนาการเหมาะสมตามวัย และการมีภูมิคุ้มกันโรคที่ดี เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่ง
ที่กล่าวว่า “การมีสุขภาพร่างกาย และสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์ในแต่ละช่วงวัย จะส่งผลให้
การเปลี่ยนแปลงทางสรีระและอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย มีความพร้อมที่จะเคลื่อนไหว มีความทนทาน
ต่อความยากลำบาก ทนทานต่อสภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว”

1.2 การมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่
ใหญ่เกี่ยวกับการมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในการทำงาน
ของส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย และการประสานสัมพันธ์กันในการเคลื่อนไหว เป็นแนวโน้ม
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ดังคำสัมภาษณ์
ของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “การสร้างเสริมสมรรถภาพทางกาย ทำให้ร่างกายเจริญเติบโต
แข็งแรงได้สัดส่วน ทำให้มีสุขภาพดี ปราศจากโรค ช่วยให้อารมณ์แจ่มใส ช่วยให้มีบุคลิกภาพดี
ช่วยสร้างความปลอดภัยในชีวิต”

1.3 การมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มั่นคง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่
เกี่ยวกับการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม สรุปได้ว่า ความเป็นคนช่างสังเกต ความเป็นผู้ไม่อยู่นิ่งเฉย
กับที่แต่หนักแน่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การแสดงออกได้เหมาะสมตามกาลเทศะ และการปรับตัว
ให้เข้ากับภาวะแวดล้อม เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ในการดำรงชีวิต

ในอนาคตนอกจากจะต้องมีทักษะประสบการณ์และความรู้ความสามารถในการทำงานตามภาระหน้าที่แล้ว ควรต้องมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมตามกาล และ โอกาส บุคลิกภาพมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นทั้งในและนอกองค์กร และยังเป็นภาพลักษณ์ที่สำคัญของหน่วยงานด้วย การเตรียมคนให้ทันกับวิทยาการสมัยใหม่ ทันกับเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีการเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ลักษณะที่จำเป็นส่วนหนึ่งคือบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นเรื่องที่เรียนรู้ ฝึกฝน และพัฒนาได้”

ด้านที่ 2 ด้านจิตใจ เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้า ตั้งกีดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

2.1 การมีคุณธรรมพื้นฐาน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เกี่ยวกับการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม สรุปได้ว่า มีเมตตาธรรม ซื่อสัตย์สุจริต อดทนอดกลั้น กตัญญูกตเวที และมีความเป็นธรรม เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ด้วยภาวะวิกฤติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งประเทศไทยต้องเผชิญอยู่ขณะนี้ เพื่อความอยู่รอด ปลอดภัย ความเจริญของประเทศอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จะด้วยวิธีใดก็ตามสิ่งสำคัญต้องอยู่บนรากฐานของคุณธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ตั้งามควรแก่การประพฤติปฏิบัติ การพัฒนาบุคคลโดยใช้คุณธรรมนั้น เป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาคนในชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยกาย วาจา ใจ การศึกษาก็มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การแข่งขันทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ การยึดคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของ มีเมตตาธรรม ซื่อสัตย์สุจริต อดทนอดกลั้น กตัญญูกตเวที และมีความเป็นธรรม ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุขสืบต่อไป”

2.2 การมีจิตสาธารณะ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เกี่ยวกับการมีจิตสาธารณะ สรุปได้ว่า นักเรียนควรมีการเสียสละแบ่งปัน ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ และช่วยกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “เด็กที่มีจิตสาธารณะจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วยการเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยหลีกเลี่ยงการใช้หรือกระทำที่ก่อให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม ถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแล การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น มุ่งปฏิบัติเพื่อ

ส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวม เช่น การทำตามหน้าที่ที่กำหนด การดูแลความสงบเรียบร้อย การรักษาสาธารณสมบัติ รับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น มีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกันแก้ไข รวมไปถึงการรับอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม เคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ของส่วนรวม ไม่ปิดกั้นในการใช้ของบุคคลอื่น มีการแบ่งปันหรือเปิดโอกาสให้ผู้อื่น ได้ใช้ของส่วนรวม ไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง เด็กที่มีจิตสาธารณะจะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตัว เพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน”

2.3 การมีสุขภาพจิตที่ดี ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เกี่ยวกับการมีสุขภาพจิตที่ดี สรุปได้ว่า การมีสุนทรียภาพ เคารพกฎระเบียบของสังคม มีความสงบสุขในจิตใจ กล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง และการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งที่ว่า “การที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติก็คือ การทำให้จิตใจมีความสุข ความพอใจ ความสมหวังทั้งตนเองและผู้อื่น ผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดี จะปฏิบัติหน้าที่ประจำวันไม่ว่าเป็นการเรียนหรือการทำงานเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิภาพการที่เรารู้สึกได้ว่า สุขภาพจิตของเรามีความปกติและสมบูรณ์ดี เราก็จะมีความสุข มีอารมณ์มั่นคง และสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี ในทางตรงข้ามมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำงาน ไม่ย่อท้อเหนื่อยหน่ายหรือหมดหวังในชีวิต มีความรู้สึกต่อผู้อื่นในแง่ดี มองโลกในแง่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ดี มีการแสดงออกอย่างเหมาะสม เมื่อมีความสะเทือนใจถ้าสุขภาพจิตของเราผิดปกติ เราก็จะมีความทุกข์ การรู้จักบำรุงรักษาและส่งเสริมสุขภาพจิตเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตของทุกคน ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่า การรู้จักดูแลสุขภาพจิตนั้นเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะช่วยให้ชีวิตอยู่ได้ด้วยความสุขสมบูรณ์ และมีคุณภาพที่ดีในอนาคตด้วย”

ด้านที่ 3 ด้านความรู้ เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

3.1 ความรู้ด้านวิชาการ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เกี่ยวกับการมีความรู้ด้านวิชาการ สรุปได้ว่า การมีความรู้สาระวิชาหลัก การมีทักษะในการแสวงหาความรู้ รักการอ่านเขียน และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งที่ว่า “การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยให้ผู้เรียนลงมือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีความหมาย ซึ่งจะรวมถึงปฏิภณระหว่าง

ความรู้ในตัวของผู้เรียนเอง ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมภายนอก การเรียนรู้จะได้ผลดีถ้าหากว่าผู้เรียนเข้าใจในตนเอง มองเห็นความสำคัญในสิ่งที่เรียนรู้ และสามารถเชื่อมโยงความรู้ระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้เก่า (รู้ว่าตนเองได้เรียนรู้อะไรบ้าง) และสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา”

3.2 ความรู้ด้านสหวิทยาการ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เกี่ยวกับการมีความรู้ด้านสหวิทยาการ สรุปได้ว่า การรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ของสังคมและสิ่งแวดล้อม รักรักษ์ความเป็นไทย และใส่ใจในตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “พหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ เป็นการนำความรู้จากองค์ความรู้หลายสาขาวิชา หลายศาสตร์ หรือจากการปฏิบัติ มาผสมผสานใช้ในการเรียนการสอน การวิเคราะห์ วิจัย และสังเคราะห์ ขึ้นเป็นองค์ความรู้ใหม่ และพัฒนาเป็นศาสตร์ใหม่ขึ้น เพราะฉะนั้นทักษะที่สามารถนำกระบวนการวิธีการที่นำเอาความรู้หลายศาสตร์ที่เข้ามาใช้ในการวิเคราะห์และวิจัยจนกระทั่งผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ องค์ความรู้เป็นศาสตร์ใหม่ขึ้น ผู้ที่สามารถรู้สึกในแก่นสาระของวิชาการ มีความรู้และความเข้าใจในองค์ความรู้ด้านอื่น นอกเหนือจากสาขาวิชาหลักหรือสิ่งที่ตนเองเชี่ยวชาญ และรวมถึงการมีความรอบรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์และสภาพการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของชุมชน สังคม และโลกได้อย่างเท่าทัน โดยการรู้รอบนี้อยู่ในขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ การทำงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลนั้น ๆ ในอนาคตที่สังคมเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ คนแสวงหาความรู้มากขึ้น การศึกษาเรียนรู้กลายเป็นสิ่งสำคัญสำหรับคนทุกคน การทำให้นักเรียนที่จะเติบโตเป็นอนาคตของชาติจำเป็นต้องมีความรู้รอบด้านซึ่งจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาสังคมไทยไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ดังนั้น คนที่พึงประสงค์ในอนาคตจึงควรมีความรอบรู้ รู้กว้างในเชิงสหวิทยาการ”

3.3 ด้านความรู้อนาคต ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เกี่ยวกับการมีความรู้อนาคต สรุปได้ว่า การคาดการณ์ในอนาคต การกำหนดทิศทาง และรู้ทันการเปลี่ยนแปลง เทคโนโลยีและการนำไปใช้ เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “การรู้เชิงอนาคตเป็นความสามารถในการฉายภาพแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้หลักคาดการณ์ที่เหมาะสม การคิดเชิงอนาคตนั้นเป็นการคิดมิติใหม่ คนในสังคมควรต้องฝึกการคิดเชิงอนาคต ทำให้เราสามารถปรับตัวและทันต่อสถานการณ์ได้ ช่วยให้ตัดสินใจวันนี้ได้ดี เพื่ออนาคตที่ดีกว่า การคิดเชิงอนาคตทำให้เราสามารถตัดใจได้ดี เนื่องจากเราสามารถวิเคราะห์อนาคตได้ดีและทันต่อการเปลี่ยนแปลง ช่วยให้ตระหนักว่า เราเป็นทั้งผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำจากอนาคต ช่วยให้เรามองการณ์ไกล

ไม่มองแคบใกล้ การคิดเชิงอนาคตทำให้เราสามารถมองเห็นภาพในอนาคต และสามารถปรับตัว สามารถแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างทันท่วงที ช่วยเราเชื่อมโยงกับโลกที่ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เราอยู่บนโลกแห่งการเชื่อมโยงกัน สรรพสิ่งล้วนพึ่งพากัน ดังนั้น การเป็นผู้รู้อนาคตจะสามารถทำให้ปรับตัวได้ดี เป็นเป็นผู้ประสบความสำเร็จในอนาคตได้”

ด้านที่ 4 ด้านความสามารถ เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนใน ทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

4.1 ความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ส่วนใหญ่เกี่ยวกับการมีความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี สรุปได้ว่า การเลือกใช้วิธี สื่อสาร รับสาร ถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ ความรู้สึก การเลือกใช้เทคโนโลยีพัฒนา ตนเอง อาชีพและสังคม และการเจรจาต่อรอง เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ทุกวันนี้เราอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ขับเคลื่อนด้วยสื่อ และเทคโนโลยีทำให้การเรียนรู้สามารถ เชื่อมโยงกับสิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและง่าย ประเทศที่มีประชากรที่มีความสามารถดังกล่าวจะเป็น กำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ การพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และการเชื่อมโยงข่าวสาร จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และเป็นองค์ประกอบสำคัญในการนำตนเอง ไปสู่อุบัติความรู้ใหม่เพื่อการตัดสินใจ การแก้ไข ปัญหา รวมถึงการประกอบอาชีพของตนเอง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีความสำคัญ ต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปการศึกษาที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เข้ามามีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการปฏิรูปการบริหารจัดการที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่ต้องจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาปัญญา ไม่ใช่การเรียนรู้เพื่อ จำข้อมูล การจำมีความจำเป็นในส่วนที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ส่วนข้อมูลควรอยู่ในแหล่งเรียนรู้ใด ๆ และสามารถเรียกใช้ได้ทันท่วงทีเมื่อจำเป็น และสามารถแสวงหาข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม ทักษะทางด้าน ICT จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการขยายขีดความสามารถ ในการเรียนรู้ต่อไป”

4.2 ทักษะความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหา ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ส่วนใหญ่เกี่ยวกับการมีทักษะความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหา สรุปได้ว่า การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดอย่างเป็นระบบ การประยุกต์ความรู้ การตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการประเมินสถานการณ์ เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “การคิดแก้ปัญหา ถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญ

ที่สุดของการคิดทั้งมวล การคิดแก้ปัญหาเป็นสิ่งสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมของมนุษย์ ซึ่งจะต้องใช้การคิดเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ทักษะการคิดแก้ปัญหาเป็นทักษะที่เกี่ยวข้อง และมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตที่วุ่นวายสับสนได้เป็นอย่างดี ผู้ที่มีทักษะการคิดแก้ปัญหาจะสามารถเผชิญกับภาวะสังคมที่เคร่งเครียดได้อย่างเข้มแข็ง ทักษะการแก้ปัญหาจึงมิใช่เพียงการรู้จักคิด และรู้จักการใช้สมองหรือเป็นทักษะที่มุ่งพัฒนาสติปัญญาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาทัศนคติ วิธีคิด ค่านิยม ความรู้ ความเข้าใจในสภาพการณ์ของสังคมได้ดียิ่งด้วย”

4.3 ทักษะความสามารถด้านอาชีพ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เกี่ยวกับการมีทักษะความสามารถด้านอาชีพ สรุปได้ว่า การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแสวงหาอาชีพ สุจริต มีความรับผิดชอบ การมีภาวะผู้นำ สามารถปรับตัวสอดคล้องกับสถานการณ์ มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพ รักในการทำงาน และการทำงานเป็นทีม เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “การพัฒนาทักษะอาชีพด้านต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาด ได้แก่ ความรู้ ความสามารถในการกระบวนการผลิต และกระบวนการการตลาด การพัฒนาอาชีพมีความสำคัญ และจำเป็นการเตรียมคนในวัยเรียนให้เข้ารับการศึกษาได้ตามความต้องการ และในอนาคตเยาวชนเหล่านี้ก็จะจะเป็นประชากรที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการประกอบอาชีพ ส่งผลต่อเศรษฐกิจ สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป”

ด้านที่ 5 ด้านทักษะชีวิต เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

5.1 ทักษะการรู้จักตนเอง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เกี่ยวกับการมีทักษะการรู้จักตนเอง สรุปได้ว่า การรู้จักเด่นจุดด้อย และความถนัดของตนเอง การเข้าใจถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเองยอมรับเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น การมีเป้าหมายในชีวิต และรู้รับผิดชอบต่อสังคม เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “การรู้จักตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น จะทำให้รู้ความถนัด ความสามารถ จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่า และภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต มีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม ทักษะการรู้จักตนเองจึงเป็นทักษะสำคัญที่เราทุกคนต้องเรียนรู้และฝึกฝน เนื่องจากการรู้จักตนเองนั้น

ไม่ได้เป็นเรื่องที่นั่งอยู่เฉย ๆ แล้วจะสามารถรู้ขึ้นมาได้เอง แต่ต้องผ่านกระบวนการบ่มเพาะผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ การลองผิดลองถูก ความผิดหวัง เจ็บปวด ความผิดพลาดล้มเหลวต่าง ๆ เพื่อที่จะตกเป็นผลึกทางปัญญาในการรู้จักตนเอง รวมทั้งผ่านการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง ซึ่งถือเป็นกระจกสะท้อนชั้นดีให้เราได้เรียนรู้จักตนเอง โดยยิ่งรู้จักตนเองเร็วเท่าไรยิ่งเป็นการได้เปรียบในการออกสตาร์ทไปสู่เป้าหมายชีวิตได้เร็วเท่านั้น รวมทั้งยังเป็นรากฐานสำคัญในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จท่ามกลางปัญหาและแรงกดดันต่าง ๆ”

5.2 ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เกี่ยวกับการมีทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด สรุปได้ว่า การรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีการปรับอารมณ์และพฤติกรรมในทิศทางที่พึงประสงค์ และยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “คนที่มีทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียดได้ดี ก็จะทำให้มีความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสม ทำให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี ส่งผลต่อความคิดและความคิดส่งผลต่อพฤติกรรม การมีทักษะจัดการกับอารมณ์และความเครียด เป็นอีกวิธีที่ช่วยสร้างศักยภาพให้เกิดขึ้นกับตนเอง เนื่องจากการรู้จักจัดการกับอารมณ์และความเครียด จะช่วยให้เรารู้จักระงับหรือหลีกเลี่ยงอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์และภาวะอารมณ์เกิดความเครียด ซึ่งจะส่งผลให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการจัดการกับอารมณ์และความเครียด”

5.3 ทักษะการสร้างสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่น ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เกี่ยวกับการมีทักษะการสร้างสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่น สรุปได้ว่า ได้แก่ การเข้าใจมุมมองอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น สามารถใช้ภาษาพูด ภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง การรับรู้ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการของผู้อื่น การวางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ การเลือกการสื่อสารสร้างสัมพันธภาพ การสร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข การพูดเพื่อสร้างมิตรและการปฏิเสธ และมีความสามารถในการใช้การพูดและภาษาสร้างสัมพันธภาพความเข้าใจอันดีกับผู้อื่น เป็นแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นจะช่วยให้เข้าใจความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมผู้อื่นส่งผลให้ตนเองสามารถทำงาน ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข คุณค่าของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล บุคคลเรียนรู้จักตนเองได้จากการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น จากสัมพันธภาพนี้บุคคลจะได้รู้จักเด่นและจุดด้อยของตนเอง รู้และเข้าใจถึงความแตกต่าง

ระหว่างบุคคล รวมทั้งเรียนรู้ความเป็นจริงของโลก โดยสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างบุคคลจะช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปโดยไม่บิดเบือน มีการยอมรับและเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างที่เป็นจริง ดังนั้นสัมพันธภาพอันดีระหว่างบุคคล จึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำบุคคลไปสู่การพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง การมีความรู้สึกว่าชีวิตมีความหมายและมีคุณค่า และการมีสุขภาพจิตที่ดีและสามารถพัฒนาตนให้ไปถึงศักยภาพสูงสุดของตนได้ แต่บุคคลที่ไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นได้ จะรู้สึกอ้างว้าง โดดเดี่ยว เกิดความรู้สึกว่าชีวิตไร้ความหมาย และนำไปสู่ความรู้สึกซึมเศร้าและท้อแท้ในชีวิต และการมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ เช่น พฤติกรรมแยกตัวจากสังคม การติดยาเสพติด เป็นต้น”

ดังนั้น องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการสัมภาษณ์ความคิดของผู้เชี่ยวชาญ สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบหลักของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้องค์ประกอบหลัก 5 ด้าน และแต่ละด้านได้ 3 องค์ประกอบย่อย และได้ตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยรวมทุกด้าน 101 ตัวบ่งชี้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. องค์ประกอบหลักด้านร่างกาย มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านสมรรถภาพทางกาย และด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 25 ตัวบ่งชี้
2. องค์ประกอบหลักด้านจิตใจ มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านคุณธรรมพื้นฐาน ด้านจิตสาธารณะ และด้านจิตใจ ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 17 ตัวบ่งชี้
3. องค์ประกอบหลักด้านความรู้ มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านสหวิทยาการ และด้านความรู้อนาคต ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 15 ตัวบ่งชี้
4. องค์ประกอบหลักด้านทักษะความสามารถ มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ด้านการคิดและการแก้ปัญหา และด้านทักษะอาชีพ ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 25 ตัวบ่งชี้
5. องค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านการรู้จักตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด และด้านการสร้างสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่น ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 19 ตัวบ่งชี้

ตอนที่ 1.2 ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ผล ดังนี้

ผลการคัดเลือกตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แต่ละด้าน คัดเลือกตัวบ่งชี้ที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 73 ตัวบ่งชี้ จาก 5 องค์ประกอบหลัก และ 15 องค์ประกอบย่อย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 องค์ประกอบหลักด้านร่างกาย ประกอบด้วย

1.1.1 ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบย่อยด้านสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง ที่ผ่านการคัดเลือกและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีสุขภาพร่างกายเจริญเติบโตสมบูรณ์แข็งแรง 2) รักการออกกำลังกาย และ 3) มีภูมิคุ้มกันโรคภัยไข้เจ็บ

1.1.2 ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบย่อยด้านสมรรถภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ที่ผ่านการคัดเลือกและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเคลื่อนไหวสัมพันธ์กัน และ 2) กล้ามเนื้อมีพลังแข็งแรงทนทาน

1.1.3 ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบย่อยด้านบุคลิกภาพโดดเด่น ที่ผ่านการคัดเลือกและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) รับรู้เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย 2) อารมณ์แจ่มใส 3) ร่างกายสะอาด 4) แต่งกายดูดี และ 5) สุภาพนุ่มนวล

1.2 องค์ประกอบหลักด้านจิตใจ ประกอบด้วย

1.2.1 ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบย่อยด้านมีคุณธรรมพื้นฐานที่ผ่านการคัดเลือกและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีเมตตาธรรม 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) อุดมอดกลั่น 4) กตัญญูกตเวที และ 5) มีความเป็นธรรม

1.2.2 ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบย่อยด้านมีจิตสาธารณะที่ผ่านการคัดเลือกและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) เสียสละแบ่งปัน 2) ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ และ 3) ร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์

1.2.3 ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบย่อยด้านสุขภาพจิตที่ดี ที่ผ่านการคัดเลือกและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีสุนทรียภาพ 2) เคารพกฎระเบียบของสังคม 3) มีความสงบสุขในจิตใจ 4) กล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง และ 5) ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

1.3 องค์ประกอบหลักด้านความรู้ ประกอบด้วย

1.3.1 ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบย่อยด้านรู้วิชาการที่ผ่านการคัดเลือกและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีความรู้สาระวิชาหลัก 2) มีทักษะในการแสวงหาความรู้ 3) รักการอ่านเขียน และ 4) สร้างองค์ความรู้ใหม่

1.3.2 ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบย่อยด้านรู้สหวิทยาการ ที่ผ่านการคัดเลือกและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) รู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง 2) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ของสังคมและสิ่งแวดล้อม 3) รักความเป็นไทย และ 4) ใส่ใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.3 ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบย่อยด้านรู้อนาคตที่ผ่านการคัดเลือกและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การคาดการณ์ในอนาคต 2) การกำหนดทิศทาง และ 3) รู้ทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและการนำไปใช้

1.4 องค์ประกอบหลักด้านทักษะความสามารถ ประกอบด้วย

1.4.1 ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบย่อยการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ที่ผ่านการคัดเลือกและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การเลือกใช้วิธีสื่อสาร รับสาร ถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ ความรู้สึก 2) การเลือกใช้เทคโนโลยีพัฒนาตนเอง อาชีพ และสังคม และ 3) การเจรจาต่อรอง

1.4.2 ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบย่อยการคิดและการแก้ปัญหา ที่ผ่านการคัดเลือกและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การคิดวิเคราะห์ 2) การคิดสังเคราะห์ 3) การคิดอย่างสร้างสรรค์ 4) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5) การคิดอย่างเป็นระบบ 6) การประยุกต์ความรู้ 7) การตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และ 8) การประเมินสถานการณ์

1.4.3 ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบย่อยทักษะอาชีพ ที่ผ่านการคัดเลือกและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2) แสวงหาอาชีพสุจริต 3) มีความรับผิดชอบ 4) มีภาวะผู้นำ 5) ปรับตัวสอดคล้องกับสถานการณ์ 6) ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 7) ผลិតสินค้าที่มีคุณภาพ 8) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพ 9) รักการทำงาน และ 10) ทำงานเป็นทีม

1.5 องค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต ประกอบด้วย

1.5.1 ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบย่อยทักษะการรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น ที่ผ่านการคัดเลือกและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) รู้จุดเด่น จุดด้อย และความถนัดของตนเอง 2) เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล

3) รู้จักตนเองยอมรับเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น 4) มีเป้าหมายในชีวิต และ 5) รับผิดชอบต่อสังคม

1.5.2 ตัวบ่งชี้องค์ประกอบย่อยทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ที่ผ่านการคัดเลือกและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) รู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง 2) รู้สาเหตุของความเครียด 3) รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด 4) รู้วิธีการปรับอารมณ์และพฤติกรรมในทิศทางที่พึงประสงค์ และ 5) ยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น

1.5.3 ตัวบ่งชี้องค์ประกอบย่อยทักษะการสร้างสัมพันธภาพ ที่ผ่านการคัดเลือกและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) เข้าใจมุมมองอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น 2) ใช้ภาษาพูด ภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง 3) รับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการของผู้อื่น 4) วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ 5) เลือกการสื่อสารสร้างสัมพันธภาพ 6) สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข 7) การพูดเพื่อสร้างมิตรและการปฏิเสธ และ 8) ใช้การพูดและภาษาสร้างสัมพันธภาพความเข้าใจอันดีกับผู้อื่น

ตอนที่ 2 ผลการจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2.1 ผลการตรวจสอบตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า จากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบประเมิน ผลการตรวจสอบตัวบ่งชี้ย่อยว่ามี
ความพึงประสงค์มากน้อยเพียงใด เป็นการใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า
5 ระดับ โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 18 คน โดยมีผล ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับขององค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความรู้ ด้านทักษะความสามารถ และด้านทักษะชีวิต

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	มีความพึงประสงค์			
		$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1	ด้านร่างกาย	4.62	.33	มากที่สุด	3
2	ด้านจิตใจ	4.76	.28	มากที่สุด	2
3	ด้านความรู้	4.04	.18	มาก	5
4	ด้านทักษะความสามารถ	4.53	.31	มากที่สุด	4
5	ด้านทักษะชีวิต	4.80	.22	มากที่สุด	1
	รวม	4.55	.15	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาเห็นว่าองค์ประกอบหลักคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความพึงประสงค์มากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านทักษะชีวิต ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย ด้านทักษะความสามารถ และด้านความรู้ เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับขององค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านร่างกาย

ข้อ	ด้านร่างกาย	มีความพึงประสงค์			
		$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
	สุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง				
1.	มีความสุขร่างกายเจริญเติบโตสมบูรณ์แข็งแรง	4.56	.51	มากที่สุด	
2.	รักการออกกำลังกาย	4.61	.50	มากที่สุด	
3.	มีภูมิต้านทานโรคภัยไข้เจ็บ	4.50	.51	มากที่สุด	
	รวม	4.55	.42	มากที่สุด	3
	สมรรถภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน				
4.	มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเคลื่อนไหวสัมพันธ์กัน	4.61	.50	มากที่สุด	
5.	กล้ามเนื้อมีพลังแข็งแรงทนทาน	4.67	.48	มากที่สุด	
	รวม	4.63	.44	มากที่สุด	2
	บุคลิกภาพโดดเด่น				
6.	รับรู้เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย	4.67	.48	มากที่สุด	
7.	อารมณ์แจ่มใส	4.78	.42	มากที่สุด	
8.	ร่างกายสะอาด	4.67	.48	มากที่สุด	
9.	แต่งกายดูดี	4.56	.51	มากที่สุด	
10.	สุขภาพนุ่มนวล	4.72	.46	มากที่สุด	
	รวม	4.67	.33	มากที่สุด	1
	รวม 3 องค์ประกอบ	4.62	.33	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาเห็นว่าองค์ประกอบหลักคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านร่างกาย โดยรวมมีความพึงประสงค์มากที่สุด

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดของแต่ละองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพโดดเด่น ด้านสมรรถภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน และด้านสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบย่อยด้านสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ รักการออกกำลังกาย มีสุขภาพร่างกายเจริญเติบโตสมบูรณ์ แข็งแรง และมีภูมิคุ้มกันโรคภัยไข้เจ็บ เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบย่อยด้านสมรรถภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐานมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ กล้ามเนื้อมีพลัง แข็งแรงทนทาน และมีความคล่องแคล่วว่องไวในการเคลื่อนไหวสัมพันธ์กัน เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบย่อยด้านบุคลิกภาพโดดเด่นมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ อารมณ์แจ่มใส สุขภาพนุ่มนวล รับรู้เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ร่างกายสะอาด และแต่งกายดูดี เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับขององค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านจิตใจ

ข้อ	ด้านจิตใจ	มีความพึงประสงค์			
		$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
มีคุณธรรมพื้นฐาน					
1.	มีเมตตาธรรม	4.83	.38	มากที่สุด	
2.	ซื่อสัตย์สุจริต	4.78	.42	มากที่สุด	
3.	อดทนอดกลั้น	4.78	.42	มากที่สุด	
4.	กตัญญูกตเวที	4.78	.42	มากที่สุด	
5.	มีความเป็นธรรม	4.94	.23	มากที่สุด	
รวม		4.82	.28	มากที่สุด	1
มีจิตสาธารณะ					
6.	เสียสละแบ่งปัน	4.72	.46	มากที่สุด	
7.	ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	4.61	.50	มากที่สุด	
8.	ร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์	4.83	.38	มากที่สุด	
รวม		4.72	.38	มากที่สุด	3
สุขภาพจิตที่ดี					
9.	มีสุนทรียภาพในจิตใจ	4.67	.48	มากที่สุด	
10.	เคารพกฎระเบียบของสังคม	4.78	.42	มากที่สุด	
11.	สร้างความสงบสุขในจิตใจ	4.82	.38	มากที่สุด	
12.	กล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง	4.72	.46	มากที่สุด	
13.	ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	4.72	.46	มากที่สุด	
รวม		4.74	.34	มากที่สุด	2
รวม 3 องค์ประกอบ		4.76	.28	มากที่สุด	

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาเห็นว่าองค์ประกอบหลักคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านจิตใจ โดยรวมมีความพึงประสงค์มากที่สุด

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ของแต่ละองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านมีคุณธรรมพื้นฐาน ด้านมีจิตสาธารณะ และด้านสุขภาพจิตที่ดี เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบย่อยด้านมีคุณธรรมพื้นฐานมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ความเป็นธรรม มีเมตตาธรรม ซื่อสัตย์สุจริต อดทนอดกลั้น และกตัญญูกตเวที เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบย่อยด้านมีจิตสาธารณะเป็นไปได้หรือมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ร่วมกิจกรรมสาธารณะ ประโยชน์ เสียสละแบ่งปัน และช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบย่อยด้านสุขภาพจิตที่ดีมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ สร้างความสงบสุขในจิตใจ เคารพกฎระเบียบของสังคม กล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และมีสุนทรียภาพในจิตใจ เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับขององค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรู้

ข้อ	ด้านความรู้	มีความพึงประสงค์			
		$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
รู้วิชาการ					
1.	มีความรู้สาระวิชาหลัก	4.56	.51	มากที่สุด	
2.	มีทักษะในการแสวงหาความรู้	4.72	.46	มากที่สุด	
3.	รักการอ่านเขียน	4.89	.32	มากที่สุด	
4.	สร้างองค์ความรู้ใหม่	3.33	.48	ปานกลาง	
รวม		4.37	.31	มาก	1
รู้สหวิทยาการ					
5.	รู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	3.50	.61	มาก	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านความรู้	มีความพึงประสงค์			
		$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
6.	รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ ของสังคมและสิ่งแวดล้อม	3.83	.38	มาก	
7.	รักความเป็นไทย	4.28	.46	มาก	
8.	ใส่ใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.00	.00	มาก	
	รวม	3.90	.27	มาก	2
	รู้อินาคต				
9.	การคาดการณ์ในอนาคต	3.78	.42	มาก	
10.	การกำหนดทิศทาง	3.39	.50	มาก	
11.	รู้ทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี และการนำไปใช้	4.39	.50	มาก	
	รวม	3.85	.30	มาก	3
	รวม 3 องค์ประกอบ	4.04	.18	มาก	

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาเห็นว่าองค์ประกอบหลักคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรู้ โดยรวมมีความพึงประสงค์มาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดของแต่ละองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านรู้วิชาการ ด้านรู้สหวิทยาการและด้านรู้อินาคต เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบย่อยด้านรู้วิชาการมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากเรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ รักการอ่านเขียน มีทักษะในการแสวงหาความรู้ มีความรู้สาระวิชาหลัก และสร้างองค์ความรู้ใหม่ เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบย่อยด้านรู้สหวิทยาการเป็นไปได้หรือมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากเรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ รักความเป็นไทย ใส่ใจ

ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และการดำรงอยู่ของสังคมและสิ่งแวดล้อมและรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบย่อยด้านรู้อนาคตมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากเรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ รู้ทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและการนำไปใช้ การกำหนดทิศทาง และการคาดการณ์ในอนาคต เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับขององค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทักษะความสามารถ

ข้อ	ด้านทักษะความสามารถ	มีความพึงประสงค์			
		$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
	การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี				
1.	การเลือกใช้วิธีสื่อสาร รับสาร ถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ ความรู้สึก	4.33	.50	มาก	
2.	การเลือกใช้เทคโนโลยีพัฒนาตนเอง อาชีพ และสังคม	4.28	.57	มาก	
3.	การเจรจาต่อรอง	4.50	.51	มากที่สุด	
	รวม	4.37	.45	มาก	3
	การคิดและการแก้ปัญหา				
4.	การคิดวิเคราะห์	4.67	.48	มากที่สุด	
5.	การคิดสังเคราะห์	4.67	.48	มากที่สุด	
6.	การคิดอย่างสร้างสรรค์	4.72	.46	มากที่สุด	
7.	การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.67	.48	มากที่สุด	
8.	การคิดอย่างเป็นระบบ	4.50	.51	มากที่สุด	
9.	การประยุกต์ความรู้	4.44	.51	มาก	
10.	การตัดสินใจและแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์	4.61	.50	มากที่สุด	
11.	การประเมินสถานการณ์	4.56	.51	มากที่สุด	
	รวม	4.60	.36	มากที่สุด	2

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อ	ด้านทักษะความสามารถ	มีความพึงประสงค์			
		$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ทักษะอาชีพ					
12.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.72	.46	มากที่สุด	
13.	แสวงหาอาชีพสุจริต	4.72	.46	มากที่สุด	
14.	มีความรับผิดชอบ	4.72	.46	มากที่สุด	
15.	มีภาวะผู้นำ	4.78	.42	มากที่สุด	
16.	ปรับตัวสอดคล้องกับสถานการณ์	4.83	.38	มากที่สุด	
17.	มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	4.78	.42	มากที่สุด	
18.	ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ	4.11	.90	มาก	
19.	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือ	4.11	.75	มาก	
ประกอบอาชีพ					
20.	รักการทำงาน	4.67	.48	มากที่สุด	
21.	ทำงานเป็นทีม	4.72	.46	มากที่สุด	
รวม		4.61	.37	มากที่สุด	1
รวม 3 องค์ประกอบ		4.53	.31	มากที่สุด	

จากตารางที่ 7 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาเห็นว่าองค์ประกอบหลักคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทักษะความสามารถ โดยรวมมีความพึงประสงค์มากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดของแต่ละองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านทักษะอาชีพ ด้านการคิดและการแก้ปัญหา และด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบย่อยด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ การเจรจาต่อรอง การเลือกใช้วิธีสื่อสาร รับสาร ถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ ความรู้สึก และการเลือกใช้เทคโนโลยีพัฒนาตนเอง อาชีพ และสังคม เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบย่อยด้านการคิดและการแก้ปัญหาที่มีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิด ตั้งเคราะห์ การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การประเมินสถานการณ์ การคิดอย่างเป็นระบบ และการประยุกต์ความรู้ เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบย่อยด้านทักษะอาชีพมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ปรับตัวสอดคล้องกับสถานการณ์ มีภาวะผู้นำ มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสวงหาอาชีพสุจริต มีความรับผิดชอบ ทำงานเป็นทีม รักการทำงาน ผลិតสินค้าที่มีคุณภาพ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือ ประกอบอาชีพ เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับขององค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า (2556-2565) สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทักษะชีวิต

ข้อ	ด้านทักษะชีวิต	มีความพึงประสงค์			
		$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
	ทักษะการรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น				
1.	รู้จักเด่นจุดด้อยและความถนัดของตนเอง เข้าใจ	4.89	.32	มากที่สุด	
2.	ความแตกต่างของแต่ละบุคคล	4.78	.42	มากที่สุด	
3.	รู้จักตนเองยอมรับเห็นคุณค่า ภาคภูมิใจ ในตนเองและผู้อื่น	5.00	.00	มากที่สุด	
4.	มีเป้าหมายในชีวิต	4.72	.46	มากที่สุด	
5.	รับผิดชอบต่อสังคม	4.67	.48	มากที่สุด	
	รวม	4.81	.26	มากที่สุด	1
	ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด				
6.	รู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง	4.78	.42	มากที่สุด	
7.	รู้สาเหตุของความเครียด	4.72	.46	มากที่สุด	

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อ	ด้านทักษะชีวิต	มีความพึงประสงค์			
		$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
8.	รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด	4.78	.42	มากที่สุด	
9.	รู้วิธีการปรับอารมณ์และพฤติกรรมในทิศทางที่พึงประสงค์	4.89	.32	มากที่สุด	
10.	ยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น	4.89	.32	มากที่สุด	
	รวม	4.81	.34	มากที่สุด	2
ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ					
11.	เข้าใจมุมมองอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น	4.67	.48	มากที่สุด	
12.	ใช้ภาษาพูด ภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง	4.72	.46	มากที่สุด	
13.	รับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการของผู้อื่น	4.61	.50	มากที่สุด	
14.	วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์	4.89	.32	มากที่สุด	
15.	เลือกการสื่อสารสร้างสัมพันธภาพ	4.89	.32	มากที่สุด	
16.	สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข	4.89	.32	มากที่สุด	
17.	การพูดเพื่อสร้างมิตรและการปฏิเสธ	4.83	.38	มากที่สุด	
18.	ใช้การพูดและภาษาสร้างสัมพันธภาพความเข้าใจอันดีกับผู้อื่น	4.78	.42	มากที่สุด	
	รวม	4.80	.33	มากที่สุด	3
	รวม 3 องค์ประกอบ	4.80	.22	มากที่สุด	

จากตารางที่ 8 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาเห็นว่าองค์ประกอบหลักคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทักษะชีวิต โดยรวมเป็นไปได้อย่างมากที่สุด หรือมีความพึงประสงค์มากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดของแต่ละ

องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านทักษะการรู้จักตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด และด้านทักษะการสร้างสัมพันธภาพ เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบย่อยด้านทักษะการรู้จักตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ รู้จักตนเองยอมรับเห็นคุณค่า และภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น รู้จุดเด่นจุดด้อยและความถนัดของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล มีเป้าหมายในชีวิต และรับผิดชอบ ต่อสังคม เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบย่อยด้านทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียดมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ รู้วิธีการปรับอารมณ์และพฤติกรรมในทิศทางที่พึงประสงค์ ยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น รู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด และรู้สาเหตุของความเครียด เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบย่อยด้านทักษะการสร้างสัมพันธภาพมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ เลือกรับสื่อสารสร้างสัมพันธภาพ สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่น อย่างมีความสุข การพูดเพื่อสร้างมิตรและการปฏิเสธ ใช้การพูดและภาษาสร้างสัมพันธภาพ ความเข้าใจอันดีกับผู้อื่น ใช้ภาษาพูด ภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง เข้าใจมุมมองอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น รับผิดชอบต่อความรู้สึกนึกคิดความต้องการของผู้อื่น เป็นลำดับสุดท้าย

ตอนที่ 2.2 ผลการพิจารณากำหนดน้ำหนักความสำคัญของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการพิจารณาค้นหาค้นหาของผู้เชี่ยวชาญในการกำหนดน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาหาค้นหาค้นหา โดยเทคนิควิธีพหุลักษณะเป็นขั้นตอนการตรวจสอบ และยืนยันว่าตัวบ่งชี้ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัย และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยวิธีการหาหาค้นหาค้นหา ปรากฏผล ดังนี้

2.1 ขั้นตอนการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

การหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะในขั้นตอนนี้ ผลปรากฏดังตารางที่ 9 ถึงตารางที่ 14 ดังนี้

2.1.1 องค์กรประกอบหลักด้านร่างกาย

การให้คะแนนเพื่อหาฉันทามติโดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านให้คะแนนด้วยมาตรวัดของลิเคิร์ต มีคะแนนตั้งแต่ 0-100 ผลการให้คะแนนปรากฏดังตารางที่ 9-14

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้สุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงในองค์กรประกอบหลักด้านร่างกาย จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	พิสัย
1. สุขภาพร่างกายเจริญเติบโตสมบูรณ์แข็งแรง	92.50	20
2. รักษาการออกกำลังกาย	90.16	18
3. มีภูมิต้านทานโรคภัยไข้เจ็บ	90.27	15

จากตารางที่ 9 พบว่า ตัวบ่งชี้สุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง 3 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติ 3 ตัวบ่งชี้ คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 90.16-92.50 พิสัยอยู่ระหว่าง 15-20 และไม่มีตัวบ่งชี้ใดที่ผู้เชี่ยวชาญไม่มีฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ

ตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ สุขภาพร่างกายเจริญเติบโตสมบูรณ์แข็งแรง มีค่าเฉลี่ย 92.50 และตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ รักษาการออกกำลังกาย ส่วนการกระจายของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในแต่ละตัวบ่งชี้เป็นดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าพิสัยสูงสุดคือ 20 ได้แก่ สุขภาพร่างกายเจริญเติบโตสมบูรณ์แข็งแรง ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีพิสัยต่ำสุดคือ 15 ได้แก่ มีภูมิต้านทานโรคภัยไข้เจ็บ

ดังนั้น เมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยสูงสุดหรือผลต่างที่สูงสุดของคะแนนสูงสุดและคะแนนต่ำสุด ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายสูงสุดคือ 20 ได้แก่ สุขภาพร่างกายเจริญเติบโตสมบูรณ์แข็งแรง

ส่วนเมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยต่ำสุดหรือผลต่างที่ต่ำสุดของคะแนนสูงสุดและคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายต่ำสุดคือ 15 ได้แก่ มีภูมิต้านทานโรคภัยไข้เจ็บ

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบย่อยของสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงโดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบย่อยมีผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกัน เท่ากับ 1 ผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ปรากฏดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้สุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ในองค์ประกอบหลักด้านร่างกาย จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักความสำคัญ
1. สุขภาพร่างกายเจริญเติบโตสมบูรณ์ แข็งแรง	0.34
2. รักการออกกำลังกาย	0.33
3. มีภูมิคุ้มกันโรคภัยไข้เจ็บ	0.33

จากตารางที่ 10 พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ใกล้เคียงกัน คือ ค่าน้ำหนักความสำคัญอยู่ระหว่าง 0.33-0.34 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ตัวบ่งชี้ มีความสำคัญใกล้เคียงกัน โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ 0.34 ได้แก่ สุขภาพร่างกายเจริญเติบโตสมบูรณ์ แข็งแรง ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญต่ำสุด คือ 0.33 ได้แก่ รักการออกกำลังกาย และมีภูมิคุ้มกันโรคภัยไข้เจ็บ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้สมรรถภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐานในองค์ประกอบหลักด้านร่างกาย จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	พิสัย
1. มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเคลื่อนไหวสัมพันธ์กัน	87.50	15
2. กล้ามเนื้อมีพลังแข็งแรงทนทาน	90.83	20

จากตารางที่ 11 พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติ 2 ตัวบ่งชี้ คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 87.50-90.83 พิสัยอยู่ระหว่าง 15-20 และไม่มีตัวบ่งชี้ใดที่ผู้เชี่ยวชาญไม่มีฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ

ตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ กล้ามเนื้อมีพลังแข็งแรงทนทาน มีค่าเฉลี่ย 90.83 และตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเคลื่อนไหวสัมพันธ์กัน มีค่าเฉลี่ย 87.50

ส่วนการกระจายของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในแต่ละตัวบ่งชี้เป็นดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าพิสัยสูงสุด คือ 20 ได้แก่ กล้ามเนื้อมีพลังแข็งแรงทนทาน ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีพิสัยต่ำสุด คือ 15 ได้แก่ มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเคลื่อนไหวสัมพันธ์กัน

ดังนั้น เมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยสูงสุดหรือผลต่างที่สูงสุดของคะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายสูงสุด คือ 20 ได้แก่ กล้ามเนื้อมีพลังแข็งแรงทนทาน

ส่วนเมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยต่ำสุดหรือผลต่างที่ต่ำสุดของคะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายต่ำสุด คือ 15 ได้แก่ มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเคลื่อนไหวสัมพันธ์กัน

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบย่อยของสมรรถภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบย่อย มีผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกัน เท่ากับ 1 ผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ปรากฏดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้สมรรถภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐานในองค์ประกอบหลักด้านร่างกาย จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุคุณลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักความสำคัญ
1. มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเคลื่อนไหวสัมพันธ์กัน	0.49
2. กล้ามเนื้อมีพลังแข็งแรงทนทาน	0.51

จากตารางที่ 12 พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 2 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ใกล้เคียงกัน คือ ค่าน้ำหนักความสำคัญอยู่ระหว่าง 0.49-0.51 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 2 ตัวบ่งชี้ มีความสำคัญใกล้เคียงกัน โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ 0.51 ได้แก่ กล้ามเนื้อมีพลังแข็งแรงทนทาน ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญต่ำสุด คือ 0.49 ได้แก่ มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเคลื่อนไหวสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้บุคลิกภาพโดดเด่นในองค์ประกอบหลักด้านร่างกาย จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	พิสัย
1. รับรู้เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย	90.55	20
2. อารมณ์แจ่มใส	91.66	15
3. ร่างกายสะอาด	86.55	15
4. แต่งกายดูดี	87.77	20
5. สุภาพนุ่มนวล	89.72	15

จากตารางที่ 13 พบว่า ตัวบ่งชี้บุคลิกภาพโดดเด่น 5 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติ 5 ตัวบ่งชี้ คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 86.55-91.66 พิสัยอยู่ระหว่าง 15-20 และไม่มีตัวบ่งชี้ใดที่ผู้เชี่ยวชาญไม่มีฉันทามติ

ตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ อารมณ์แจ่มใส มีค่าเฉลี่ย 91.66 และตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ร่างกายสะอาด มีค่าเฉลี่ย 86.55

ส่วนการกระจายของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในแต่ละตัวบ่งชี้เป็นดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าพิสัยสูงที่สุด คือ 20 ได้แก่ รับรู้เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และแต่งกายดูดี ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีพิสัยต่ำสุด คือ 15 ได้แก่ อารมณ์แจ่มใส ร่างกายสะอาด และสุภาพนุ่มนวล

ดังนั้น เมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยสูงสุดหรือผลต่างที่สูงสุดของคะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายสูงสุด คือ 20 ได้แก่ รับรู้เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และแต่งกายดูดี

ส่วนเมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยต่ำสุดหรือผลต่างที่ต่ำสุดของคะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายต่ำสุด คือ 15 ได้แก่ อารมณ์แจ่มใส ร่างกายสะอาด และสุภาพนุ่มนวล

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบย่อยของ
บุคลิกภาพโดดเด่น โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบย่อยมีผลรวมของ
ค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกัน เท่ากับ 1 ผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้
ปรากฏดังตารางที่ 14

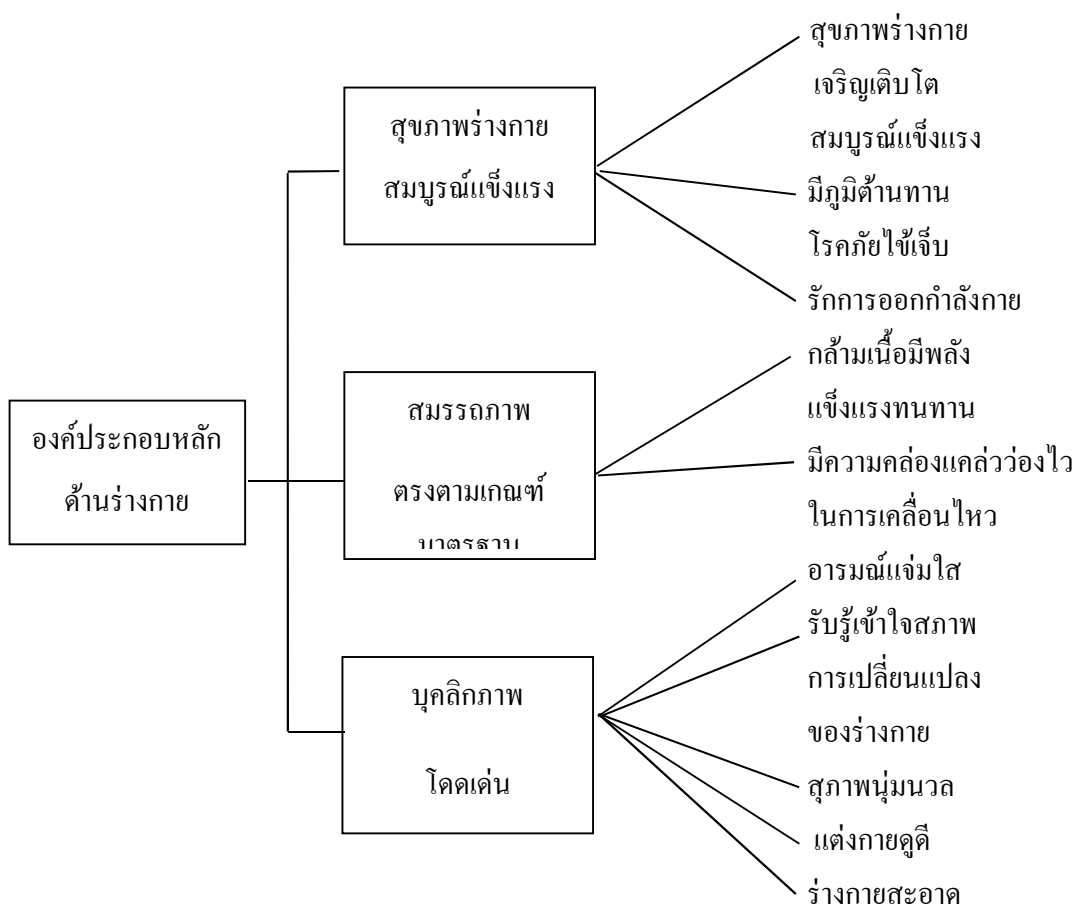
ตารางที่ 14 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้บุคลิกภาพโดดเด่นในองค์ประกอบหลัก
ด้านร่างกาย จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักความสำคัญ
1. รับรู้เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย	0.20
2. อารมณ์แจ่มใส	0.21
3. ร่างกายสะอาด	0.19
4. แต่งกายดูดี	0.20
5. สุขภาพนุ่มนวล	0.20

จากตารางที่ 14 พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 5 ตัวบ่งชี้มีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ใกล้เคียงกัน
คือ ค่าน้ำหนักความสำคัญอยู่ระหว่าง 0.19-0.20 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าตัวบ่งชี้
ทั้ง 5 ตัวบ่งชี้ มีความสำคัญใกล้เคียงกัน โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ 0.20
ได้แก่ รับรู้เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย แต่งกายดูดี และสุขภาพนุ่มนวล ส่วนตัวบ่งชี้
ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญต่ำสุด คือ 0.19 ได้แก่ ร่างกายสะอาด

จากตารางที่ 9 ถึงตารางที่ 14 สามารถสรุปองค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้ใน
องค์ประกอบหลักด้านร่างกายที่ได้จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ
ตามค่าเฉลี่ยและค่าน้ำหนักความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ด้านร่างกาย

2.1.2 องค์ประกอบหลักด้านจิตใจ

การให้คะแนนเพื่อหาอันดับโดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านให้คะแนนด้วยมาตรวัดของลิเคิร์ต มีคะแนนตั้งแต่ 0-100 ผลการให้คะแนนปรากฏดังตารางที่ 15-20

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้มีคุณธรรมพื้นฐานในองค์ประกอบหลักด้านจิตใจ
จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	พิสัย
1. มีเมตตาธรรม	87.94	18
2. ซื่อสัตย์สุจริต	91.83	20
3. อุดมอดกถัน	88.33	10
4. กตัญญูกตเวที	91.38	5
5. มีความเป็นธรรม	87.77	15

จากตารางที่ 15 พบว่า ตัวบ่งชี้มีคุณธรรมพื้นฐาน 5 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญ
มีฉันทามติ 5 ตัวบ่งชี้ คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 87.77-91.83 พิสัยอยู่ระหว่าง 5-20 และไม่มี
ตัวบ่งชี้ใดที่ผู้เชี่ยวชาญไม่มีฉันทามติ

ตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ย 91.83 และตัวบ่งชี้
ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีความเป็นธรรม มีค่าเฉลี่ย 87.77

ส่วนการกระจายของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในแต่ละตัวบ่งชี้เป็น ดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่มี
ค่าพิสัยสูงที่สุด คือ 20 ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีพิสัยต่ำสุด คือ 5 ได้แก่ กตัญญูกตเวที

ดังนั้น เมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยสูงสุดหรือผลต่างที่สูงสุดของคะแนน
สูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายสูงสุด
คือ 14 ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต

ส่วนเมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยต่ำสุดหรือผลต่างที่ต่ำสุดของคะแนน
สูงสุดและคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายต่ำสุด
คือ 5 ได้แก่ กตัญญูกตเวที

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบย่อยของ
มีคุณธรรมพื้นฐาน โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบย่อยมีผลรวมของ
ค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกัน เท่ากับ 1 ผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้
ปรากฏดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้มีคุณธรรมพื้นฐานในองค์ประกอบหลักด้านจิตใจ
จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักความสำคัญ
1. มีเมตตาธรรม	0.20
2. ซื่อสัตย์สุจริต	0.20
3. อุดมอดกถัน	0.20
4. กตัญญูกตเวที	0.20
5. มีความเป็นธรรม	0.20

จากตารางที่ 16 พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 5 ตัวบ่งชี้มีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากัน คือ ค่าน้ำหนักความสำคัญอยู่ที่ 0.20 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 5 ตัวบ่งชี้ มีความสำคัญเท่ากัน

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้มีจิตสาธารณะในองค์ประกอบหลักด้านจิตใจ
จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	พิสัย
1. เสียสละแบ่งปัน	83.05	10
2. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	90.27	14
3. ช่วยกิจกรรมสาธารณะประโยชน์	87.77	10

จากตารางที่ 17 พบว่า ตัวบ่งชี้มีจิตสาธารณะ 3 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติ 3 ตัวบ่งชี้ คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 83.05-90.27 พิสัยอยู่ระหว่าง 10-14 และไม่มี ตัวบ่งชี้ใดที่ผู้เชี่ยวชาญไม่มีฉันทามติ

ตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ มีค่าเฉลี่ย 90.27 และตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ เสียสละแบ่งปัน มีค่าเฉลี่ย 83.05 ส่วนการกระจายของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในแต่ละตัวบ่งชี้เป็น ดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าพิสัย สูงสุด คือ 14 ได้แก่ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีพิสัยต่ำสุด คือ 10 ได้แก่ เสียสละแบ่งปัน และช่วยกิจกรรมสาธารณะประโยชน์

ดังนั้น เมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยสูงสุดหรือผลต่างที่สูงสุดของคะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายสูงสุดคือ 14 ได้แก่ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ

ส่วนเมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยต่ำสุดหรือผลต่างที่ต่ำสุดของคะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายต่ำสุดคือ 10 ได้แก่ เสียสละแบ่งปัน และช่วยกิจกรรมสาธารณะประโยชน์

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบย่อยของมีจิตสาธารณะ โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบย่อยมีผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกัน เท่ากับ 1 ผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ปรากฏดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ที่มีจิตสาธารณะในองค์ประกอบหลักด้านจิตใจ จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักความสำคัญ
1. เสียสละแบ่งปัน	0.32
2. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	0.34
3. ช่วยกิจกรรมสาธารณะประโยชน์	0.34

จากตารางที่ 18 พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ใกล้เคียงกันคือ ค่าน้ำหนักความสำคัญอยู่ระหว่าง 0.32-0.34 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ตัวบ่งชี้ มีความสำคัญใกล้เคียงกัน โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงสุดคือ 0.34 ได้แก่ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ช่วยกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญต่ำสุดคือ 0.32 ได้แก่ เสียสละแบ่งปัน

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้มีสุขภาพจิตที่ดีในองค์ประกอบหลักด้านจิตใจ
จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	พิสัย
1. มีสุนทรียภาพ	93.50	19
2. เคารพกฎระเบียบของสังคม	94.77	20
3. สร้างความสงบสุขในจิตใจ	95.00	20
4. กล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง	88.88	20
5. ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	90.27	20

จากตารางที่ 19 พบว่า ตัวบ่งชี้มีสุขภาพจิตที่ดี 5 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติ 5 ตัวบ่งชี้ คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 88.88-95.00 พิสัยอยู่ระหว่าง 19-20 และไม่มีตัวบ่งชี้ใดที่ผู้เชี่ยวชาญไม่มีฉันทามติ

ตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ สร้างความสงบสุขในจิตใจ มีค่าเฉลี่ย 95.00 และตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ กล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง มีค่าเฉลี่ย 88.88

ส่วนการกระจายของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในแต่ละตัวบ่งชี้เป็น ดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าพิสัยสูงสุด คือ 20 ได้แก่ เคารพกฎระเบียบของสังคม สร้างความสงบสุขในจิตใจ กล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีพิสัยต่ำสุด คือ 19 ได้แก่ มีสุนทรียภาพ

ดังนั้น เมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยสูงสุดหรือผลต่างที่สูงสุดของคะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายสูงสุด คือ 20 ได้แก่ เคารพกฎระเบียบของสังคม สร้างความสงบสุขในจิตใจ กล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

ส่วนเมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยต่ำสุดหรือผลต่างที่ต่ำสุดของคะแนนสูงสุดและคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายต่ำสุด คือ 19 ได้แก่ มีสุนทรียภาพ

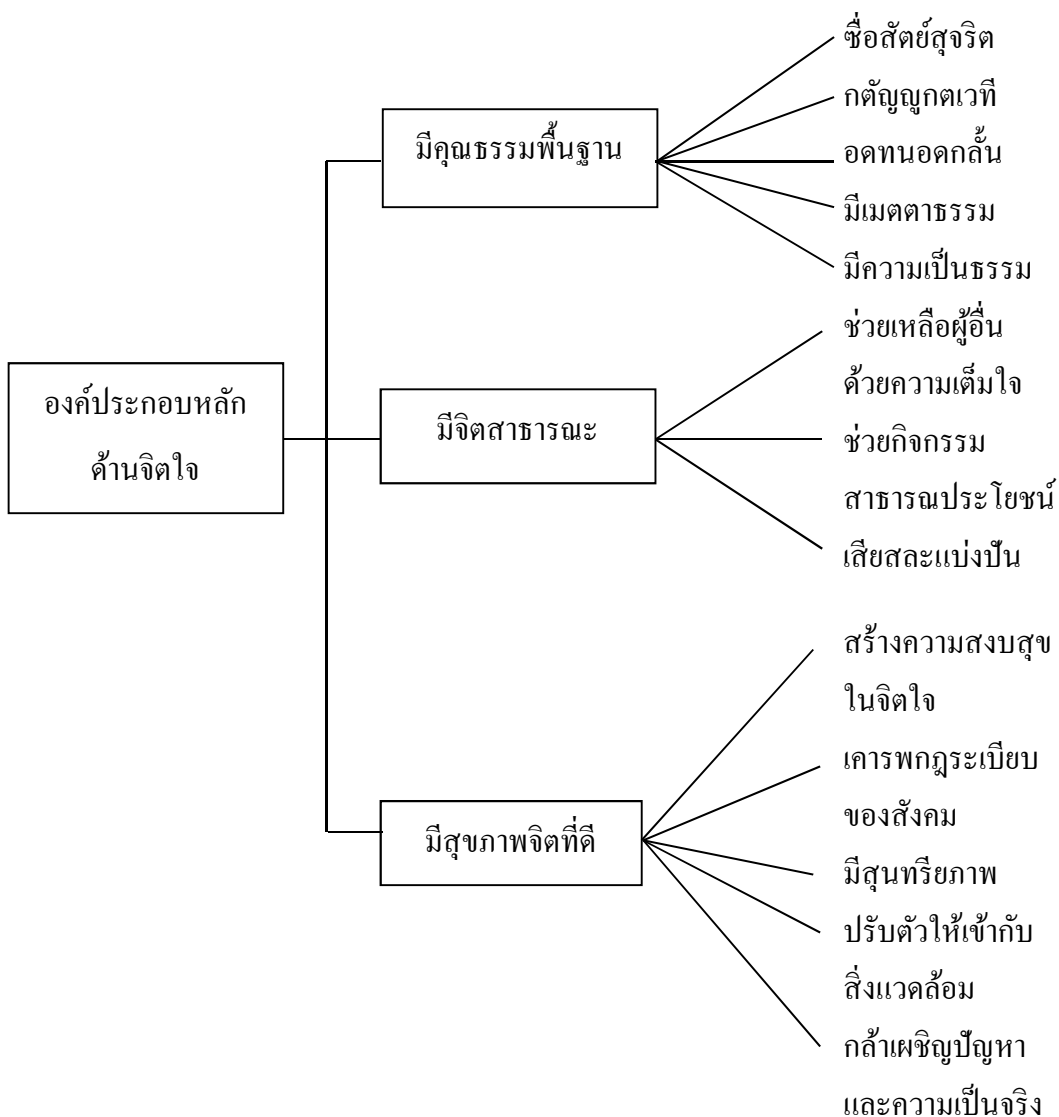
เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบย่อยของมีสุขภาพจิตที่ดี โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบย่อยมีผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกัน เท่ากับ 1 ผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ปรากฏดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีในองค์ประกอบหลักด้านความรู้
จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักความสำคัญ
1. มีสุนทรียภาพ	0.20
2. เคารพกฎระเบียบของสังคม	0.20
3. สร้างความสงบสุขในจิตใจ	0.20
4. กล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง	0.19
5. ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	0.20

จากตารางที่ 20 พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ใกล้เคียงกัน คือ ค่าน้ำหนักความสำคัญอยู่ระหว่าง 0.19-0.20 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 5 ตัวบ่งชี้ มีความสำคัญใกล้เคียงกัน โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ 0.20 ได้แก่ มีสุนทรียภาพ เคารพกฎระเบียบของสังคม สร้างความสงบสุขในจิตใจ และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญต่ำสุด คือ 0.19 ได้แก่ กล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง

จากตารางที่ 15 ถึงตารางที่ 20 สามารถสรุปองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบหลักด้านจิตใจที่ได้จากการหาฉันทามติโดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะตามค่าเฉลี่ย และค่าน้ำหนักความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ด้านจิตใจ

2.1.3 องค์ประกอบหลักด้านความรู้

การให้คะแนนเพื่อหาอันดับโดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านให้คะแนนด้วยมาตรวัดของลิเคิร์ต มีคะแนนตั้งแต่ 0-100 ผลการให้คะแนนปรากฏดังตารางที่ 21-26

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้วิชาการในองค์ประกอบหลักด้านความรู้ จากการหา
ฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	พิสัย
1. มีความรู้สาระวิชาหลัก	87.22	10
2. มีทักษะในการแสวงหาความรู้	88.61	20
3. รักการอ่านเขียน	88.88	10
4. สร้างองค์ความรู้ใหม่	92.50	20

จากตารางที่ 21 พบว่า ตัวบ่งชี้วิชาการ 4 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญมี
ฉันทามติ 4 ตัวบ่งชี้ คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 87.22-92.50 พิสัยอยู่ระหว่าง 10-20 และไม่มี
ตัวบ่งชี้ใดที่ผู้เชี่ยวชาญไม่มีฉันทามติ

ตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ สร้างองค์ความรู้ใหม่ มีค่าเฉลี่ย 92.50
และตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ มีค่าเฉลี่ย 88.61

ส่วนการกระจายของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในแต่ละตัวบ่งชี้เป็นดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าพิสัย
สูงที่สุด คือ 20 ได้แก่ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีพิสัย
ต่ำสุด คือ 10 ได้แก่ มีความรู้สาระวิชาหลัก และรักการอ่านเขียน

ดังนั้น เมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยสูงสุดหรือผลต่างที่สูงสุดของคะแนน
สูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายสูงสุด
คือ 20 ได้แก่ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่

ส่วนเมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยต่ำสุดหรือผลต่างที่ต่ำสุดของคะแนน
สูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายต่ำสุด
คือ 10 ได้แก่ มีความรู้สาระวิชาหลัก และรักการอ่านเขียน

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบย่อยของรู้
ด้านวิชาการ โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบย่อยมีผลรวมของค่าน้ำหนัก
ความสำคัญรวมกัน เท่ากับ 1 ผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ ปรากฏดัง
ตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ด้านวิชาการในองค์ประกอบหลักด้านความรู้
จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักความสำคัญ
1. มีความรู้สาระวิชาหลัก	0.24
2. มีทักษะในการแสวงหาความรู้	0.25
3. รักการอ่านเขียน	0.25
4. สร้างองค์ความรู้ใหม่	0.26

จากตารางที่ 22 พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ใกล้เคียงกัน คือ ค่าน้ำหนักความสำคัญอยู่ระหว่าง 0.24-0.26 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัวบ่งชี้ มีความสำคัญใกล้เคียงกัน โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ 0.26 ได้แก่ สร้างองค์ความรู้ใหม่ ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญต่ำสุด คือ 0.24 ได้แก่ มีความรู้สาระวิชาหลัก

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้รัฐสภวิทยากรในองค์ประกอบหลักด้านความรู้
จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	พิสัย
1. รู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	89.44	20
2. รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ ของสังคมและสิ่งแวดล้อม	90.72	20
3. รักษ์ความเป็นไทย	89.72	20
4. ใส่ใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	90.00	20

จากตารางที่ 23 พบว่า ตัวบ่งชี้รัฐสภวิทยากร 4 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติ 4 ตัวบ่งชี้ คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 89.44-90.72 พิสัย 20 ทุกตัวบ่งชี้ และไม่มีตัวบ่งชี้ใดที่ผู้เชี่ยวชาญไม่มีฉันทามติ

ตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ของสังคมและสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 90.72 และตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ รู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีค่าเฉลี่ย 89.44

ส่วนการกระจายของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในแต่ละตัวบ่งชี้เป็นดังนี้ ทุกตัวบ่งชี้ที่มีค่าพิสัยเดียว คือ 20 ได้แก่ ฐึด้านการเงิน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ฐึเท่าทันการเปลี่ยนแปลง และการดำรงอยู่ของสังคมและสิ่งแวดล้อม รัษ์ความเป็นไทย และใใส่ใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ดังนั้น เมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยสูงสุดหรือผลต่างที่สูงสุดของคะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ มีพิสัยเดียว คือ 20 ได้แก่ ฐึด้านการเงิน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ฐึเท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ของสังคม และสิ่งแวดล้อม รัษ์ความเป็นไทย และใใส่ใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบย่อยของ ฐึสหวิทยาการ โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบย่อยมีผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกัน เท่ากับ 1 ผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ ปรากฏดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ ฐึสหวิทยาการในองค์ประกอบหลักด้านความรู้ จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักความสำคัญ
1. ฐึด้านการเงิน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	0.25
2. ฐึเท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ของสังคมและสิ่งแวดล้อม	0.25
3. รัษ์ความเป็นไทย	0.25
4. ใใส่ใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	0.25

จากตารางที่ 24 พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากัน คือ ค่าน้ำหนักความสำคัญอยู่ที่ 0.25 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัวบ่งชี้ มีความสำคัญเท่ากัน ได้แก่ ฐึด้านการเงิน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ฐึเท่าทันการเปลี่ยนแปลง และการดำรงอยู่ของสังคมและสิ่งแวดล้อม รัษ์ความเป็นไทย และใใส่ใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้รู้ือนาคตในองค์ประกอบหลักด้านความรู้ จากการหา
 นั้นตามมติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	พิสัย
1. การคาดการณ์ในอนาคต	89.44	15
2. การกำหนดทิศทาง	90.27	20
3. รู้ทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและการนำไปใช้	89.44	15

จากตารางที่ 25 พบว่า ตัวบ่งชี้รู้ือนาคต 3 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติ 3 ตัวบ่งชี้ คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 89.44-90.27 พิสัยอยู่ระหว่าง 15-20 และไม่มีตัวบ่งชี้ใด ที่ผู้เชี่ยวชาญไม่มีฉันทามติ

ตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ การกำหนดทิศทาง มีค่าเฉลี่ย 90.27 และตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การคาดการณ์ในอนาคต มีค่าเฉลี่ย 89.44

ส่วนการกระจายของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในแต่ละตัวบ่งชี้เป็น ดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าพิสัยสูงที่สุด คือ 20 ได้แก่ การกำหนดทิศทาง ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีพิสัยต่ำสุด คือ 15 ได้แก่ การคาดการณ์ในอนาคต และรู้ทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและการนำไปใช้

ดังนั้น เมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยสูงสุดหรือผลต่างที่สูงสุดของคะแนน สูงสุดและคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายสูงสุด คือ 20 ได้แก่ การกำหนดทิศทาง

ส่วนเมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยต่ำสุดหรือผลต่างที่ต่ำสุดของคะแนน สูงสุดและคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายต่ำสุด คือ 15 ได้แก่ การคาดการณ์ในอนาคต และรู้ทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและการนำไปใช้

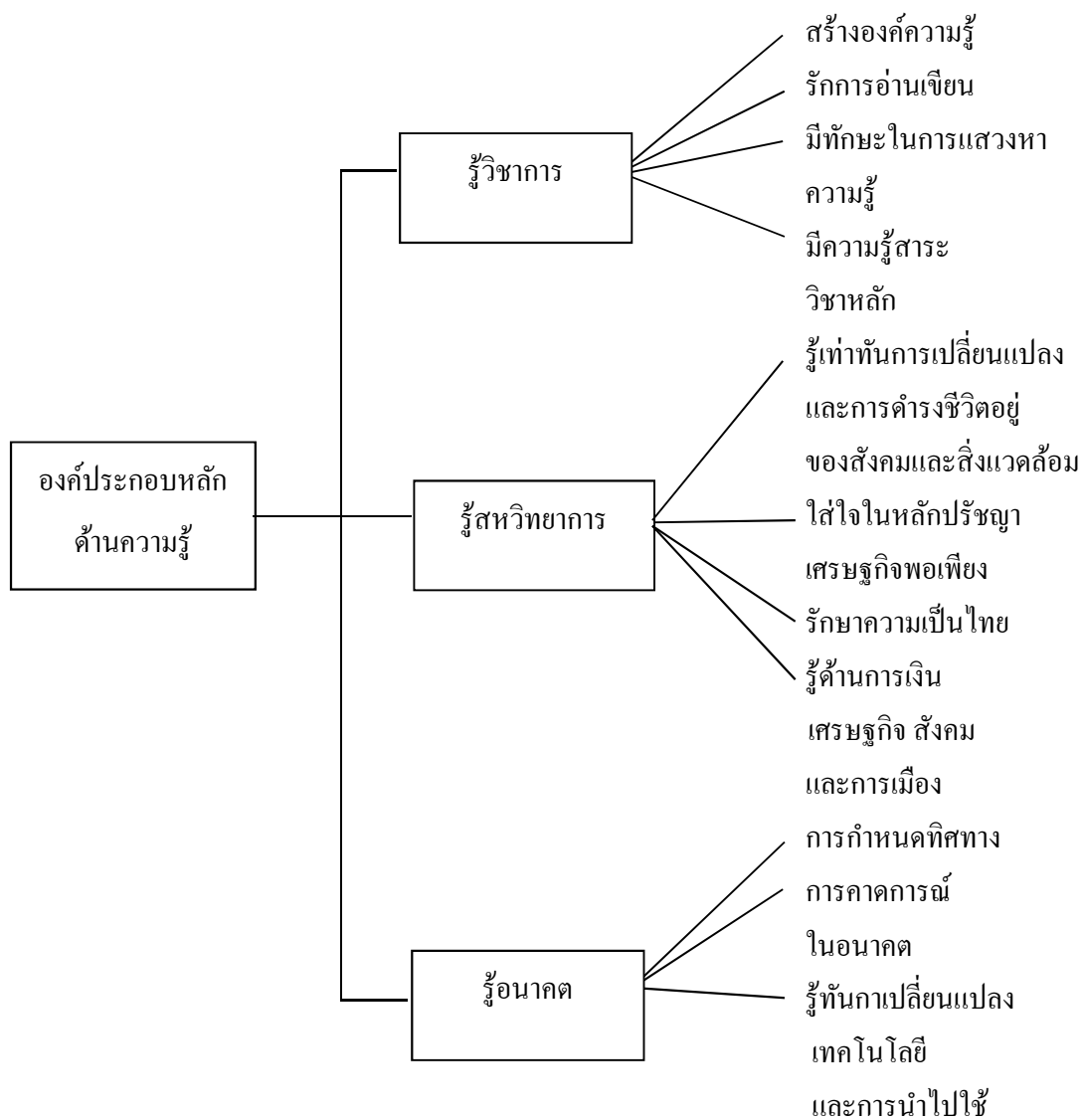
เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบย่อยของรู้ือนาคต โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบย่อยมีผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกัน เท่ากับ 1 ผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ ปรากฏดัง ตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้รู้อาณาเขตในองค์ประกอบหลักด้านความรู้
จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักความสำคัญ
1. การคาดการณ์ในอนาคต	0.33
2. การกำหนดทิศทาง	0.34
3. รู้ทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและการนำไปใช้	0.33

จากตารางที่ 26 พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ใกล้เคียงกัน คือ ค่าน้ำหนักความสำคัญอยู่ระหว่าง 0.33-0.34 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ตัวบ่งชี้ ทั้ง 3 ตัวบ่งชี้ มีความสำคัญใกล้เคียงกัน โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ 0.34 ได้แก่ การกำหนดทิศทาง ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญต่ำสุด คือ 0.33 ได้แก่ การคาดการณ์ในอนาคต และรู้ทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและการนำไปใช้

จากตารางที่ 21 ถึงตารางที่ 26 สามารถสรุปองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ใน องค์ประกอบหลักด้านความรู้ที่ได้รับจากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ ตามค่าเฉลี่ย และค่าน้ำหนักความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ด้านความรู้

2.1.4 องค์ประกอบหลักทักษะความสามารถ

การให้คะแนนเพื่อหาอันดับโดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะโดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านให้คะแนนด้วยมาตรวัดของลิเคิร์ต มีคะแนนตั้งแต่ 0-100 ผลการให้คะแนนปรากฏดังตารางที่ 27-32

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีในองค์ประกอบหลัก
ด้านทักษะความสามารถ จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	พิสัย
1. เลือกใช้วิธีสื่อสาร รับสาร ถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ ความรู้ลึก	88.61	15
2. การเลือกใช้เทคโนโลยีพัฒนาตนเอง อาชีพและสังคม	89.72	20
3. การเจรจาต่อรอง	91.38	15

จากตารางที่ 27 พบว่า ตัวบ่งชี้การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี 3 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้
ที่ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติ 3 ตัวบ่งชี้ คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 88.61-91.38 พิสัยอยู่ระหว่าง 15-20
และไม่มีตัวบ่งชี้ใดที่ผู้เชี่ยวชาญไม่มีฉันทามติ

ตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ การเจรจาต่อรอง มีค่าเฉลี่ย 91.38
และตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ เลือกใช้วิธีสื่อสาร รับสาร ถ่ายทอดความรู้
อารมณ์ ประสบการณ์ ความรู้ลึก มีค่าเฉลี่ย 88.61

ส่วนการกระจายของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในแต่ละตัวบ่งชี้เป็นดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่มี
ค่าพิสัยสูงที่สุด คือ 20 ได้แก่ การเลือกใช้เทคโนโลยีพัฒนาตนเอง อาชีพและสังคม ส่วนตัวบ่งชี้
ที่มีพิสัยต่ำสุด คือ 15 ได้แก่ เลือกใช้วิธีสื่อสาร รับสาร ถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์
ความรู้ลึก และการเจรจาต่อรอง

ดังนั้น เมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยสูงสุดหรือผลต่างที่สูงสุดของคะแนน
สูงสุดและคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายสูงสุด
คือ 20 ได้แก่ การเลือกใช้เทคโนโลยีพัฒนาตนเอง อาชีพและสังคม

ส่วนเมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยต่ำสุดหรือผลต่างที่ต่ำสุดของคะแนน
สูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายต่ำสุด
คือ 15 ได้แก่ เลือกใช้วิธีสื่อสาร รับสาร ถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ ความรู้ลึก
และการเจรจาต่อรอง

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบย่อยของการสื่อสาร
และการใช้เทคโนโลยี โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบย่อยมีผลรวมของ
ค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกัน เท่ากับ 1 ผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้
ปรากฏดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีในองค์ประกอบหลัก
ด้านทักษะความสามารถ จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักความสำคัญ
1. เลือกใช้วิธีสื่อสาร รับสาร ถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ ความรู้สึก	0.33
2. การเลือกใช้เทคโนโลยีพัฒนาตนเอง อาชีพ และสังคม	0.33
3. การเจรจาต่อรอง	0.34

จากตารางที่ 28 พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ตัวบ่งชี้มีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ใกล้เคียงกัน คือ
ค่าน้ำหนักความสำคัญอยู่ระหว่าง 0.33-0.34 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ตัวบ่งชี้
มีความสำคัญใกล้เคียงกัน โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ 0.34 ได้แก่ การเจรจา
ต่อรอง ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญต่ำสุด คือ 0.33 ได้แก่ เลือกใช้วิธีสื่อสาร รับสาร
ถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ ความรู้สึก และการเลือกใช้เทคโนโลยีพัฒนาตนเอง
อาชีพและสังคม

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้การคิดและการแก้ปัญหาในองค์ประกอบหลัก
ด้านทักษะความสามารถ จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	พิสัย
1. การคิดวิเคราะห์	87.22	20
2. การคิดสังเคราะห์	91.66	20
3. การคิดอย่างสร้างสรรค์	91.38	20
4. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	91.38	10
5. การคิดอย่างเป็นระบบ	89.16	15
6. การประยุกต์ความรู้	91.66	5
7. การตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	89.22	0
8. การประเมินสถานการณ์	90.00	20

จากตารางที่ 29 พบว่า ตัวบ่งชี้การคิดและการแก้ปัญหา 8 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญ มีฉันทามติ 8 ตัวบ่งชี้ คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 87.22-91.66 พิสัยอยู่ระหว่าง 0-20 และไม่มีตัวบ่งชี้ใด ที่ผู้เชี่ยวชาญไม่มีฉันทามติ

ตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสูงสุด 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การคิดสังเคราะห์และการประยุกต์ ความรู้ มีค่าเฉลี่ย 91.66 และตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ มีค่าเฉลี่ย 87.22

ส่วนการกระจายของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในแต่ละตัวบ่งชี้เป็นดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่มี ค่าพิสัยสูงที่สุด คือ 20 ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ และการประเมินสถานการณ์ ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีพิสัยต่ำสุด คือ 0 ได้แก่ การตัดสินใจและแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์

ดังนั้น เมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยสูงสุดหรือผลต่างที่สูงสุดของคะแนน สูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายสูงสุด คือ 20 ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ และการประเมิน สถานการณ์

ส่วนเมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยต่ำสุดหรือผลต่างที่ต่ำสุดของคะแนน สูงสุดและคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายต่ำสุด คือ 0 ได้แก่ การตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบย่อยของการคิด และแก้ปัญหา โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบย่อยมีผลรวมของ ค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกัน เท่ากับ 1 ผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ ปรากฏดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้การคิดและแก้ปัญหาในองค์ประกอบหลัก
ด้านทักษะความสามารถ จากการสังเคราะห์หาหน้ตามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักความสำคัญ
1. การคิดวิเคราะห์	0.12
2. การคิดสังเคราะห์	0.13
3. การคิดอย่างสร้างสรรค์	0.13
4. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	0.13
5. การคิดอย่างเป็นระบบ	0.12
6. การประยุกต์ความรู้	0.13
7. การตัดสินใจและแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์	0.12
8. การประเมินสถานการณ์	0.13

จากตารางที่ 30 พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 8 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ใกล้เคียงกัน คือ คำนวณน้ำหนักความสำคัญอยู่ระหว่าง 0.12-0.13 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 8 ตัวบ่งชี้ มีความสำคัญใกล้เคียงกัน โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ 0.13 ได้แก่ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การประยุกต์ความรู้ และการประเมินสถานการณ์ ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญต่ำสุด คือ 0.12 ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างเป็นระบบ และการตัดสินใจและแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์

ตารางที่ 31 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้ทักษะอาชีพในองค์ประกอบหลักด้านทักษะ
ความสามารถ จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	พิสัย
1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	88.61	15
2. แสวงหาอาชีพสุจริต	91.27	15
3. มีความรับผิดชอบ	90.00	0
4. มีภาวะผู้นำ	88.61	10
5. ปรับตัวสอดคล้องกับสถานการณ์	90.27	20
6. ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	90.55	10
7. ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ	92.22	20
8. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพ	91.66	20
9. รักการทำงาน	88.05	15
10. ทำงานเป็นทีม	89.22	10

จากตารางที่ 31 พบว่า ตัวบ่งชี้ทักษะอาชีพ 10 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติ 10 ตัวบ่งชี้ คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 88.05-92.22 พิสัยอยู่ระหว่าง 0-20 และไม่มีตัวบ่งชี้ใดที่ผู้เชี่ยวชาญไม่มีฉันทามติ

ตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ย 92.22 และตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ รักการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 88.05

ส่วนการกระจายของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในแต่ละตัวบ่งชี้เป็นดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าพิสัยสูงที่สุด คือ 20 ได้แก่ ปรับตัวสอดคล้องกับสถานการณ์ ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพ ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีพิสัยต่ำสุด คือ 0 ได้แก่ มีความรับผิดชอบ

ดังนั้น เมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยสูงสุดหรือผลต่างที่สูงสุดของคะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายสูงสุด คือ 20 ได้แก่ ปรับตัวสอดคล้องกับสถานการณ์ ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพ

ส่วนเมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยต่ำสุดหรือผลต่างที่ต่ำสุดของคะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวอย่างนั้น ๆ พบว่า ตัวอย่างที่มีการกระจายต่ำสุด คือ 0 ได้แก่ มีความรับผิดชอบ

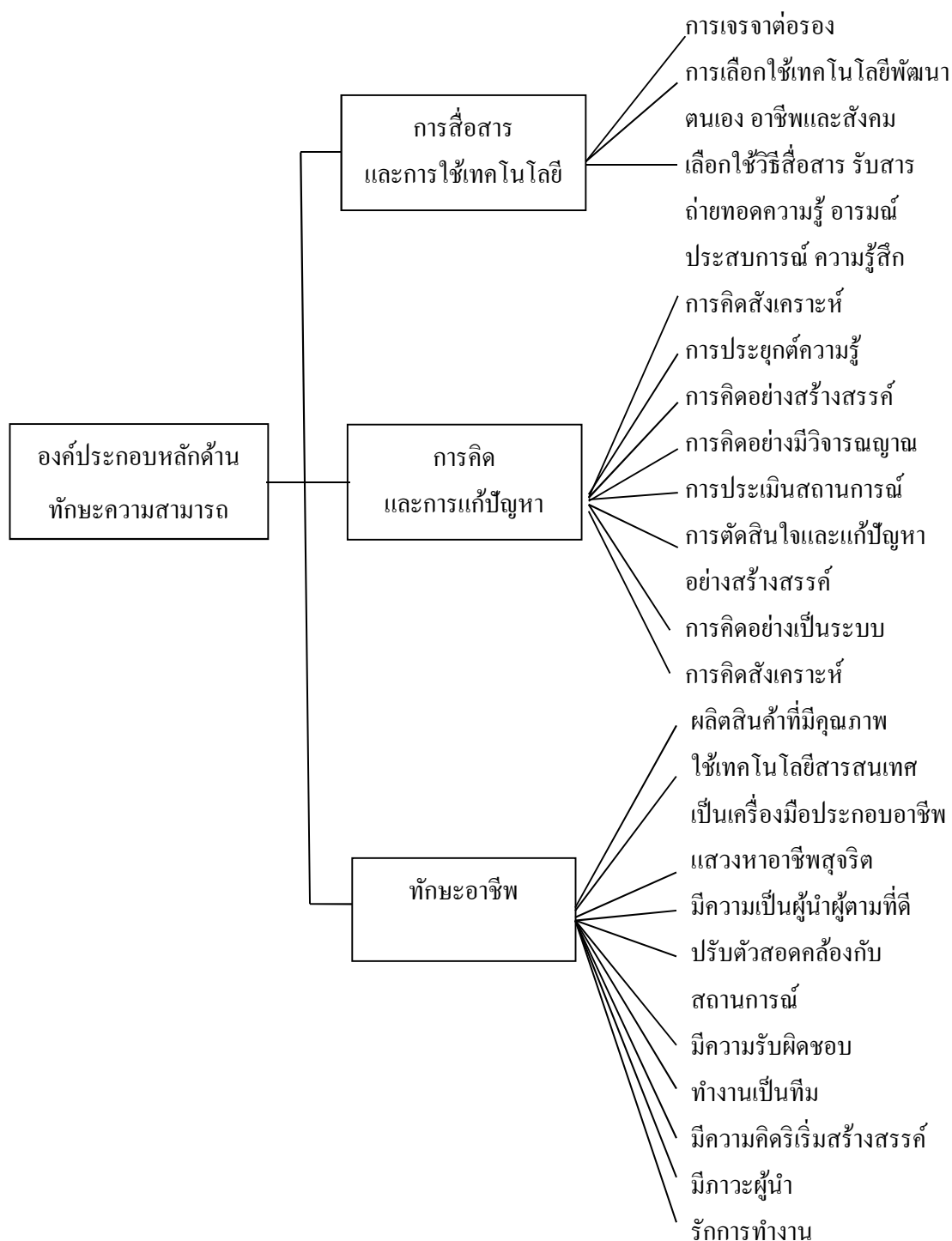
เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบย่อยของทักษะอาชีพ โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบย่อยมีผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกัน เท่ากับ 1 ผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ ปรากฏดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ของทักษะอาชีพในองค์ประกอบหลักด้านทักษะความสามารถ จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักความสำคัญ
1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	0.10
2. แสวงหาอาชีพสุจริต	0.10
3. มีความรับผิดชอบ	0.10
4. มีภาวะผู้นำ	0.10
5. ปรับตัวสอดคล้องกับสถานการณ์	0.10
6. ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	0.10
7. ผลិតสินค้าที่มีคุณภาพ	0.10
8. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพ	0.10
9. รักการทำงาน	0.10
10. ทำงานเป็นทีม	0.10

จากตารางที่ 32 พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 10 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากัน คือ ค่าน้ำหนักความสำคัญอยู่ที่ 0.10 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 10 ตัวบ่งชี้ มีความสำคัญเท่ากัน ได้แก่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสวงหาอาชีพสุจริต มีความรับผิดชอบ มีภาวะผู้นำ ปรับตัวสอดคล้องกับสถานการณ์ ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพ รักการทำงาน และทำงานเป็นทีม

จากตารางที่ 27 ถึงตารางที่ 32 สามารถสรุปองค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบหลักด้านความสามารถที่ได้จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ ตามค่าเฉลี่ย และค่าน้ำหนักความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ด้านทักษะความสามารถ

2.1.5 องค์ประกอบหลักทักษะชีวิต

การให้คะแนนเพื่อหาอันดับตามมติโดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะโดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านให้คะแนนด้วยมาตราวัดของลิเคิร์ต มีคะแนนตั้งแต่ 0-100 ผลการให้คะแนนปรากฏดังตารางที่ 33-38

ตารางที่ 33 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้ทักษะการรู้จักตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นในองค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต จากการหาอันดับตามมติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	พิสัย
1. รู้จุดเด่น จุดด้อย และความถนัดของตนเอง	90.27	20
2. เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล	89.16	20
3. รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น	88.88	20
4. มีเป้าหมายในชีวิต	87.50	20
5. รับผิดชอบต่อสังคม	91.66	20

จากตารางที่ 33 พบว่า ตัวบ่งชี้การรู้จักตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 5 ตัวบ่งชี้เป็นตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญมีอันดับตามมติ 5 ตัวบ่งชี้ คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 87.50-91.66 พิสัย 20 ทุกตัวบ่งชี้ และไม่มีตัวบ่งชี้ใดที่ผู้เชี่ยวชาญไม่มีอันดับตามมติ

ตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ รับผิดชอบต่อสังคม มีค่าเฉลี่ย 91.66 และตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีเป้าหมายในชีวิต มีค่าเฉลี่ย 87.50

ส่วนการกระจายของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในแต่ละตัวบ่งชี้เป็นดังนี้ ทุกตัวบ่งชี้ที่มีค่าพิสัยเดียว คือ 20 ได้แก่ รู้จุดเด่น จุดด้อย และความถนัดของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต รับผิดชอบต่อสังคม

ดังนั้น เมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยสูงสุดหรือผลต่างที่สูงสุดของคะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้มีพิสัยเดียว คือ 20 ได้แก่ รู้จุดเด่น จุดด้อย และความถนัดของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต รับผิดชอบต่อสังคม

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบย่อยของทักษะการรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบย่อยมีผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกัน เท่ากับ 1 ผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ ปรากฏดังตารางที่ 34

ตารางที่ 34 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ของทักษะการรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่นในองค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักความสำคัญ
1. รู้จุดเด่น จุดด้อย และความถนัดของตนเอง	0.20
2. เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล	0.20
3. รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง และผู้อื่น	0.20
4. มีเป้าหมายในชีวิต	0.20
5. รับผิดชอบต่อสังคม	0.20

จากตารางที่ 34 พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 5 ตัวบ่งชี้มีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากัน คือ ค่าน้ำหนักความสำคัญอยู่ที่ 0.20 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 5 ตัวบ่งชี้ มีความสำคัญเท่ากัน ได้แก่ รู้จุดเด่น จุดด้อย และความถนัดของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต และรับผิดชอบต่อสังคม

ตารางที่ 35 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียดใน
องค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	พิสัย
1. รู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง	91.66	20
2. รู้สาเหตุของความเครียด	91.11	20
3. รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด	92.22	10
4. รู้วิธีการปรับอารมณ์และพฤติกรรม	90.55	10
5. ยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น	92.77	10

จากตารางที่ 35 พบว่า ตัวบ่งชี้ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด 5 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติ 5 ตัวบ่งชี้ คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 90.55-92.77 พิสัยอยู่ระหว่าง 10-20 และไม่มีตัวบ่งชี้ใดที่ผู้เชี่ยวชาญไม่มีฉันทามติ

ตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ ยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 92.77 และตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ รู้วิธีการปรับอารมณ์ และพฤติกรรมในทิศทางที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ย 90.55

ส่วนการกระจายของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในแต่ละตัวบ่งชี้เป็นดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าพิสัย สูงที่สุด คือ 20 ได้แก่ รู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง และรู้สาเหตุของความเครียด ส่วนตัวบ่งชี้ ที่มีพิสัยต่ำสุด คือ 10 ได้แก่ รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีการปรับอารมณ์ และพฤติกรรมในทิศทางที่พึงประสงค์ และยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น

ดังนั้น เมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยสูงสุดหรือผลต่างที่สูงสุดของคะแนน สูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายสูงสุด คือ 20 ได้แก่ รู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง และรู้สาเหตุของความเครียด

ส่วนเมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยต่ำสุดหรือผลต่างที่ต่ำสุดของคะแนน สูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายต่ำสุด คือ 10 ได้แก่ รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีการปรับอารมณ์และพฤติกรรมใน ทิศทางที่พึงประสงค์ และยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบย่อยของ ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละ องค์ประกอบย่อยมีผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกัน เท่ากับ 1 ผลรวมของค่าน้ำหนัก ความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ ปรากฏดังตารางที่ 36

ตารางที่ 36 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ของทักษะการรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่นในองค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักความสำคัญ
1. รู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง	0.20
2. รู้สาเหตุของความเครียด	0.20
3. รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด	0.20
4. รู้วิธีการปรับอารมณ์และพฤติกรรม	0.20
5. ยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น	0.20

จากตารางที่ 36 พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากัน คือ ค่าน้ำหนักความสำคัญอยู่ที่ 0.20 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 5 ตัวบ่งชี้ มีความสำคัญเท่ากัน ได้แก่ รู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีการปรับอารมณ์และพฤติกรรมในทิศทางที่พึงประสงค์ และยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น

ตารางที่ 37 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวบ่งชี้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพในองค์ประกอบหลัก
ด้านทักษะชีวิต จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	พิสัย
1. เข้าใจมุมมอง อารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น	91.38	20
2. ใช้ภาษาพูด ภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง	92.22	10
3. รับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการของผู้อื่น	89.72	20
4. วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์	90.27	20
5. เลือกการสื่อสารสร้างสัมพันธภาพ	92.55	10
6. สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข	89.05	15
7. การพูดเพื่อสร้างมิตรและการปฏิเสธ	91.66	0
8. ใช้การพูด และภาษาสร้างสัมพันธภาพ ความเข้าใจอันดีกับผู้อื่น	91.11	10

จากตารางที่ 37 พบว่า ตัวบ่งชี้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ 8 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้
ที่ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติ 8 ตัวบ่งชี้ คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 89.05-92.55 พิสัยอยู่ระหว่าง 0-20
และไม่มีตัวบ่งชี้ใดที่ผู้เชี่ยวชาญไม่มีฉันทามติ

ตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสูงสุดได้แก่ เลือกการสื่อสารสร้างสัมพันธภาพมีค่าเฉลี่ย
92.55 และตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับ
ผู้อื่นอย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ย 89.05

ส่วนการกระจายของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในแต่ละตัวบ่งชี้เป็นดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าพิสัย
สูงที่สุด คือ 20 ได้แก่ เข้าใจมุมมอง อารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น รับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการ
ของผู้อื่น และวางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีพิสัยต่ำสุด คือ 0 ได้แก่ การพูดเพื่อ
สร้างมิตรและการปฏิเสธ

ดังนั้น เมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยสูงสุดหรือผลต่างที่สูงสุดของคะแนน
สูงสุด และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายสูงสุด
คือ 20 ได้แก่ เข้าใจมุมมอง อารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น รับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการของ
ผู้อื่น และวางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์

ส่วนเมื่อวัดการกระจายของคะแนนด้วยพิสัยต่ำสุดหรือผลต่างที่ต่ำสุดของคะแนนสูงสุด
และคะแนนต่ำสุดที่ผู้เชี่ยวชาญให้ในตัวบ่งชี้นั้น ๆ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายต่ำสุด คือ 0 ได้แก่
การพูดเพื่อสร้างมิตรและการปฏิเสธ

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบย่อยของทักษะการสร้างความสัมพันธ์ภาพ โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบย่อยมีผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกัน เท่ากับ 1 ผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ปรากฏดังตารางที่ 38

ตารางที่ 38 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ของทักษะการสร้างความสัมพันธ์ภาพในองค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต จากการสังเคราะห์หาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักความสำคัญ
1. เข้าใจมุมมอง อารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น	0.12
2. ใช้ภาษาพูด ภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง	0.12
3. รับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการของผู้อื่น	0.12
4. วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์	0.12
5. เลือกการสื่อสารสร้างความสัมพันธ์ภาพ	0.12
6. สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข	0.12
7. การพูดเพื่อสร้างมิตรและการปฏิเสธ	0.12
8. ใช้การพูด และภาษาสร้างความสัมพันธ์ภาพ ความเข้าใจอันดีกับผู้อื่น	0.12

จากตารางที่ 38 พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 8 ตัวบ่งชี้มีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากัน คือ ค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากันอยู่ที่ 0.12 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 8 ตัวบ่งชี้ มีความสำคัญเท่ากัน ได้แก่ เข้าใจมุมมอง อารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูด ภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการของผู้อื่น วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ เลือกการสื่อสารสร้างความสัมพันธ์ภาพ สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข การพูดเพื่อสร้างมิตรและการปฏิเสธ และใช้การพูด และภาษาสร้างความสัมพันธ์ภาพ ความเข้าใจอันดีกับผู้อื่น

จากตารางที่ 33 ถึงตารางที่ 38 สามารถสรุปองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต ที่ได้จากการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะตามค่าเฉลี่ย และค่าน้ำหนักความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ด้านทักษะชีวิต

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการ ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า

การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า เป็นขั้นตอนที่ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อสังเคราะห์เป็นกรอบความคิดในการวิจัยในครั้งนี้ จากนั้น สัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูงผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหารระดับกลางและผู้ปฏิบัติ และนักวิชาการเพื่อกำหนดองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 การจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า

การจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า เป็นการคัดเลือกตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการให้คะแนนความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา และการกำหนดน้ำหนักความสำคัญ

ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาฉันทมติพหุคุณลักษณะเป็นขั้นตอนการตรวจสอบและยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญโดยวิธีการหาฉันทมติจากพหุคุณลักษณะดำเนินการ ดังนี้

2.1 การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ

การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ เป็นขั้นตอนการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญให้สอดคล้องกับเรื่องหรือประเด็นที่ต้องการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยพิจารณาชื่อบุคคลที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นผู้ปฏิบัติงานในด้านกำหนดนโยบาย กำหนดหลักสูตรพัฒนาที่ประสบความสำเร็จมีผลงานปรากฏมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป จำนวน 18 คน

2.2 การหาฉันทมติโดยเทคนิควิธีพหุคุณลักษณะ

2.2.1 ให้แบบสอบถามความคิดเห็นแก่ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน และให้ผู้เชี่ยวชาญดำเนินการหาฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาความสำคัญของตัวบ่งชี้ในแต่ละด้าน และตัดสินใจประมาณคะแนนด้วยมาตรวัดของลิเคิร์ตที่มีคะแนน ตั้งแต่ 0-100

2.2.2 นำตัวบ่งชี้ที่ให้คะแนนแล้วมาจัดอันดับ โดยวิธีการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าพิสัย (Range) ถ้าตัวบ่งชี้ใดมีค่าเฉลี่ยสูง พิสัยแคบแสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทมติกรณีที่มีค่าพิสัยกว้าง ซึ่งค่าเฉลี่ยจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับกระจายของความถี่ของกลุ่ม แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญไม่มีฉันทมติ

2.3 การสังเคราะห์ฉันทมติโดยเทคนิควิธีพหุลักษณะ

2.3.1 ผู้วิจัยแจ้งผลคะแนนจากการหาฉันทมติให้ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านรับทราบ

2.3.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคะแนนที่สมาชิกไม่ฉันทมติ เนื่องจากการกำหนดคะแนนนี้จำเป็นอย่างยั้งที่ต้องมีการหาฉันทมติเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวบ่งชี้ที่ดี ดังนั้น หากตัวบ่งชี้ใดมีระดับการกระจายของการกำหนดคะแนนมาก ก็จะเป็นผลที่ได้จากการจัดลำดับแล้วให้สมาชิกแต่ละคนอภิปรายถึงเหตุผลในการให้คะแนนในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ เพื่อหาฉันทมติในตัวบ่งชี้ที่มีปัญหา

2.3.3 ให้สมาชิกแต่ละคนพิจารณาตัดสินใหม่ครั้งสุดท้าย และให้คะแนนแต่ละคะแนนในตัวบ่งชี้อีกครั้ง ซึ่งอาจแตกต่างไปจากเดิมได้ นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นฉันทมติของสมาชิก และนำไปคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าพิสัย และค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นขั้นตอนศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อตั้งเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ จากนั้นได้สอบถามและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 18 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปฏิบัติงานในด้านการกำหนดนโยบาย กำหนดหลักสูตร และเป็นผู้มีผลงานปรากฏมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป เพื่อกำหนดองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และช่วยเสริมให้กรอบแนวคิดในการวิจัยมีแนวทางในการเก็บข้อมูล มีขอบเขตในการกำหนดสาระสำคัญของข้อมูลให้ชัดเจนขึ้น ซึ่งได้องค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ประกอบด้วย 15 องค์ประกอบย่อย และ 101 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ด้านร่างกาย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) สุขภาพกาย 2) สมรรถภาพทางกาย และ 3) บุคลิกภาพ ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 25 ตัวบ่งชี้
2. ด้านจิตใจ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) คุณธรรมพื้นฐาน 2) จิตสาธารณะ และ 3) จิตใจ ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 17 ตัวบ่งชี้
3. ด้านความรู้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) วิชาการ 2) สหวิทยาการ และ 3) ความรู้อนาคต ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 15 ตัวบ่งชี้
4. ด้านความสามารถ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี 2) การคิดและการแก้ปัญหา และ 3) ทักษะอาชีพ ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 25 ตัวบ่งชี้
5. ด้านทักษะชีวิต ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การรู้จักตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง 2) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และ 3) การสร้างสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่น ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 19 ตัวบ่งชี้

ตอนที่ 2 ผลการจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้คัดเลือก และกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยการหาฉันทามติ โดยเทคนิควิธีการพหุลักษณะ ดังนี้

1. ผลการคัดเลือกตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 73 ตัวบ่งชี้ จาก 5 องค์ประกอบหลัก และ 15 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

1.1 องค์ประกอบหลักด้านร่างกาย ประกอบด้วย

1.1.1 องค์ประกอบย่อยด้านสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง ประกอบด้วย
3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีสุขภาพร่างกายเจริญเติบโตสมบูรณ์แข็งแรง 2) ระวังการออกกำลังกาย
3) มีภูมิคุ้มกันโรคภัยไข้เจ็บ

1.1.2 องค์ประกอบย่อยด้านสมรรถภาพ ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
1) มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเคลื่อนไหวสัมพันธ์กัน 2) กล้ามเนื้อมีพลังแข็งแรงทนทาน

1.1.3 องค์ประกอบย่อยด้านบุคลิกภาพโดดเด่น ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
1) รับรู้เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย 2) อารมณ์แจ่มใส 3) ร่างกายสะอาด 4) แต่งกาย
สุภาพ 5) สุภาพนุ่มนวล

1.2 องค์ประกอบหลักด้านจิตใจประกอบด้วย

1.2.1 องค์ประกอบย่อยด้านมีคุณธรรมพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
1) มีเมตตาธรรม 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) อดทนอดกลั้น 4) กตัญญูกตเวที 5) มีความเป็นธรรม

1.2.2 องค์ประกอบย่อยด้านมีจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
1) เสียสละแบ่งปัน 2) ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ 3) ร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์

1.2.3 องค์ประกอบย่อยด้านสุขภาพจิตที่ดี ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
1) มีสุนทรียภาพ 2) เคารพกฎระเบียบของสังคม 3) มีความสงบสุขในจิตใจ 4) กล้าเผชิญปัญหา
และความเป็นจริง 5) ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

1.3 องค์ประกอบหลักด้านความรู้ ประกอบด้วย

1.3.1 องค์ประกอบย่อยด้านรู้วิชาการ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีความรู้
สาระวิชาหลัก 2) มีทักษะในการแสวงหาความรู้ 3) ระวังการอ่านเขียน 4) สร้างองค์ความรู้ใหม่

1.3.2 องค์ประกอบย่อยด้านรู้สหวิทยาการ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
1) รู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง 2) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่
ของสังคมและสิ่งแวดล้อม 3) ระวังความเป็นไทย 4) ใส่ใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.3 องค์ประกอบย่อยด้านรู้อนาคต ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
1) การคาดการณ์ในอนาคต 2) การกำหนดทิศทาง 3) รู้ทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี
และการนำไปใช้

1.4 องค์ประกอบหลักด้านทักษะความสามารถ ประกอบด้วย

1.4.1 องค์ประกอบย่อยการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การเลือกใช้วิธีสื่อสาร รับสาร ถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ ความรู้ลึก 2) การเลือกใช้เทคโนโลยีพัฒนาตนเอง อาชีพ และสังคม 3) การเจรจาต่อรอง

1.4.2 องค์ประกอบย่อยการคิดและการแก้ปัญหา ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การคิดวิเคราะห์ 2) การคิดสังเคราะห์ 3) การคิดอย่างสร้างสรรค์ 4) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5) การคิดอย่างเป็นระบบ 6) การประยุกต์ความรู้ 7) การตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 8) การประเมินสถานการณ์

1.4.3 องค์ประกอบย่อยทักษะอาชีพ ประกอบด้วย 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2) แสวงหาอาชีพสุจริต 3) มีความรับผิดชอบ 4) มีภาวะผู้นำ 5) ปรับตัวสอดคล้องกับสถานการณ์ 6) ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 7) ผลិតสินค้าที่มีคุณภาพ 8) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพ 9) รักการทำงาน 10) ทำงานเป็นทีม

1.5 องค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต ประกอบด้วย

1.5.1 องค์ประกอบย่อยด้านทักษะการรู้จักตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) รู้จุดเด่นจุดด้อยและความถนัดของตนเอง 2) เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล 3) รู้จักตนเองยอมรับเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น 4) มีเป้าหมายในชีวิต 5) รับผิดชอบต่อสังคม

1.5.2 องค์ประกอบย่อยด้านทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) รู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง 2) รู้สาเหตุของความเครียด 3) รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด 4) รู้วิธีการปรับอารมณ์และพฤติกรรมในทิศทางที่พึงประสงค์ 5) ยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น

1.5.3 องค์ประกอบย่อยด้านทักษะการสร้างสัมพันธภาพ ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) เข้าใจมุมมอง อารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น 2) ใช้ภาษาพูด ภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง 3) รับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการของผู้อื่น 4) วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ 5) เลือกการสื่อสารสร้างสัมพันธภาพ 6) สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข 7) การพูดเพื่อสร้างมิตรและการปฏิเสธ 8) ใช้การพูด และภาษาสร้างสัมพันธภาพ ความเข้าใจอันดีกับผู้อื่น

2. ผลการตรวจสอบองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การตรวจสอบองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อใช้ตรวจสอบตัวบ่งชี้ย่อยโดยสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

18 คน ผลการตรวจสอบองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมี
ความพึงประสงค์มากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านทักษะชีวิต
($\bar{x} = 4.08$) ด้านจิตใจ ($\bar{x} = 4.76$) ด้านร่างกาย ($\bar{x} = 4.62$) ด้านทักษะความสามารถ ($\bar{x} = 4.53$)
และด้านความรู้ ($\bar{x} = 4.04$) เป็นลำดับสุดท้าย และเมื่อจำแนกการมีความพึงประสงค์ของ
องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นรายด้านมีผลการตรวจสอบ ดังนี้

2.1 ด้านร่างกาย

2.1.1 องค์ประกอบย่อยด้านสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีความพึงประสงค์
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.50-4.61 เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ย
มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ระวังการออกกำลังกาย ($\bar{x} = 4.61$) มีสุขภาพร่างกายเจริญเติบโต
สมบูรณ์แข็งแรง ($\bar{x} = 4.56$) และมีภูมิคุ้มกันโรคภัยไข้เจ็บ ($\bar{x} = 4.50$) เป็นลำดับสุดท้าย

2.1.2 องค์ประกอบย่อยด้านสมรรถภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐานเป็นไปได้หรือ
มีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.61-4.67 เรียงลำดับ
ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ กล้ามเนื้อมีพลังแข็งแรงทนทาน ($\bar{x} = 4.67$)
และมีความคล่องแคล่วว่องไวในการเคลื่อนไหวสัมพันธ์กัน ($\bar{x} = 4.61$) เป็นลำดับสุดท้าย

2.1.3 องค์ประกอบย่อยด้านบุคลิกภาพโดดเด่นเป็นไปได้หรือมีความพึงประสงค์
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.56-4.78 เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ย
มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ อารมณ์แจ่มใส ($\bar{x} = 4.78$) สุกภาพนุ่มนวล ($\bar{x} = 4.72$) รับรู้เข้าใจ
สภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ($\bar{x} = 4.67$) ร่างกายสะอาด ($\bar{x} = 4.67$) และแต่งกายดูดี
($\bar{x} = 4.56$) เป็นลำดับสุดท้าย

2.2 ด้านจิตใจ

2.2.1 องค์ประกอบย่อยด้านมีคุณธรรมพื้นฐานเป็นไปได้หรือมีความพึงประสงค์
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.82$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.78-4.94 เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ย
มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ มีความเป็นธรรม ($\bar{x} = 4.94$) มีเมตตาธรรม ($\bar{x} = 4.83$) ซื่อสัตย์
สุจริต ($\bar{x} = 4.78$) อุดหนุนอดกลั้น ($\bar{x} = 4.78$) และกตัญญูกตเวที ($\bar{x} = 4.78$) เป็นลำดับสุดท้าย

2.2.2 องค์ประกอบย่อยด้านมีจิตสาธารณะเป็นไปได้หรือมีความพึงประสงค์
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.72$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.61-4.83 เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ย
มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ($\bar{x} = 4.83$) เสียสละแบ่งปัน
($\bar{x} = 4.72$) และช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ($\bar{x} = 4.61$) เป็นลำดับสุดท้าย

2.2.3 องค์ประกอบย่อยด้านสุขภาพจิตที่ดีเป็นไปได้หรือมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.74$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.67-4.82 เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ สร้างความสงบสุขในจิตใจ ($\bar{x} = 4.82$) เคารพกฎระเบียบของสังคม ($\bar{x} = 4.78$) กล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง ($\bar{x} = 4.72$) ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.72$) และมีสุนทรียภาพในจิตใจ ($\bar{x} = 4.67$) เป็นลำดับสุดท้าย

2.3 ด้านความรู้

2.3.1 องค์ประกอบย่อยด้านรู้วิชาการเป็นไปได้หรือมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.37$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.33-4.89 เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ รักการอ่านเขียน ($\bar{x} = 4.89$) มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ($\bar{x} = 4.72$) มีความรู้สาระวิชาหลัก ($\bar{x} = 4.56$) และสร้างองค์ความรู้ใหม่ ($\bar{x} = 4.33$) เป็นลำดับสุดท้าย

2.3.2 องค์ประกอบย่อยด้านรู้สหวิทยาการเป็นไปได้หรือมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.90$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.50-4.00 เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ รักความเป็นไทย ($\bar{x} = 4.28$) ใส่ใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{x} = 4.00$) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ของสังคมและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.83$) และรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ($\bar{x} = 3.50$) เป็นลำดับสุดท้าย

2.3.3 องค์ประกอบย่อยด้านรู้อนาคตเป็นไปได้หรือมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.85$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.78-4.39 เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ รู้ทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและการนำไปใช้ ($\bar{x} = 4.39$) การกำหนดทิศทาง ($\bar{x} = 3.39$) และการคาดการณ์ในอนาคต ($\bar{x} = 3.78$) เป็นลำดับสุดท้าย

2.4 ด้านทักษะความสามารถ

2.4.1 องค์ประกอบย่อยด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.27$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.28-4.50 เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ การเจรจาต่อรอง ($\bar{x} = 4.50$) การเลือกใช้วิธีสื่อสาร รับสาร ถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ ความรู้สึก ($\bar{x} = 4.33$) และการเลือกใช้เทคโนโลยีพัฒนาตนเอง อาชีพและสังคม ($\bar{x} = 4.28$) เป็นลำดับสุดท้าย

2.4.2 องค์ประกอบย่อยด้านการคิดและการแก้ปัญหาที่มีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.50-4.72 เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ การคิดอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.72$) การคิดสังเคราะห์ ($\bar{x} = 4.67$) การคิดวิเคราะห์ ($\bar{x} = 4.67$) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{x} = 4.67$) การตัดสินใจและแก้ปัญหา

อย่างสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.61$) การประเมินสถานการณ์ ($\bar{x} = 4.56$) การคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{x} = 4.50$) และการประยุกต์ความรู้ ($\bar{x} = 4.44$) เป็นลำดับสุดท้าย

2.4.3 องค์ประกอบย่อยด้านทักษะอาชีพเป็นไปได้หรือมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.11-4.83 เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ปรับตัวสอดคล้องกับสถานการณ์ ($\bar{x} = 4.83$) มีภาวะผู้นำ ($\bar{x} = 4.78$) มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ($\bar{x} = 4.78$) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.72$) แสวงหาอาชีพสุจริต ($\bar{x} = 4.72$) มีความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.72$) ทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.72$) รักการทำงาน ($\bar{x} = 4.72$) ผลិតสินค้าที่มีคุณภาพ ($\bar{x} = 4.11$) และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพ ($\bar{x} = 4.11$) เป็นลำดับสุดท้าย

2.5 ด้านทักษะชีวิต

2.5.1 องค์ประกอบย่อยด้านทักษะการรู้จักตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.67-5.00 เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ รู้จักตนเองยอมรับเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น ($\bar{x} = 5.00$) รู้จุดเด่นจุดด้อยและความถนัดของตนเอง ($\bar{x} = 4.89$) เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล ($\bar{x} = 4.78$) มีเป้าหมายในชีวิต ($\bar{x} = 4.72$) และรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{x} = 4.67$) เป็นลำดับสุดท้าย

2.5.2 องค์ประกอบย่อยด้านทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด มีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.27-4.89 เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ รู้วิธีการปรับอารมณ์และพฤติกรรมในทิศทางที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 4.89$) ยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น ($\bar{x} = 4.89$) รู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง ($\bar{x} = 4.78$) รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด ($\bar{x} = 4.78$) และรู้สาเหตุของความเครียด ($\bar{x} = 4.72$) เป็นลำดับสุดท้าย

2.5.3 องค์ประกอบย่อยด้านทักษะการสร้างสัมพันธภาพมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.80$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.61-4.89 เรียงลำดับตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ ($\bar{x} = 4.89$) เลือกรับสื่อสารสร้างสัมพันธภาพ ($\bar{x} = 4.89$) สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ($\bar{x} = 4.89$) การพูดเพื่อสร้างมิตรและการปฏิเสธ ($\bar{x} = 4.83$) ใช้การพูดและภาษาสร้างสัมพันธภาพความเข้าใจอันดีกับผู้อื่น ($\bar{x} = 4.78$) ใช้ภาษาพูด ภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกรักนึกคิดของตนเอง ($\bar{x} = 4.72$) เข้าใจมุมมองอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น ($\bar{x} = 4.67$) และรับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการของผู้อื่น ($\bar{x} = 4.61$) เป็นลำดับสุดท้าย

3. ผลการกำหนดน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาอันดับ โดยเทคนิควิธีพหุลักษณะ ผลปรากฏ ดังนี้

3.1 องค์ประกอบหลักด้านร่างกาย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

3.1.1 สุขภาพแข็งแรง ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยและน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ 1) สุขภาพร่างกายเจริญเติบโตสมบูรณ์แข็งแรง 2) มีภูมิคุ้มกันโรคภัยไข้เจ็บ 3) รักษาการออกกำลังกาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 90.16-92.50 พิสัยอยู่ระหว่าง 15-20 และผลการหาค่า น้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ใกล้เคียงกัน คือ อยู่ระหว่าง 0.33-0.34

3.1.2 สมรรถภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย และน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ 1) กล้ามเนื้อมีพลังแข็งแรงทนทาน 2) มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเคลื่อนไหว มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 87.50-90.83 พิสัยอยู่ระหว่าง 15-20 และผลการหาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ใกล้เคียงกัน คือ อยู่ระหว่าง 0.49-0.51

3.1.3 บุคลิกภาพโดดเด่น ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยและน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ 1) อารมณ์แจ่มใส 2) รับรู้เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย 3) สุขภาพนุ่มนวล 4) แต่งกายดูดี 5) ร่างกายสะอาด มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 86.55-91.66 พิสัยอยู่ระหว่าง 15-20 และผลการหาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ใกล้เคียงกัน คือ อยู่ระหว่าง 0.19-0.20

3.2 องค์ประกอบหลักด้านจิตใจ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 13 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

3.2.1 มีคุณธรรมพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยและน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ 1) ซื่อสัตย์สุจริต 2) กตัญญูกตเวที 3) อุดมอดกลั่น 4) มีเมตตาธรรม 5) มีความเป็นธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 87.77-91.83 พิสัยอยู่ระหว่าง 5-20 และผลการหาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้เท่ากัน คือ อยู่ที่ 0.20

3.2.2 มีจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยและน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ 1) ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ 2) ช่วยกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ 3) เสียสละแบ่งปัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 83.05-90.27 พิสัยอยู่ระหว่าง 10-14 และผลการหา

ค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ใกล้เคียงกัน คือ อยู่ระหว่าง 0.32-0.34

3.2.3 มีสุขภาพจิตที่ดี ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย และน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ 1) สร้างความสงบสุขในจิตใจ 2) เคารพกฎระเบียบของสังคม 3) มีสุนทรียภาพ 4) ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม 5) กล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 88.88-95.00 พิสัยอยู่ระหว่าง 19-20 และผลการหาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ใกล้เคียงกัน คือ อยู่ระหว่าง 0.19-0.20

3.3 องค์ประกอบหลักด้านความรู้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 11 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

3.3.1 วิชาการ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย และน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ 1) สร้างองค์ความรู้ใหม่ 2) รักการอ่านเขียน 3) มีความรู้สาระวิชาหลัก 4) มีทักษะในการแสวงหาความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 88.88-95.00 พิสัยอยู่ระหว่าง 19-20 และผลการหาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ใกล้เคียงกัน คือ อยู่ระหว่าง

3.3.2 ฐสหวิทยาการ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย และน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ 1) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ของสังคมและสิ่งแวดล้อม 2) ใส่ใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) รักยกความเป็นไทย 4) รู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 89.44-90.72 พิสัย 20 ทุกตัวบ่งชี้ และผลการหาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้เท่ากัน คือ อยู่ที่ 0.25

3.3.3 ฐานาคต ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย และน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ 1) การกำหนดทิศทาง 2) การคาดการณ์ในอนาคต 3) รู้ทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 89.44-90.27 พิสัยอยู่ระหว่าง 15-20 และผลการหาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ใกล้เคียงกัน คือ อยู่ระหว่าง 0.33-0.34

3.4 องค์ประกอบหลักทักษะความสามารถ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 21 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

3.4.1 การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย และน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ 1) การเจรจาต่อรอง 2) การเลือกใช้เทคโนโลยีพัฒนาตนเอง อาชีพและสังคม 3) การเลือกใช้ชีวิตสื่อสาร รับสาร ถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์

ความรู้สึกรู้สึก มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 88.61-91.38 พิสัยอยู่ระหว่าง 15-20 และผลการหาค่าน้ำหนัก ความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ ใกล้เคียงกัน คือ อยู่ระหว่าง 0.33-0.34

3.4.2 การคิดและการแก้ปัญหา ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย และน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ 1) การคิดสังเคราะห์ และการประยุกต์ความรู้ ซึ่งทั้ง 2 ตัวบ่งชี้มี ค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2) การคิดอย่างสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณซึ่งทั้ง 2 ตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ย เท่ากัน 3) การประเมินสถานการณ์ 4) การตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 5) การคิด อย่างเป็นระบบ 6) การคิดวิเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 87.22-91.66 พิสัยอยู่ระหว่าง 0-20 และผลการหาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ค่าน้ำหนักความสำคัญ ของแต่ละตัวบ่งชี้ใกล้เคียงกัน คือ อยู่ระหว่าง 0.12-0.13

3.4.3 ทักษะอาชีพ ประกอบด้วย 10 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย และน้ำหนัก ความสำคัญ ได้แก่ 1) ผลผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ 2) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือประกอบ อาชีพ 3) แสวงหาอาชีพสุจริต 4) มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 5) ปรับตัวสอดคล้องกับสถานการณ์ 6) มีความรับผิดชอบ 7) ทำงานเป็นทีม 8) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีภาวะผู้นำ ซึ่งทั้ง 2 ตัว บ่งชี้มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 9) รักการทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 88.05-92.22 พิสัยอยู่ระหว่าง 0.20 และผลการหาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้เท่ากัน คือ อยู่ที่ 0.10

3.5 องค์ประกอบหลักทักษะชีวิต ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 18 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

3.5.1 ทักษะการรู้จักตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย และน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ 1) รับผิดชอบต่อสังคม 2) รู้จุดเด่นจุดด้อย และความถนัดของตนเอง 3) เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล 4) รู้จักตนเองยอมรับเห็นคุณค่า และภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น 5) มีเป้าหมายในชีวิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 87.50-91.66 พิสัย 20 ทุกตัวบ่งชี้ และผลการหาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้เท่ากัน คือ 0.20

3.5.2 ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย และน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ 1) ยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น 2) รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด 3) รู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง 4) รู้สาเหตุของ ความเครียด 5) รู้วิธีการปรับอารมณ์และพฤติกรรมในทิศทางที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 90.55-92.77 พิสัยอยู่ระหว่าง 10-20 และผลการหาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้เท่ากัน คือ 0.20

3.5.3 ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย และน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ 1) เลือกการสื่อสารสร้างสัมพันธภาพ 2) ใช้ภาษาพูด ภาษากายเพื่อ สื่อสารความรู้ตึกนิกคิขของตนเอง 3) การพูดเพื่อสร้างมิตรและการปฏิเสธ 4) เข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น 5) ใช้การพูด และภาษาสร้างสัมพันธภาพ ความเข้าใจอันดีกับผู้อื่น 6) วางตัว เหมาะสมกับสถานการณ์ 7) รับรู้ความรู้ตึกนิกคิขความต้องการของผู้อื่น 8) สร้างความร่วมมือ และทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 89.05-92.55 พิสัยอยู่ระหว่าง 0-20 และผลการหาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้เท่ากัน คือ 0.12

สรุปผลการจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใน ทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรียงลำดับตามองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้ตามค่าเฉลี่ยและน้ำหนักความสำคัญจากมากไปหาน้อยของแต่ละ องค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบย่อย ดังนี้

องค์ประกอบหลักด้านร่างกาย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) สุขภาพแข็งแรง ตัวบ่งชี้ลำดับแรก ได้แก่ สุขภาพร่างกายเจริญเติบโตแข็งแรง ($\bar{x} = 92.50$) มีภูมิต้านทานโรคร้ายไข้ เจ็บ ($\bar{x} = 90.27$) และรักการออกกำลังกาย ($\bar{x} = 90.16$) เป็นลำดับสุดท้าย 2) สมรรถภาพตรงตาม เกณฑ์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ลำดับแรก ได้แก่ กล้ามเนื้อ มีพลังแข็งแรงทนทาน ($\bar{x} = 90.83$) และมีความคล่องแคล่วว่องไวในการเคลื่อนไหวสัมพันธ์ ($\bar{x} = 87.50$) เป็นลำดับสุดท้าย องค์ประกอบ หลักด้านจิตใจ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) มีคุณธรรมพื้นฐาน ตัวบ่งชี้ ลำดับแรก ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{x} = 91.83$) กตัญญูกตเวที ($\bar{x} = 91.38$) อุดมอดกถัน ($\bar{x} = 88.33$) เป็นลำดับ สุดท้าย 2) มีจิตสาธารณะ ตัวบ่งชี้ลำดับแรก ได้แก่ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ($\bar{x} = 90.27$) ช่วยกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ($\bar{x} = 87.77$) และเสียสละแบ่งปัน ($\bar{x} = 83.05$) เป็นลำดับสุดท้าย 3) มีสุขภาพจิตที่ดี ตัวบ่งชี้ลำดับแรก ได้แก่ สร้างความสงบสุขในจิตใจ ($\bar{x} = 95.00$) เคารพ กฎระเบียบของสังคม ($\bar{x} = 94.77$) มีสุนทรียภาพ ($\bar{x} = 93.50$) ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 90.27$) และกล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง ($\bar{x} = 88.88$) เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบหลักด้านความรู้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) รู้วิชาการ ตัวบ่งชี้ลำดับแรก ได้แก่ สร้างองค์ความรู้ใหม่ ($\bar{x} = 92.50$) รักการอ่านเขียน ($\bar{x} = 88.88$) มีทักษะ ในการแสวงหาความรู้ ($\bar{x} = 88.61$) และมีความรู้สาระวิชาหลัก ($\bar{x} = 87.22$) เป็นลำดับสุดท้าย 2) รู้สหวิทยาการ ตัวบ่งชี้ลำดับแรก ได้แก่ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ของสังคม และสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 90.72$) ใส่ใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{x} = 90.00$) รักภัยความเป็น ไทย ($\bar{x} = 89.72$) และรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ($\bar{x} = 89.44$) เป็นลำดับสุดท้าย

3) อยู่นาคต ตัวบ่งชี้ลำดับแรก ได้แก่ การกำหนดทิศทาง ($\bar{x} = 90.27$) การคาดการณ์ในอนาคต ($\bar{x} = 89.44$) และรู้ทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและการนำไปใช้ ($\bar{x} = 89.44$)

องค์ประกอบหลักทักษะความสามารถ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

1) การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ตัวบ่งชี้ลำดับแรก ได้แก่ การเจรจาต่อรอง ($\bar{x} = 91.38$) การเลือกใช้เทคโนโลยีพัฒนาตนเอง อาชีพและสังคม ($\bar{x} = 89.72$) และเลือกใช้วิธีสื่อสาร รับสาร ถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ประกอบการณ์ ความรู้สึก ($\bar{x} = 88.61$) เป็นลำดับสุดท้าย 2) การคิด และการแก้ปัญหาตัวบ่งชี้ลำดับแรก ได้แก่ การคิดสังเคราะห์ ($\bar{x} = 91.66$) การประยุกต์ความรู้ ($\bar{x} = 91.66$) การคิดอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 91.38$) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{x} = 91.38$) การประเมินสถานการณ์ ($\bar{x} = 90.00$) การตัดสินใจและแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 89.22$) การคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{x} = 89.16$) และการคิดวิเคราะห์ ($\bar{x} = 87.22$) เป็นลำดับสุดท้าย 3) ทักษะอาชีพ ตัวบ่งชี้ลำดับแรก ได้แก่ ผลិតสินค้าที่มีคุณภาพ ($\bar{x} = 92.22$) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือประกอบ ($\bar{x} = 91.66$) แสวงหาอาชีพสุจริต ($\bar{x} = 91.27$) มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ($\bar{x} = 90.55$) ปรับตัวสอดคล้องกับสถานการณ์ ($\bar{x} = 90.27$) มีความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 90.00$) ทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 89.22$) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 88.61$) มีภาวะผู้นำ ($\bar{x} = 88.61$) และรักการทำงาน ($\bar{x} = 88.05$) เป็นลำดับสุดท้าย

องค์ประกอบหลักทักษะชีวิต ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ทักษะการรู้จักตนเอง ตัวบ่งชี้ลำดับแรก ได้แก่ รับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{x} = 91.66$) รู้จุดเด่น จุดด้อย และความถนัดของตนเอง ($\bar{x} = 90.27$) เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล ($\bar{x} = 89.16$) รู้จักตนเอง ยอมรับเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น ($\bar{x} = 88.88$) และมีเป้าหมายในชีวิต ($\bar{x} = 87.50$) เป็นลำดับสุดท้าย 2) ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ตัวบ่งชี้ลำดับแรก ได้แก่ ยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น ($\bar{x} = 92.77$) รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด ($\bar{x} = 92.22$) รู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง ($\bar{x} = 91.66$) รู้สาเหตุของความเครียด ($\bar{x} = 91.11$) และรู้วิธีการปรับอารมณ์และพฤติกรรมในทิศทางที่พึงประสงค์ ($\bar{x} = 90.55$) เป็นลำดับสุดท้าย 3) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ ตัวบ่งชี้ลำดับแรก ได้แก่ เลือกการสื่อสารสร้างสัมพันธภาพ ($\bar{x} = 92.55$) วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ ($\bar{x} = 90.27$) การพูดเพื่อสร้างมิตรและการปฏิเสธ ($\bar{x} = 91.66$) เข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น ($\bar{x} = 91.38$) ใช้การพูดและภาษาสร้างสัมพันธภาพ ความเข้าใจอันดีกับผู้อื่น ($\bar{x} = 91.11$) ใช้ภาษาพูด ภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ($\bar{x} = 92.22$) รับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการของผู้อื่น ($\bar{x} = 89.72$) และสร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ($\bar{x} = 89.05$) เป็นลำดับสุดท้าย

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวโน้มนักคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาแนวโน้มนักคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาแนวโน้มนักคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านความรู้ 4) ด้านความสามารถ 5) ด้านทักษะชีวิต โดยการวิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านร่างกาย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) สุขภาพร่างกาย 2) สมรรถภาพทางกาย และ 3) บุคลิกภาพ ทั้ง 3 องค์ประกอบย่อย เป็นองค์ประกอบสำคัญของร่างกาย เพราะในปัจจุบันและในอนาคตสังคม โลกมีการเปลี่ยนแปลงทั้งกายภาพและลักษณะการดำรงอยู่ในสังคม เป็นพฤติกรรมในการทำงาน การรับประทานอาหาร และการพักผ่อนหลับนอนจะไม่เป็นเวลา ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพและในภาวะการณปัจจุบันมีโรคที่อุบัติใหม่และ โรคระบาดซ้ำอันเป็นผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์มากมาย เช่น โรคซาร์ โรคไข้หวัดนก โรคเมอร์ส ซึ่งโรคเหล่านี้ยากที่จะประเมินสถานการณ์และองค์ความรู้ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคที่มีรหัสพันธุกรรมใหม่ ๆ ในประเทศไทย ซึ่งองค์ความรู้ยังมีไม่เพียงพอ และไม่สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมสุขภาพร่างกายให้แก่แรกเกิดจนถึงวัยรุ่นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะสามารถดูแลส่งเสริมปลูกฝัง และพัฒนาให้นักเรียนได้ดูแลรักษาสุขภาพของตนเองได้อย่างถูกต้อง ถูกวิธี โดยเฉพาะการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรง มีสมรรถภาพทางกายตรงตามเกณฑ์ที่กรมอนามัยกำหนด และการดูแลรักษาบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับวัย ทั้ง 3 องค์ประกอบจะทำงานสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เมื่อสุขภาพร่างกายมีความอ่อนแอหรือเกิดการบาดเจ็บ ก็จะส่งผลต่อสมรรถภาพทางกายลดลงเกิดการอ่อนล้าหมดแรงอาการดังกล่าวก็จะส่งผลต่อบุคลิกภาพของนักเรียน (วิทยา นาควัชระ, 2544, หน้า 196) โดยเฉพาะเด็กในวัยเรียนตั้งแต่อายุ 14 ปี ขึ้นไป มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ร่างกายแข็งแรงมีสมรรถภาพทางกายที่เหมาะสมกับวัย ก็จะส่งผลต่อบุคลิกภาพทางกายของนักเรียนทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเองมากยิ่งขึ้น (ดิเรก พรสีมา, 2543, หน้า 38) ดังจะเห็นได้จากเด็ก หรือนักเรียนที่มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีสมรรถภาพทางกายดี จะไม่เจ็บป่วยทำให้ไม่ขาดเรียน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะสามารถดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่อง และยังไม่เป็นภาระให้แก่ผู้ปกครอง

ที่ต้องเสียเงิน เสียการเรียนในการมาคอยดูแลและเสียโอกาสในการทำงาน ผลเสียดังกล่าวจะต่อเนื่องกันทั้งระบบ แต่ถ้าการมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสมรรถภาพตรงตามเกณฑ์ที่เหมาะสมกับวัย นอกจากจะทำให้ไม่เจ็บป่วย และมีความพร้อมที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของตนเองและยังมีโอกาสได้เป็นนักกีฬาประเภทต่าง ๆ ที่สามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติได้อีกต่อไป ดังที่ปรากฏพบเห็นได้ในปัจจุบัน สำหรับคนที่มีบุคลิกภาพดีจะบ่งบอกถึงคนที่มีพื้นฐานด้านสุขภาพและสมรรถภาพทางกายดี บุคลิกภาพสุขภาพ และสมรรถนะทางกายจึงสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์, 2547, หน้า 127) และจะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุดหน้าได้ แต่ในปัจจุบันบุคลิกภาพของเด็กจะดูดีในด้านการแต่งกาย และร่างกายสะอาดซึ่งอาจจะเป็นเพราะต้องการตามแฟชั่นของวัยรุ่นที่สามารถหาซื้อได้ง่ายและหลังไหลมาอย่างขาดสายตามโซเซี่ยลเน็ตเวิร์ค นอกจากนั้น เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายตามแฟชั่นรวมถึงเครื่องสำอางส่งเสริมสุขภาพต่าง ๆ หาได้ง่าย ราคาถูก จึงเป็นปัจจัยให้เด็กและเยาวชนกับคนไทยให้ความสนใจในเรื่องนี้มาก แต่ในทางกลับกันบุคลิกภาพเกี่ยวกับอารมณ์มีภาวะวิกฤติที่น่าเป็นห่วง ซึ่งจะเห็นหรือทราบข่าวเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านอารมณ์ของเด็กวัยรุ่น หรือวัยรุ่นเรียนในช่วงอายุ 14 ปี ขึ้นไป จะมีอารมณ์รุนแรง ฉุนเฉียว โกรธง่าย บางคนหรือบางกรณีหาทางออกไม่ได้ก็จะฆ่าตัวตาย การส่งเสริมบุคลิกภาพด้านอารมณ์ของเด็กในวัยรุ่น โดยเฉพาะผู้มีอายุย่างเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้นจึงเป็นสิ่งจำเป็น และให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพนักเรียนให้เป็นผู้มีอารมณ์แจ่มใส เบิกบาน มองโลกในแง่ดี สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ โดยเฉพาะการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอนาคตที่จะต้องอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทุกด้าน ถ้าเด็กไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพด้านอารมณ์อย่างเพียงพอก็จะไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมดังกล่าวได้หรืออาจจะกลายเป็นภาระให้แก่สังคม เช่น การติดยาเสพติด การท้องในวัยรุ่น การเป็นเด็กจรจัด สภาพดังกล่าวนี้ถ้าปล่อยไว้ก็จะกลายเป็นปัญหาของชาติต่อไป ดังนั้นเด็กในวัยนี้จำเป็นต้องส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้สามารถพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงจากสภาพภายในตนเองและสภาพแวดล้อมภายนอกที่จะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในอนาคต ดวอนสกี (Dworetzky, 1999, p. 144)

2. ด้านจิตใจ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) มีคุณธรรมพื้นฐาน 2) มีจิตสาธารณะ และ 3) สุขภาพจิตที่ดี ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบย่อยดังกล่าว คุณธรรมพื้นฐานที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาตลอดตั้งแต่เด็กจนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องความมีเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทนอดกลั้น การมีกตัญญูกตเวที และความเป็นธรรม ซึ่งจะเหมือน ๆ กันแทบทุกประเทศในแถบเอเชีย อันเป็นคุณลักษณะเด่นของคนเอเชีย โดยกระบวนการอบรมสั่งสอนในอดีตจะผ่านจากครอบครัว ศาสนา และ โรงเรียน ทุกฝ่ายจะให้ความสำคัญใน

การปลูกฝังและหล่อหลอมจนเป็นวิถีชีวิต และเป็นวัฒนธรรมที่จะต้องปฏิบัติให้อยู่ในกรอบ คุณธรรมวัฒนธรรมดังกล่าว เมื่อความคิดทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีมากขึ้น ประชากรมีเพิ่มขึ้น สภาพการดำรงชีวิตของสังคมแปรเปลี่ยนไป ทุกคนให้ความสำคัญกับการทำมาหากิน เพื่อดำรงชีวิตให้อยู่รอด จึงเกิดการแข่งขันแย่งชิง และแสวงหาผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ กระบวนการและเวลาทางสังคมเพื่อถ่ายทอดอบรมคุณธรรมดังกล่าวมีน้อยลง การอบรมสั่งสอน ก็จะอยู่ในโรงเรียน แต่เป็นเพียงหลักสูตรที่มีระยะเวลาในการเรียนรู้น้อย เพราะโรงเรียนมีหลักสูตรสาระวิชาต่าง ๆ มาก และที่สำคัญหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของไทยได้ให้ความสำคัญกับคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ มากกว่ากลุ่มสาระวิชาอื่น ๆ ดังนั้นจะพบว่า ในปัจจุบัน พฤติกรรมในเรื่องความซื่อสัตย์ของคนไทยลดลงเป็นอย่างมาก และพบเห็นได้โดยทั่วไปตั้งแต่เด็ก จนถึงนักการเมืองทุกระดับ และความซื่อสัตย์สุจริตที่มีน้อย ประเทศไทยจึงได้รับการจัดลำดับจึง เป็นประเทศที่มีการคอร์รัปชันในระดับต่าง ๆ ของโลก ซึ่งการที่จะแก้ไขให้เด็กไทย คนไทยและ สังคมไทย เป็นสังคมแห่งความซื่อสัตย์ได้อย่างยั่งยืนทุกฝ่าย จะต้องร่วมมือกันปลูกฝังคุณธรรมใน เรื่องความซื่อสัตย์ ผู้ใหญ่ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็ก และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีจิตสาธารณะ โดยเฉพาะในเรื่องการช่วยเหลือผู้อื่น เพราะการรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยากหรือผู้ที่ฐานะ ทางสังคมด้อยกว่าตนเองด้วยความบริสุทธิ์ จะทำให้สังคมในปัจจุบันที่มีแต่การแข่งขัน ก็จะกลายเป็นสังคมที่น่าอยู่ขึ้น คนที่อยู่ในฐานะที่ต่ำกว่าก็จะรู้สึกอบอุ่น มีที่พึ่งที่หวังและเป็นการลดช่องว่าง ระหว่างชนชั้นได้เป็นอย่างดี ซึ่งถือเป็นความงดงามของวัฒนธรรมประเพณีไทยที่มีมาจำนวน และการที่เด็กได้รับการเรียนรู้และการปลูกฝังเกี่ยวกับคุณลักษณะดังกล่าวอย่างยั่งยืนมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพในระบบโรงเรียน จะต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนและปลูกฝัง โดยนำไป บูรณาการในทุกกลุ่มสาระวิชา ส่วนสังคมไทยต้องยกย่องคนทำดี เพื่อให้คนทำดีมีความภาคภูมิใจ ซึ่งสอดคล้องกับ ชานินทร์ กรีวิเชียร (2550, หน้า 11) โลกจะมีความสุขเนื่องจากรู้จักแบ่งปัน รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ลดความโลภ ไม่แสวงหาความสุขความอยากได้ อยากมีบนความทุกข์ของคนอื่น เพราะไม่มีความทุกข์ยากอันใดจะยิ่งใหญ่ไปกว่าการไม่รู้จักพอ ไม่มีบาปอันใดจะยิ่งใหญ่ไปกว่า ความโลภ ผู้ที่รู้จักพอ รู้จักให้ ดำรงชีวิตตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม นอกจากจะทำให้ตนเองมีความสุข แล้วจะทำให้โลกมีความสุขยิ่งขึ้น คุณลักษณะด้านจิตใจจึงเป็นคุณลักษณะความสามารถ และความชำนาญของบุคคลในการจิตใจและอารมณ์ของตนให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของตนเองและมีความสุขของสังคม การส่งเสริม คุณลักษณะด้านจิตใจให้เกิดแก่นักเรียนนอกจากจะเป็นการพัฒนาให้นักเรียนยังเป็นเครื่องมือ สำคัญในการพัฒนาให้นักเรียนยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่ อย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 10) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

และที่แก้ไขปรับปรุง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2550, หน้า 5) โดยเฉพาะการดำเนินชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมให้มาก ต้องมีความตระหนักในความเป็นพลเมืองของประเทศและของโลก (พีระ พนาสุภน, 2557, หน้า 2)

3. ด้านความรู้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) วิชาการ 2) สหวิทยาการ และ 3) ความรู้รอบคอบทั้ง 3 องค์ประกอบย่อย เป็นสิ่งจำเป็นที่นักเรียนทุกคนต้องได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะในด้านวิชาการจะต้องพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กนักเรียนมีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการสร้างองค์ความรู้ใหม่เพราะโลกมีการเปลี่ยนแปลงทุกด้านทุกมิติตลอดเวลา ผู้ที่มีความรู้สร้างองค์ความรู้ใหม่ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทุกด้าน ก็จะสามารถคาดการณ์หรือเดาเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นโอกาสของการเตรียมตัวไปสู่โลกอนาคตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ดังจะเห็นได้จากประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วยกัน อาทิเช่น สิงคโปร์ หรือมาเลเซียได้มีการพัฒนาเด็กนักเรียนของเขาให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา บุคลากรเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทุกองค์กร จึงทำให้ประเทศชาติเป็นประเทศที่มีความเจริญและมีความมั่นคงในทุกด้านอยู่ในลำดับต้น ๆ ของโลก ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องพัฒนาทั้งระบบทั้งด้าน โครงสร้างการบริหารจัดการต้องมีการกระจายอำนาจให้โรงเรียนได้มีสิทธิ์ในการบริหารจัดการตนเองตามสภาพความพร้อม และความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียน การจัดการกระบวนการเรียนการสอน ต้องเพิ่มทักษะและส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้เด็กนักเรียนรักการเรียนรู้ และนำความรู้มาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สำหรับครูผู้สอนจะต้องเป็นครูที่มีใจรักอาชีพครู เสียสละ และให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการให้มากยิ่งขึ้น โดยมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และเอื้อต่อการแสวงหาความรู้ และที่สำคัญการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจำเป็นอย่างยิ่งต้องให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการเรียนการสอนก็จะทำให้การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพได้ครบทุกด้าน สนองความต้องการของนักเรียน โรงเรียน และชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่คาดว่าโลกในอนาคตจะมีสิ่งหรือปรากฏการณ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นทั้งใน

ด้านสังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิต ดังนั้นการดำรงชีวิตให้มีความสุขในอนาคตผู้เรียน นอกจากจะมีพื้นฐานความรู้ตาม หลักสูตรกำหนดอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอต้องรู้ในสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเราที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลง ไปสู่อนาคต การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคาดการณ์อนาคต ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องใหม่ ก็เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 16) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยจะเข้าสู่ AEC อย่างเต็มรูปแบบการเลื่อนไหลทางวัฒนธรรม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม ย่อมมีการเปลี่ยนแปลง การเตรียมความพร้อมให้เด็กนักเรียนของไทยมี ความพร้อมและมีความรู้ที่ลึก และกว้างไกล เป็นสิ่งที่รัฐจะต้องรีบดำเนินการทันที ก่อนที่ ประเทศไทยจะล้าหลังไปมากกว่านี้ (วิวัฒน์ วรรณศิริ, 2556, หน้า 65)

4. ด้านความสามารถ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การสื่อสาร และเทคโนโลยี 2) การคิดและการแก้ปัญหา และ3) ทักษะอาชีพ โดยเฉพาะการดำรงชีวิตใน ศตวรรษที่ 21 ความสามารถในการสื่อสารเทคโนโลยี สารสนเทศ จะเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการประกอบอาชีพ เพราะชีวิตและสภาพการทำงานทุกวันนี้จะต้องใช้ระบบเทคโนโลยี สารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่ผ่านสื่อหรือระบบ ออนไลน์ (ชัยเลิศ พิชิตพรชัย, 2556, หน้า 76) โดยเฉพาะการสื่อสารผ่านทางเทคโนโลยี ซึ่งใน ปัจจุบันได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชากรโลกเกือบทุกด้านกลายเป็น โลกของสังคมเศรษฐกิจที่ทุกประเทศให้ความสำคัญมาก เพราะเชื่อว่าประเทศที่มีเศรษฐกิจ มั่นคงและเข้มแข็งจะทำให้ประเทศชาติเข้มแข็งและมั่นคงตามไปด้วย การเจรจาต่อรองทุกเรื่อง ที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติโดยผ่านการใช้เทคโนโลยีจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะใครที่สามารถ ติดต่อกับ สื่อสาร หรือส่งสารรับสารได้เร็ว และมีข้อมูลมากพอก็จะทำให้การเจรจาต่อรองบรรลุ เป้าหมายง่ายยิ่งขึ้น การที่จะเป็นผู้นำหรือผู้ตามในตลาดการค้าเสรี จะต้องแข่งขันในด้านข้อมูล ข่าวสาร การประกอบอาชีพทุกอาชีพเริ่มมีความซับซ้อน ดังนั้นการที่จะประกอบอาชีพ รวมถึง การดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 ความสามารถดังกล่าวจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญ แม้แต่ประเทศ สหรัฐอเมริกายังกำหนดให้การพัฒนาทักษะเทคโนโลยีข้อมูลสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญใน การประกอบอาชีพให้แก่เด็กเรียนในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557 ก, หน้า 76) เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงรัฐจะต้องเร่งส่งเสริมและให้ความสำคัญโดยเน้น ทักษะเฉพาะด้านหรือกำหนดเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (เครือข่ายองค์กรความร่วมมือ เพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21, 2558, หน้า 2) และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือจะต้องบ่มเพาะ และพัฒนาความสามารถให้กับเด็กนักเรียนของไทยได้มีความพร้อมอย่างสมบูรณ์และเหมาะสม กับทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2562) โดยเฉพาะความสามารถในการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์จากผล

การทดสอบทักษะความสามารถในการคิดทั้งระดับประเทศ ต่างประเทศเกือบทุกสำนัก หรือทุกองค์กรจะเห็นพ้องต้องกันว่า เด็กนักเรียนของไทยทุกระดับชั้นความสามารถในการคิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ การประยุกต์ความรู้ และนำความรู้ไปประเมินสถานการณ์ และแก้ไขปัญหา เด็กนักเรียนของไทยมีความสามารถในด้านนี้น้อยมาก ดังนั้นการที่จะพัฒนาเด็กนักเรียนของไทยให้มีความพร้อมและมีความสามารถในการคิดเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐและหน่วยงานรวมทั้งสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้และกำหนดเป็นนโยบายแห่งชาติ อันจะทำให้ประเทศไทยมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและตอบสนองต่อการพัฒนาสังคมให้ก้าวทันโลกในยุคเศรษฐกิจความรู้ได้อย่างเหมาะสม (ไพฑูริย์ สตินลารัตน์, ศิริเดช สุชีวะ, วรวรรณ เหมชะญาติ และสร้อยสน สกกรัตน์, 2550, หน้า 1) และสิ่งที่จะตามมา คือ การนำองค์ความรู้ ความสามารถในการสื่อสารการใช้เทคโนโลยีมาบริหารจัดการผ่านกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบจะช่วยส่งเสริมความรู้ของตนเองให้พร้อมที่จะดำรงชีวิตในสังคมโลกปัจจุบัน และโลกในอนาคตได้อย่างมีความสุขแล้วยังสามารถนำความรู้ดังกล่าวมาพัฒนาอาชีพของตนเอง ที่ทำหรือปฏิบัติอยู่ให้สามารถผลิตชิ้นงานที่มีคุณภาพสนองความต้องการของผู้ใช้บริหารมากขึ้น

5. ด้านทักษะชีวิต ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การรู้จักตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง 2) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และ 3) การสร้างสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่น โดยเฉพาะเด็กในช่วงอายุ 15-18 ปี เป็นช่วงที่ร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย สภาวะอารมณ์ไม่แน่นอน มีความสับสนและยุ่งยากเกี่ยวกับตนเอง ถ้าไม่ได้รับการเตรียมตัวสำหรับการเปลี่ยนแปลงก็จะนำไปสู่พฤติกรรมด้านอารมณ์ไม่คงที่ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมก็เริ่มเปลี่ยนไป การพัฒนาผู้เรียนให้ตระหนักรู้ในตัวเองและเห็นคุณค่าในตัวเองจึงเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาทักษะชีวิตให้เกิดแก่ผู้เรียน (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2547, หน้า 1) โดยเฉพาะทักษะที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และความเครียดและการรู้จักตนเองเห็นคุณค่าในตนเอง เพราะการรู้จักตนเองสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองไม่ให้เกิดความเครียดได้ ก็ย่อมเข้าใจผู้อื่นได้เช่นเดียวกันและสิ่งที่ตามมา คือ การยอมรับความแตกต่างของตนเองกับผู้อื่นก็จะเกิดขึ้น ทำให้สังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ความรับผิดชอบต่อสังคมก็จะตามมาแต่ในสถานการณ์ปัจจุบัน โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากและรวดเร็ว ความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และการเมืองจนกลายเป็นสังคมที่มีแต่การแข่งขัน มีความขัดแย้ง ซิงคิงเด่น นอกจากนั้นยังมีการแพร่กระจายของสิ่งต่าง ๆ ผ่านทางโซเซียลมีเดีย ซึ่งมีทั้งสื่อในทางสร้างสรรค์และสื่อในทางลบก็ย่อมจะเกิดแรงจูงใจในทางลบทำให้เด็กมีพฤติกรรมในทางลบ ดังนั้นการส่งเสริมให้เด็กนักเรียนมีความพร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ในทศวรรษหน้าอย่างมีความสุข จำเป็นจะต้องพัฒนาเด็กนักเรียนให้มีทักษะชีวิต โดยเป็นการรู้จักตนเอง การควบคุมอารมณ์

การยอมรับความแตกต่างทุกด้านของตนเองกับผู้อื่น รู้จักวิธีการสร้างสัมพันธภาพและรับผิดชอบต่อสังคม พฤติกรรมดังกล่าวที่จะต้องสร้างและพัฒนาให้เกิดแก่เด็กนักเรียน การให้ความรู้ที่ถูกต้องและกระบวนการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งทีทุกโรงเรียนสามารถทำได้ เพราะโรงเรียนมีความพร้อมในเรื่ององค์ความรู้จากครู และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข หรือองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้และจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้แก่เด็กนักเรียนจึงเป็นนโยบายสำคัญของชาติ ลำดับต้น ๆ คือ การให้เด็กรู้จักตนเองเห็นคุณค่าในตนเอง การรู้จักปรับอารมณ์ของตนเองให้เหมาะสมกับสถานการณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 3) ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่น รวมถึงการอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เนลีย์ (Neeley, 2004, p. 54)

ตอนที่ 2 ผลการจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาฉันทามติ โดยเทคนิคพหุคุณลักษณะ

การจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาฉันทามติ โดยเทคนิคพหุคุณลักษณะในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. องค์ประกอบหลักด้านร่างกาย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง 2) สมรรถภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน และ 3) บุคลิกภาพโดดเด่น จากผลการวิจัยพบว่า

1.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้า เกี่ยวกับสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด คือ สุขภาพร่างกายเจริญเติบโตแข็งแรง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาคนให้มีคุณภาพอันดับแรกต้องพัฒนาสุขภาพร่างกายของคนให้สมบูรณ์แข็งแรง จะทำให้ร่างกายมีภูมิคุ้มกันโรค เมื่อร่างกายไม่เจ็บป่วยสุขภาพจิตที่ดีก็จะตามมาอารมณ์แจ่มใส สมองปลอดโปร่ง และพร้อมจะรับรู้ เรียนรู้ หรือกระทำการใด ๆ ได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, หน้า 13) โดยเฉพาะภาวะปัจจุบันคนเราต้องทำงานหลายลักษณะหลายหน้าที่ และทำงานไม่เป็นเวลาต้องทำงานให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคม ซึ่งทุกอย่างดังกล่าวมีผลต่อสุขภาพทั้งสิ้น ถ้าร่างกายอ่อนแอก็จะไม่มีภูมิคุ้มกันป้องกันโรค หรือทำให้ร่างกายอ่อนสมรรถภาพในการทำงาน ประสิทธิภาพการทำงานลดลงก็จะส่งผลกระทบต่ออาชีพการงานของตนเอง การเตรียมความพร้อมให้ร่างกายมีสุขภาพแข็งแรงที่ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายและสามารถทำได้ด้วยตนเอง คือ การพักผ่อนให้เพียงพอ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ รับประทานอาหารให้ครบทุกหมู่ และดูแลรักษา

ร่างกายให้สะอาดอยู่เสมอ ฝึกการมีสัมมาคารวะและประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม ปฏิบัติได้เพียงเท่านี้ก็คาดว่าร่างกายจะมีความพร้อมที่จะเข้าสู่ทศวรรษหน้าอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพแน่นอน สอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 21) ที่กล่าวว่า คนที่มีสภาวะของร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง ระบบต่าง ๆ ของร่างกายสามารถทำงานได้เป็นปกติและมีประสิทธิภาพ ร่างกายมีความต้านทานโรคได้ดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บและความทุพพลภาพ ส่งผลให้ร่างกายเจริญเติบโตตามปกติ และยังคงสอดคล้องกับกัสต้า, ซิลเกอร์ และบรู๊ค (Gazda, Childers & Brooks, 1987, p. 212) ที่พบว่า การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนพึงปฏิบัติเป็นอันดับแรก เพราะสุขภาพร่างกายแข็งแรงที่สมบูรณ์แข็งแรงนั้นเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวัน ตั้งแต่การดูแลเรื่องรับประทานอาหาร การควบคุมน้ำหนัก การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา ตลอดจนการเลือกและปฏิบัติในกิจกรรมเวลาว่าง โดยเฉพาะนักเรียนในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกทุกด้าน การดูแลรักษาสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์แข็งแรงจึงเป็นสิ่งจำเป็น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดเรื่องสุขภาพอนามัยให้เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557 ก, หน้า 62)

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้า เกี่ยวกับสมรรถภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด คือ กล้ามเนื้อที่มีพลังแข็งแรงทนทาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสิ่งที่บ่งบอกถึงสมรรถภาพของร่างกาย คือ ความแข็งแรงทนทานของกล้ามเนื้อ เพราะการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งหรือการเคลื่อนไหวในอิริยาบถต่าง ๆ ให้คล่องแคล่วว่องไวหรือทำติดต่อกันเป็นเวลานาน โดยไม่เหนื่อยหรือไม่เมื่อยล้า นั้นเป็นความสามารถของกล้ามเนื้อ (กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ, 2557, หน้า 12) ซึ่งในปัจจุบันการทำงาน การเดินทางไปทำงานหรือไปเรียนต้องมีการแข่งขัน ความคล่องแคล่วว่องไวจึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งเกิดมาจากความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ถ้ากล้ามเนื้อเมื่อยล้าอ่อนแรงก็จะส่งผลต่อสุขภาพร่างกาย การปฏิบัติงาน หรือการกระทำอื่นใดก็จะช้าลงบ่งบอกถึงสมรรถภาพและประสิทธิภาพในการทำงานลดลง และส่งผลต่อสุขภาพจิตของตนเองกลายเป็นคนที่มองหัดตัวเอง ไม่มีคุณค่าและท้ายที่สุดก็จะกลายเป็นคนเก็บตัว มองโลกในแง่ร้าย ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ดังจะเห็นได้จากข่าวสารทำร้ายตนเองที่ปรากฏอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ สลิกเกอร์ และคณะ (Slicker et al., 2005) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูพ่อแม่ต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของวัยรุ่นตอนปลายในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสารระหว่างบุคคล ด้านการตัดสินใจ ด้านการดูแลรักษาสุขภาพ และด้านการพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง โดยด้านการดูแลรักษาสุขภาพกลุ่มตัวอย่างจะให้ความสำคัญกับสมรรถภาพทางกายและการสร้าง

ความเข้มแข็งให้กล้ามเนื้อพลัง เพราะจะทำให้เกิดความคล่องแคล่วว่องไวในการทำงานและเป็น การเสริมบุคลิกภาพของตนให้ดูดี สามารถทำงานได้ทุกสถานการณ์

1.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้า เกี่ยวกับบุคลิกภาพ โดดเด่น ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุดคือ อารมณ์แจ่มใส หรืออาจจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า คนอารมณ์ดี คนที่มีอารมณ์แจ่มใสจะเสริมสร้างบุคลิกภาพของตนเองในการเผชิญทางอารมณ์ เช่น การจัดการ ความเครียด การจัดการความรู้สึกโกรธ ได้อย่างเหมาะสม แมนกรู, วิสแมน และ โปรเนอร์ (Mangru, Whitman & Posner, 2001, p. 22) และสอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก ที่กำหนดให้คนอารมณ์ดี เป็นตัวบ่งชี้ของทักษะการเผชิญกับอารมณ์ต่าง ๆ (ห้องสมุด E-LIB, 2549) นอกจากนี้ยังพบว่า คนที่มีอารมณ์แจ่มใสจะเป็นคนที่มีสัมพันธภาพที่ดี เป็นที่รักของผู้ร่วมงาน คนที่อารมณ์แจ่มใส จึงมักจะประสบความสำเร็จในการทำงาน และคนที่มีอารมณ์แจ่มใสในส่วนมากจะรู้จักควบคุม อารมณ์ของตนเองในทุกสถานการณ์ และสอดคล้องกับ เมธาวิ อุดมธรรมานุกาพ, ภัคดี ปวีวรรณ และบุรพา เล็กสุขุม (2545) ที่ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาตนเอง ด้านความฉลาด ทางอารมณ์ด้วยโปรแกรมการฝึกทางจิตวิทยา ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มทดลองที่รู้จักควบคุมอารมณ์ ของตนเองได้ดีจะมีความพึงพอใจในชีวิตและมีความสุขทางจิตใจเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ กรมสุขภาพจิต ที่สรุปว่า การรู้จักอารมณ์เป็นรากฐานสำคัญที่นำไปสู่การควบคุมอารมณ์ของตนเอง และคนที่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ จะไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าว มีแต่ความรู้สึกดี ๆ มีอารมณ์แจ่มใส จนกระทั่งประเทศสหรัฐอเมริกา มีโรงเรียนหลายแห่ง ได้จัดให้มีหลักสูตรการสอน เรื่องอารมณ์ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 เป็นต้นมา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, หน้า 23)

2. องค์ประกอบหลักด้านจิตใจ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) มีคุณธรรม พื้นฐาน 2) มีจิตสาธารณะ และ 3) มีสุขภาพจิตที่ดี จากผลการวิจัย พบว่า

2.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้า เกี่ยวกับมีคุณธรรม พื้นฐาน ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด คือ ซื่อสัตย์สุจริต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกคน ทุกอาชีพ ต้องการคน ที่มีความซื่อสัตย์เข้ามาอยู่ในองค์กรของตน คนที่ไม่ซื่อสัตย์การทำงานก็จะไม่โปร่งใส ส่งผลให้เกิด การทุจริตคอร์รัปชัน ดังจะเห็นได้จากการบริหารงานของรัฐบาลที่ผ่านมา มีการทุจริตในโครงการ ต่าง ๆ ทั้งเล็กทั้งใหญ่หลายโครงการ ไม่สามารถสร้างความชัดเจนต่อสาธารณชนได้ ทำให้เกิด การชุมนุมเรียกร้องเคลื่อนไหว กดดันจนกระทั่งรัฐบาลอยู่ไม่ได้ มีการยึดอำนาจ ทั้งนี้ก็เกิดมาจาก การบริหารราชการขาดความซื่อสัตย์สุจริตหลายคนถูกศาลสั่งลงโทษให้จำคุกและบางคนต้องหนี ไปอยู่ต่างประเทศ คนที่มีความซื่อสัตย์จึงเป็นคนที่สังคมและประเทศชาติต้องการ ความซื่อสัตย์

จึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของคนดีที่สามารถทำเป็นรูปธรรมได้ (ผาณิต นิตินันท์ประกาศ, 2556, หน้า 60) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮาร์วีย์ (Harvey, 1999) ที่พบว่า คุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษามากที่สุด คือ ความซื่อสัตย์ และสอดคล้องกับผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาโดยครอบครัวของ ผกาพรรณ นันทวิชิต (2549, หน้า 231) ที่พบว่า ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบและการรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่ผู้ปกครองนักเรียนต้องการให้เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความซื่อสัตย์ จึงเป็นหัวใจสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม คนที่มีความซื่อสัตย์จะทำงานด้วยความตั้งใจ เคารพ กฎหมาย และกฎระเบียบในการทำงาน ไม่ทุจริต คดโกง หรือแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ทั้ง ๆ ที่ตนเองอยู่ในภาวะที่ลำบากหรือเสียผลประโยชน์ก็ตาม (ชานินทร์ ทรัพย์วิเชียร, 2550, หน้า 17) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่จัดการเรียนการสอนโฮมสกูลของ บุญศิริ มีสำราญ (2544, หน้า 150) ที่พบว่า การอบรมสั่งสอนให้เด็กมีความซื่อสัตย์จะทำให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคตได้อย่างมีความสุข

2.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้าเกี่ยวกับ มีจิตสาธารณะ ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด คือ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดวิสัยทัศน์หลักการและจุดหมายของหลักสูตร ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีจิตสาธารณะด้วยการรู้จักแบ่งปันทรัพย์สินสิ่งของและอื่น ๆ ด้วย ความเต็มใจ อาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน และพร้อมที่จะช่วยแก้ปัญหาและสร้างความสุขให้กับผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ทุกหน่วยงานและทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของไทย จึงตระหนักและเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือผู้อื่น (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 76) เพราะการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจไม่หวัง สิ่งตอบแทนเป็นคุณลักษณะอันงดงามของคนไทยมาช้านาน ดังจะเห็นได้จากการเอาน้ำใส่โอ่งใบเล็ก ไว้ริมทางหน้าบ้านของตนเอง การบริจาคทรัพย์เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น รวมทั้งให้ที่พักแก่ผู้ตกทุกข์ ได้ยาก ในปัจจุบันคุณลักษณะดังกล่าวได้หายและลดลงไป ทั้งนี้เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคม การเมืองและเทคโนโลยีมีความเจริญมากขึ้น การดำรงชีวิตเพื่อให้อยู่รอด จำเป็นต้องแข่งขันกันทุกด้าน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือผู้อื่นจึงลดความเข้มข้นลง การฟื้นฟู เอกลักษณ์และคุณลักษณะด้านการช่วยเหลือผู้อื่นจึงจำเป็นในสถานการณ์เช่นนี้ มิฉะนั้นคนด้อย โอกาสจะไม่มีที่ยืนในสังคมของโลกใบนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ อุทัย คุลยเกษม (2546, หน้า 60) ที่กล่าวถึง คุณลักษณะเฉพาะของคนไทยที่พึงประสงค์ คือ การมีจิตสาธารณะเพราะการมีจิตสาธารณะจะบ่ง บอกรถึงพฤติกรรมของตนเองที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม คนที่มีจิต สาธารณะจะเป็นคนที่มีเมตตากรุณาละอายต่อการทำชั่วและเป็นคนที่ช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวัง

สิ่งตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการศึกษาของ วริศรา วงษ์จำ (2546, หน้า 75) ที่ศึกษากระบวนการเรียนรู้ในครอบครัวได้สรุปความคาดหวังของพ่อแม่ที่ต้องการให้ลูกเป็นคนดีด้วยการรู้จักช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ มนัส นิ่มมณี (2547) ที่ได้ศึกษาการรับรู้ของนักเรียนเตรียมทหารในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ผลการศึกษาพบว่านักเรียนเตรียมทหารมีการรับรู้เกี่ยวกับการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือผู้อื่นอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนเตรียมทหารที่มีอายุต่างกันมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการช่วยเหลือผู้อื่นไม่แตกต่างกัน

2.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้าเกี่ยวกับสุขภาพจิตที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด คือ สร้างความสงบสุขในจิตใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนที่มีสุขภาพจิตที่ดี คือ คนที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยไม่จำเป็นต้องปล่อยไปตามอำนาจของสิ่งแวดล้อม สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างดีทั้งในสถานการณ์ปกติและไม่ปกติ คนที่สร้างความสงบในจิตใจของตนเองได้ก็จะสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ปราศจากความขัดแย้งความสับสนภายในจิตใจทุกสถานการณ์ (นิภา นิธยาน, 2557) นอกจากนี้ความสงบสุขในจิตใจ จิตวิญญาณจะบ่งบอกในคุณค่าความเป็นมนุษย์ (อุทัย คุลยเกษม, 2546, หน้า 26) ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548, หน้า 3) จึงกำหนดให้การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี เน้นคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์เป็นข้อแรก ซึ่งอาจเป็นเพราะคนที่มีสุขภาพจิตที่ดีจะมีทักษะความสามารถในการประเมินอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง มีสติในการแสวงหาแนวทางมาจัดการความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม รู้จักวิธีคลายเครียดอย่างสร้างสรรค์รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น และที่สำคัญจะพบว่า เด็กที่มีสุขภาพจิตที่ดีจะไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมอยู่ในกลุ่มเสี่ยงประเภทต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว ท้องในวัยเรียน หรือตั้งกลุ่มจกชิงวิ่งราวไปจนถึงจี้ปล้น และการแข่งรถซึ่ง เป็นต้น พฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของสังคม การส่งเสริมสุขภาพจิตให้แก่เด็กจึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับ กมลพรรณ ชิวพันธุ์ศรี (2546) ที่กล่าวว่า การสร้างความเข้มแข็งให้กับจิตใจจะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี เมื่อเด็กเผชิญกับความเครียด การสร้างความสงบสุขในจิตใจจะเป็นส่วนประกอบสำคัญอย่างมากของการควบคุมอารมณ์ให้บุคคลที่มีปัญหาสามารถคิดและจัดการเกี่ยวกับสถานการณ์ที่คับข้องใจและสถานการณ์ที่ยั่วได้ โดยเฉพาะวัยรุ่นที่ไม่สามารถจัดการกับอารมณ์ ความเครียดหรือความวิตกกังวลจะนำมาซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสม เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว การแยกตัวออกจากสังคม ตลอดจนการใช้สารเสพติดต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ เคย์ (Key, 1998) ที่ได้ศึกษาการออกแบบหลักสูตรที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม ที่อาศัยอยู่ในเมือง พบว่า การฝึกให้นักเรียนสร้างความสงบในจิตใจ

ตนเองก่อนเรียนจะทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. องค์ประกอบหลักด้านความรู้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) รู้วิชาการ 2) รู้สหวิทยาการ และ 3) รู้อนาคต จากผลการวิจัย พบว่า

3.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้าเกี่ยวกับรู้วิชาการ ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ คือ รักการอ่านเขียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการอ่านและเขียนถือเป็นความสามารถหลักที่สำคัญจำเป็นต้องปลูกฝังและพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้วยกระบวนการจัดการศึกษาตามหลักสูตรในทุกระดับชั้นเรียนและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และผลที่ได้จากการอ่านจะช่วยสร้างความรู้และความคิดไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต ซึ่งความสำคัญของการอ่านจะสัมพันธ์กับการเขียนเพราะเมื่ออ่านออกและเขียนได้ ก็จะเป็นแนวทางหนึ่งของการสื่อสารให้ผู้อื่นได้รับรู้ ซึ่งในปัจจุบันคุณภาพการอ่านและเขียนของเด็กนักเรียนลดลงอย่างมาก โดยเฉพาะภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ ดังจะเห็นได้จากผลการทดสอบวัดผลระดับชาติ ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ผ่านมาแทบจะทุกปีการศึกษา ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นวิชาหลัก และเป็นกลไกสำคัญในการเพื่อความสามารถในการแข่งขันต่ำกว่าร้อยละ 50 และส่วนมากต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ผลเสียจากการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อเห็นถึงความล้มเหลวในการจัดการศึกษาของไทยแล้วยังสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของเด็กไทยในทศวรรษหน้าที่ไม่อาจจะยืนอยู่แถวหน้าของอาเซียนได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547, หน้า 10) ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2553 ก, หน้า 41) ที่ได้ให้ความสำคัญกับการอ่านและเขียน โดยกำหนดให้การอ่านและเขียนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการประเมินเพื่อเลื่อนชั้นและจบการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เครือวัลย์ สุภรัชฎเดช (2552, หน้า 20) ที่พบว่า คนที่มีพฤติกรรมรักการอ่าน และเขียนเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่จะช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิตเพราะบุคคลที่มีพฤติกรรมรักการอ่านการเขียนย่อมจะตามมา การอ่านจนเป็นนิสัยจะช่วยในการพัฒนาสติปัญญา โดยเฉพาะผู้ที่มีความสามารถในการอ่านเป็นพิเศษย่อมจะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในอาชีพและชีวิตมากขึ้น ทั้งนี้เพราะโลกปัจจุบันได้จัดว่าเป็น โลกของการอ่าน ซึ่งจะต้องมีการอ่านและเขียนอยู่ในกิจกรรมทุกประเภท การอ่านและเขียนอยู่เสมอจะทำให้ตนเองมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล และสอดคล้องกับผลการศึกษาของเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ทักษะของเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนควรจะเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การอ่านออก เขียนได้ และคิดเลขเป็น

3.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้าเกี่ยวกับรู้สหวิทยาการ ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ คือ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ของสังคม

และสิ่งแวดลอมทั้งนี้อาจเป็นเพราะนับวันสังคมโลกจะมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เหตุการณ์ต่าง ๆ ผันแปรไปอย่างรวดเร็ว ประชากรมีอัตราเพิ่มขึ้นและเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัยจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งได้รวดเร็วขึ้น สภาพสิ่งแวดลอมและทรัพยากรธรรมชาติเปลี่ยนไป ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ เศรษฐกิจ ปัญหาสังคมความยากจนเริ่มตามมาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมเริ่มลดลง การจะดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขจำเป็นอย่างไรจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้และรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดลอม เศรษฐกิจและสังคมโลก (ดิเรก พรสีมา, 2543, หน้า 28) ความรู้ดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงกันได้ในบริบททั้งด้านข้อมูลข่าวสาร และการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านของสังคมโลก ด้วยกลไกจากคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ วิทยุ โทรทัศน์ เคเบิล และงานดาวเทียม การมีความรู้ที่หลากหลาย ท่ามกลางกระแสของการแข่งขัน การสร้างคน องค์กร และสังคมให้เป็นสังคมฐานความรู้ และเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้น การจัดการศึกษาจะต้องสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่นักเรียน โดยเริ่มจากครอบครัว โรงเรียนจะต้องร่วมมือกันพัฒนา ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบหรือการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยจะต้องร่วมมือกัน ซึ่งสอดคล้องกับโอฬาร ไชยประวัตติ (2551, หน้า 34) ที่กล่าวว่า คุณภาพของเด็กไทยในอนาคตจำเป็นจะต้องมี คือการเสริมสร้างให้นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกเทคโนโลยี และสิ่งแวดลอมต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การที่สังคมไทยขาดการเรียนรู้ไม่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง การสาธารณสุข สิ่งแวดลอมและวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศ การจัดการศึกษาของไทยจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, หน้า 65) และผลจากการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้าเกี่ยวกับการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ของสังคมและสิ่งแวดลอมดังกล่าว ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ของไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์ และคณะ (2550, หน้า 4) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ คุณลักษณะแรกที่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ คุณลักษณะแรกที่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ คุณลักษณะแรกที่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ การใช้และการจัดการความรู้ นำความรู้มาตัดใหม่ คิดสร้างสรรค์และคิดเชิงแทงตลอด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวจะทำให้คุณภาพของคนไทยพร้อมที่จะเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ยั่งยืน

3.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้าเกี่ยวกับรู้อนาคต ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด คือ การกำหนดทิศทาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการกำหนดทิศทางเป็นกระบวนการ การแสวงหาทางเลือก การเลือกทางเลือก การกำหนดทางเลือก และนำทางเลือกมาพัฒนา เพื่อให้กำหนดทิศทางการทำงานให้ไปสู่เป้าหมายในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการกำหนดทิศทางจึงเป็นตัวกำหนดลักษณะความสัมพันธ์กับกระบวนการตัดสินใจให้ไปสู่จุดหมายที่ต้องการ (เครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21, 2558) ดังจะเห็นได้จากความสามารถในการกำหนดทิศทางให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตได้อย่างเหมาะสม ก็จะนำพองค์กร บริษัทและประเทศชาติไปสู่ความรุ่งโรจน์ได้อย่างไม่ยากเย็นนัก การที่จะกำหนดทิศทางได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ข้อมูล ข่าวสาร และการใช้เครื่องมือประเภทเทคโนโลยีเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญมาก เพราะการรับ-ส่ง ข้อมูล ข่าวสาร ตลอดจนการนำข้อมูลข่าวสารมาวิเคราะห์ การใช้เทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือดำเนินการจะทำให้เกิดความแม่นยำและรวดเร็วขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทยที่กำหนดให้มีการพัฒนาบุคลากรในทุกสังกัดกรมกองให้มีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพในการกำหนดทิศทางเพื่อพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ให้มั่นคง ยั่งยืน และสมดุลกับความสามารถในการแข่งขันก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 (สำนักนายกรัฐมนตรียุค 2556, หน้า 1) และสอดคล้องกับ บัญชา แสงหิรัญ (2556, หน้า 52) ที่กล่าวว่า บันไดก้าวสู่ความสำเร็จในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างพลวัตและสลับซับซ้อนได้นั้น การจัดการศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนได้มีกระบวนการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการคิด เน้นการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ แล้วนำผลที่ได้จากการคิด การวิเคราะห์มากำหนดทิศทางให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น การกำหนดทิศทางที่ดีประสิทธิภาพจะนำไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน และมีคุณภาพเพราะทุกขั้นตอนของการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไขจะต้องมีทิศทางการทำงานให้ชัดเจน จึงจะทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

4. องค์กรประกอบหลักด้านทักษะความสามารถ ประกอบด้วย 3 องค์กรประกอบย่อย ได้แก่ 1) การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี 2) การคิดและการแก้ปัญหา และ 3) ทักษะอาชีพ จากผลการวิจัย พบว่า

4.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้าเกี่ยวกับการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด คือ การเจรจาต่อรอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปี พ.ศ. 2558 รัฐบาลไทยต้องเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดจุดเน้น คือ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน มีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมพหุวัฒนธรรม มีสมรรถนะสำคัญในการดำเนินชีวิตใน

ประชาคมอาเซียนที่ใช้การสื่อสารผ่านเทคโนโลยีและสามารถติดต่อสื่อสารทุกเรื่องทุกด้านและอยู่ร่วมกันได้บนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน การเจรจาต่อรองจึงเป็นเรื่องสำคัญที่บ่งบอกถึงศักยภาพการแข่งขันทุกด้านของประชาคมอาเซียนและสังคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557 ข, หน้า 2) และปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การเจรจาต่อรองประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ข้อมูลข่าวสารผู้ใดที่มีข้อมูลข่าวสารในเรื่องที่จะเจรจา ทั้งในมุมมองกว้างลึก และมีมุมมองที่แตกต่างจากคนอื่น ก็จะทำให้การเจรจาต่อรองได้เปรียบคู่เจรจา และสามารถตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างทันเหตุการณ์ ทักษะการเจรจาต่อรองจึงเป็นทักษะที่สำคัญที่เด็กนักเรียนในทศวรรษหน้า จะต้องฝึกฝนและเรียนรู้เพื่อเตรียมตัวให้พร้อมเมื่อต้องไปสู่สังคมของการแข่งขันในทศวรรษหน้าซึ่งสอดคล้องกับวิวัฒน์ วรรณศิริ (2556, หน้า 65) ที่กล่าวว่าประชาคมโลกในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จะต้องนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะต้องมีความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงานการเจรจาต่อรองในฐานะผู้ประกอบการ ซึ่งความเห็นดังกล่าวเป็นไปในทิศทางกันกับ ทอมสัน (Thompson, 2003, p. 205) ที่ว่า การเจรจาต่อรองเน้นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียนเพราะเป็นพื้นฐานของการสื่อสารเบื้องต้น ถ้าขาดทักษะการเจรจาต่อรองก็จะก่อให้เกิดความโกรธ ความขัดข้องใจและความล้มเหลวต่าง ๆ ได้แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลมีทักษะการเจรจาต่อรองที่ดี จะมีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำ ผู้สั่งการ อีกทั้งการเจรจาต่อรองจะช่วยส่งเสริมทักษะในการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาทักษะชีวิตและการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกรวมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่นของสกล วรรณศิริ (2550, หน้า 130) ที่พบว่า ทักษะการปฏิเสธและการเจรจาต่อรองเป็นทักษะที่สามารถวัดองค์ประกอบของทักษะชีวิตได้ เพราะน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้าเกี่ยวกับการคิด

การแก้ปัญหา ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด คือ การคิดสังเคราะห์และการประยุกต์ความรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการคิดวิเคราะห์เป็นความคิดที่เกี่ยวข้องกับการจำแนกรวบรวมเป็นหมวดหมู่ รวมทั้งการจัดประเด็นต่าง ๆ จนเป็นองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาของตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งจะต้องประยุกต์ความรู้ที่ได้มาจากระบวนการคิดให้สอดคล้องสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงในเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 ข, หน้า 6) โดยเฉพาะสังคมในทศวรรษหน้าที่คาดว่าจะเป็สังคมของข้อมูลข่าวสารและเปลี่ยนจากสังคมเอ้ออาทรไปสู่สังคมของการแข่งขันท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การตระหนักรู้และรู้ในสิ่งที่ถูกต้อง สามารถถ่วงถ่วงสิ่งที่รู้มาเป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ ก็จะเป็นประโยชน์

ต่อตนเองเช่นเดียวกัน ถ้าไม่รู้จักสังเคราะห์ สิ่งที่ได้รับมาก็จะกลายเป็นข้อมูล ข่าวสาร ขยะ หรือถ้าเราส่งข้อมูลข่าวสาร โดยไม่ผ่านกระบวนการคิดมาก่อนก็จะทำให้เกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาดได้ ดังนั้นนักเรียนในทศวรรษที่ 21 จะต้องได้รับการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ทักษะการเรียนรู้ และการนำความรู้ไปใช้ (พีระ พนาสุภณ, 2557, หน้า 2) แม้แต่ระบบการศึกษาของประเทศอังกฤษ ก็ยังมีการกำหนดการคิดวิเคราะห์ไว้เป็นวิชาเรียนสำหรับนักเรียนวัย 17-18 ปี สำหรับประเทศไทย การคิดวิเคราะห์ของคนไทยมีน้อยมาก จึงถูกชักจูงและหลงเชื่อการบอกเล่า หรือเชื่อปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติได้ง่าย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2549) กระบวนการคิดและการนำความรู้ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ มิลเลอร์ (Miller, 1998, p. 19) ซึ่งสอดคล้องกับ เอลิซาเบธ (Elizabeth, 2001) ได้ศึกษาผลกระทบของโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิตวัยรุ่น โดยโปรแกรมของการพัฒนาทักษะชีวิตประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการตั้งเป้าหมาย ทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการค้นหาความรู้มาสนับสนุนการคิดโดยมีวัตถุประสงค์ ของการศึกษา คือ การสอนให้วัยรุ่นรู้จักควบคุมตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเองเกี่ยวกับการสร้างการตัดสินใจที่ดีในอนาคต ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นมีทักษะชีวิตดีขึ้นหลังจากเข้ารับ โปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิต

4.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า เกี่ยวกับทักษะอาชีพ ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด คือ ผลผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปี พ.ศ. 2558 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้รวมกันเป็นหนึ่งเดียว คือ สมาคมอาเซียนในเรื่อง เศรษฐกิจก็จะมีการรวมเป็นตลาดเดียวกัน มีฐานการผลิตที่เป็นฐานเดียว มีการเปิดอย่างเสรีในเรื่องการเงิน การลงทุน การค้า และการบริการ ดังนั้นการแข่งขันเพื่อการอยู่รอดของภาคการผลิต คือ จะต้องผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตลาดภายในประเทศและต่างประเทศให้การยอมรับ โดยเฉพาะประเทศไทยต้องเปลี่ยนแผนการผลิตจากสินค้าที่เคขายอยู่ในตลาดล่าง ด้วยการอาศัยค่าแรงถูก วัสดุการผลิตอยู่ในเกรดต่ำต้องเปลี่ยนเป็นผลิตสินค้าที่มีคุณภาพเพื่อหนีตลาดล่างจากประเทศต่าง ๆ ที่มีค่าแรงงานถูกและวัสดุราคาถูก (ฉันทวิทย์ สุชาตานนท์, 2556, หน้า 140) ซึ่งสอดคล้องกับ ประเทือง จุลวาทีน (2553) ที่กล่าวว่า สินค้าที่มีคุณภาพจะสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้ายกระดับ ความต้องการของลูกค้า เพราะสินค้าที่มีคุณภาพจะช่วยกระตุ้นให้ผู้บริโภคมีจิตสำนึกในการเลือก ซื้อสินค้าหรือใช้บริการที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นการสร้างความนิยมเชื่อถือในสินค้าที่ผลิตขึ้นราคาของสินค้านั้นก็จะสูงตามไปตามระดับความน่าเชื่อถือ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาทางการพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, หน้า 6) ที่พบว่าปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกจะมีการรวมกลุ่มเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นทั้งในระดับทวิภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี ระบบการค้าโลกจะเป็นการค้าเสรี การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตจำเป็นจะต้องเร่ง

ปรับตัวในด้านการเพิ่มคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าและแรงงานให้มีประสิทธิภาพและพัฒนา
กำลังคนให้มีความรู้ความสามารถในการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมากขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนในระดับ
มัธยมศึกษา ควรจะได้รับการส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ขึ้นพื้นฐาน ซึ่งจะ
เป็นการปลูกฝังให้เด็กได้ตระหนัก และเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพตลอดจนเห็นแนวทาง
ในการเลือกอาชีพให้เหมาะกับตนเองโดยไม่ต้องเสียเวลาหรือเสียโอกาสในการเรียนรู้ในระดับ
อุดมศึกษาเพียงอย่างเดียวและที่สำคัญประเทศไทยมีวัตถุดิบมากมายหลากหลายประเภท ขาดแต่เพียง
ทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ มีความสามารถและมีทักษะในการปรับเปลี่ยนวัตถุดิบดังกล่าวให้มี
มูลค่าเพิ่มขึ้นหรือการแปลงทรัพยากรให้เป็นทุน

5. องค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การรู้จัก
ตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และ 3) การสร้าง
สัมพันธภาพ จากผลการวิจัยพบว่า

5.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า
เกี่ยวกับการรู้จักตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด คือ รับผิดชอบต่อสังคม
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาต่าง ๆ มากมายทั้งปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน
การฉ้อราษฎร์บังหลวง ประชาชนส่วนหนึ่งคิดถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวมจนสังคมไทย
เป็นสังคมที่ตามใจตนเองอย่างไม่มีขอบเขต มั่งง่าย ไร้ระเบียบวินัย ไม่สนใจกฎหมายบ้านเมือง
คนส่วนมากเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเอาเปรียบสังคมจนกลายเป็นวิกฤตของประเทศชาติ
การแก้ไขจะต้องเริ่มตั้งแต่การปลูกฝังส่งเสริมและพัฒนาจิตใจคนไทยให้มีจิตสาธารณะ เสียสละ
และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (ชานินทร์ กรีวิเชียร, 2550, หน้า 29) ซึ่งสอดคล้องกับ
กระทรวงศึกษาธิการ (2557, หน้า 54) ที่ได้กำหนดความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ในวัตถุประสงค์
และแผนนโยบายตามแผนการศึกษาชาติฉบับปรับปรุง ให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษา
ในทศวรรษที่สองไว้ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นรากฐาน
ของการพัฒนา และแผนนโยบาย 1.2 ที่ระบุว่าปลูกฝังและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีศีลธรรม คุณธรรม
ค่านิยมมีจิตสำนึกและมีความภูมิใจในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ คำนึงถึง
ประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุข และรังเกียจการทุจริตต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง
การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน
ของ ดนุพล สุนทรรัตน์ (2550, หน้า 100) ที่พบว่า หลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของ
นักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนเป็นหลักสูตรที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ
มากที่สุด และผลการทดลองพบว่า นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้นอยู่ใน

ระดับมาก ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ จักรพงษ์ นิลพงษ์ (2542) ได้ศึกษา จริยธรรมนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งกััดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1,530 คน พบว่า นักเรียนมีความต้องการพัฒนา คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับสูง และมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ๆ ทุกด้าน

5.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า เกี่ยวกับการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด คือ ขอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กจะมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยเฉพาะ อารมณ์ที่ส่งผลต่อความเครียด ถ้าอารมณ์ดีความเครียดก็จะไม่มี และจากวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่น ร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์เริ่มมีพัฒนาการใกล้เคียงกับผู้ใหญ่มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจนไม่รู้ว่ามีอะไรเกิดขึ้นกับตนเองซึ่งส่งผลต่ออารมณ์และความเครียด และในปัจจุบันสังคม เริ่มมีบทบาทต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพของเด็กอยากรู้อยากทดลอง คิดเพื่อน ตามแฟชั่น เด็กไม่ แน่ใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง จิตใจเริ่มว้าวุ่น สร้างอุดมคติและแนวดำเนินชีวิตของตนเอง มีการนำ ตัวเองไปเปรียบเทียบกับคนอื่น ทำให้หลงผิดถูกชักจูงได้ง่าย เพราะไม่รู้จักตนเองไม่เข้าใจความแตกต่างทุกด้านของตนเองและความแตกต่างของตนเองกับคนอื่น การรู้จักตนเองและยอมรับ คนอื่นจึงเป็นปัญหาสำคัญประเด็นหนึ่งของสังคม (พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2540, หน้า 145) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ของเด็กจึง กำหนดให้การยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองกับผู้อื่นเป็นองค์ประกอบสำคัญของทักษะชีวิต ที่จะต้องเพิ่มภูมิคุ้มกันให้กับเด็กในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวของผู้เรียน เพราะการยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองกับผู้อื่น เป็นความสามารถ ของการมีทักษะทางสังคมในด้านการรู้จักผู้อื่นเป็นความสามารถในการรู้จักเข้าใจตนเองและรู้จัก เข้าใจผู้อื่น มีความมั่นใจ ในตนเองซึ่งพื้นฐานของการยอมรับในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นว่า มีอารมณ์ มีความรู้สึก มีความคิด มีจิตใจเช่นเดียวกับตนเอง ถึงแม้จะแตกต่างกันทางความคิด เพศ ฐานะความเป็นอยู่ ความสามารถ ศาสนา วัย สุขภาพ ท้องถิ่น อายุ รูปร่าง ขนาด สีผิว เผ่าพันธุ์ และระดับการศึกษา เราก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, หน้า 19) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาโปรแกรมการแนะแนวและการให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนา ทักษะชีวิตเด็กอัฟริกันของ ลีเชิล (Liesel, 2000) พบว่า ทักษะที่ต้องจัดโปรแกรมการแนะแนวให้ เด็กเป็นอันดับแรก คือ ทักษะการยอมรับและรู้จักตนเอง การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การเพิ่ม แรงจูงใจ การมองโลกในแง่ดี และการรู้จักอดทนและยังพบว่าเด็กที่ได้เข้ามารับการพัฒนาตาม โปรแกรมแนะแนวเด็กสามารถใช้ชีวิตประจำวันของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพ ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด คือ การเลือกสื่อสารสร้างสัมพันธภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างสัมพันธภาพเป็นการเข้าใจมุมมอง อารมณ์ และความรู้สึกของผู้อื่น การติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพสามารถใช้ภาษาพูด ภาษากาย เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รวมถึงรับรู้ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น การวางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ จำเป็นต้องเลือกใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความร่วมมือ และทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, หน้า 2) ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภชัย ยาวะประภาส (2554, หน้า 143) ที่กล่าวว่า ประเทศไทยกำลังตื่นตัวและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมอาเซียนและเข้าสู่การค้าโลกที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก จะต้องมีการติดต่อและสร้างสัมพันธภาพกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก การสร้างสัมพันธภาพจึงมีความสำคัญ ซึ่งรูปแบบและวิธีการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างสัมพันธภาพมีหลายรูปแบบที่ต้องศึกษาและเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และสถานการณ์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชิปปโปรา, เมย์ราฟ และจูดี (Zipora, Merav & Judy, 2005) ได้ศึกษาผลการฝึกทักษะชีวิตต่อการรับรู้ของครูเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและความเชื่อในความสามารถแห่งฐาน โดยมุ่งเน้นทักษะชีวิต 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเป้าหมายแห่งชีวิตและการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน ด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหา ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านการรักษาสุขภาพร่างกาย ผลการศึกษาพบว่า ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ครูให้ความสนใจมากที่สุด และครูที่ได้รับฝึกทักษะชีวิตจะมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 จากการศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 ด้าน 15 องค์ประกอบย่อย และ 73 ตัวบ่งชี้ แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านความรู้ 4) ทักษะความสามารถ 5) ทักษะชีวิต มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้า ดังนั้นในการกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้า จึงควรรนำองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน มาพิจารณาดำเนินการต่อไป

1.2 การจัดทำหลักสูตร และ โครงสร้างหลักสูตรควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีสุขภาพร่างกายให้มีความแข็งแรง มีสมรรถภาพทางกาย

เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กรมอนามัยกำหนดและการส่งเสริมบุคลิกภาพ นักเรียนอย่างเป็นรูปธรรมและนำไปปฏิบัติได้

1.3 รัฐบาลควรกำหนดเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความกตัญญู กตเวทิตะ ความอดทนอดกลั้นเป็นวาระแห่งชาติ โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากสถาบันครอบครัว จัดหรือองค์กรทางศาสนาและโรงเรียน

1.4 รัฐบาลควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ประเภทห้องสมุด และเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่เป็นเทคโนโลยีประเภทคอมพิวเตอร์และเครือข่าย เน็ตโซเซียลมีเดียให้มากเพียงพอและครอบคลุมทุกพื้นที่

1.5 รัฐบาลจัดตั้งองค์กรเพื่อการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะชีวิตโดยเฉพาะ เพราะจะทำให้การบริการจัดการไปยังกลุ่มเป้าหมายมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

2.1.1 ควรให้ความสำคัญและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับ ด้านร่างกายเพื่อการส่งเสริมสุขภาพร่างกายนักเรียน ให้แข็งแรงสมบูรณ์ มีกล้ามเนื้อที่แข็งแรงและมีบุคลิกภาพที่ดี ด้านจิตใจ ส่งเสริมความซื่อสัตย์ การมีจิตสาธารณะและการมีสุขภาพจิตที่ดี ด้านความรู้ ส่งเสริมและจัดการเรียนรู้ในด้านการสร้างองค์ความรู้ใหม่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และการดำรงอยู่ของสังคมและสิ่งแวดล้อม และการกำหนดทิศทางของโลกในอนาคต ด้านความสามารถ ได้แก่ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเจรจาต่อรอง การคิดสังเคราะห์ การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและด้านทักษะชีวิต ควรจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนให้รู้จักตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง สามารถจัดการกับอารมณ์ และความเครียดของตนเองได้ เลือกรับสื่อเพื่อการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและในอนาคต

2.1.2 ควรมีการประชุมสัมพันธให้สถานศึกษาได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้า

2.2 ระดับสถานศึกษา

2.2.1 โรงเรียนควรนำคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้า ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ และด้านทักษะชีวิต ไปบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.2 โรงเรียนควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้าอย่างหลากหลายรูปแบบและจัดทำอย่างต่อเนื่อง

2.1.3 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้า

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ การหาฉันทามติพหุคุณลักษณะ โดยผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นวิธีที่สามารถนำไปใช้พัฒนาตัวบ่งชี้ในเรื่องอื่น ๆ ได้โดยเฉพาะเรื่องที่ไม่มีแนวคิดทฤษฎีที่ชัดเจน

3.2 จากการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้าครั้งนี้เป็นการหาข้อมูลจากพหุคุณลักษณะซึ่งเป็นการใช้นิยามเชิงทฤษฎี จึงควรศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้า โดยใช้วิธีการทางสถิติในรูปแบบอื่น ๆ

3.3 ควรมีการวิจัยเชิงประเมินและติดตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทศวรรษหน้าด้านการนำไปใช้และการพัฒนา

บรรณานุกรม

- กมลพรรณ ชิวพันธุ์ศรี. (2546). *สมองกับการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พรการพิมพ์.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*.
กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *ก้าวสู่มาตรฐานการเรียนรู้สู่ทักษะชีวิต*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *กฎกระทรวง ว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการ แนวคิด และทิศทาง
ในการดำเนินงาน*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553 ก). *แนวปฏิบัติการวัดผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553 ข). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ
พ.ศ. 2558*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กวี วงศ์พุด. (2539). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: เสริมวิชาชีพบัญชี.
- กองส่งเสริมผลศึกษาและสุขภาพ. (2557). *สมรรถภาพทางกาย*. เข้าถึงได้จาก [http://www.
Hovabizz.com](http://www.Hovabizz.com)
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์*.
กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). *การคิดเชิงวิพากษ์*. เข้าถึงได้จาก <http://wikipedia.Org/wiki>
- เกษมรัสมิ์ วิจิตรกุลเกษม. (2553). *การบูรณาการ ICT เข้าสู่ห้องเรียน*. กรุงเทพฯ:
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง.
- ขนิษฐา วิทยาอนุมาส. (2543). *การวิจัยแบบเดลฟาย: เทคนิคและปัญหาที่พบในการวิจัย*.
ใน *รวมบทความเกี่ยวกับการวิจัยการศึกษา*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2551). รายงานการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
คุณลักษณะอันพึงประสงค์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์.
ขอนแก่น: คลังนาวิทยา.
- เครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. (2558). ทักษะแห่งอนาคตใหม่
การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. เข้าถึงได้จาก <http://www.QLF.Or.th>
- เครือข่าย สฤทธราชูเดช. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมรักการอ่าน
และความเป็นผู้คิดก้าวหน้าของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
การค้นคว้าแบบอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม
และองค์กร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- งามนิศย์ สิริพงษ์. (2547). การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนของครู โรงเรียนพระวิสุทธิวงส์
อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จักรพงษ์ นิลพงษ์. (2542). การศึกษาจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จำเริญ รัตนบุรี. (2546). รายงานการดำเนินการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
ของนักเรียน โรงเรียนทุ่งสงวิทยา จังหวัดนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช:
โรงเรียนทุ่งสงวิทยา.
- จินตนา สุขจามันท์. (2556). การศึกษาและการพัฒนาชุมชนในศตวรรษที่ 21 (Education and
community development in the 21st century). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงศ์. (2535). การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย. ใน *รวมบทความที่เกี่ยวกับการวิจัย
ทางการศึกษา (เล่ม 2)*. ม.ป.ท.
- ฉันทวิทย์ สุชาติานนท์. (2556). เตรียมตัวเปิดประตูสู่อาเซียน ใน รายงานสืบเนื่องการประชุม
วิชาการ 10 ปี สมศ. ทิศทางการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558).
กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- ชนากานต์ คำภีโล. (2553). *เปลี่ยนโลกรอบตัว*. กรุงเทพฯ: พงษ์วินนทร์การพิมพ์.
- ชนิตา รักรัษพลเมือง. (2535). การวิจัยเทคนิคแบบเดลฟาย. *การวิเคราะห์นโยบาย (59-72)*,
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชัยเลิศ พิษิตพรชัย. (2556). E-Learning ใน *คุณภาพศิษย์สะท้อนคุณภาพครู*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- ชูศรี ตันพงษ์. (2546). *ประเมินพัฒนาการมิติใหม่แห่งการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสตรี-สตรี-สตรี.
- ชูศักดิ์ จรุธสวัสดิ์. (2555). *ระบบเศรษฐกิจและพัฒนาการเศรษฐกิจไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ส.เสริมมิตรการพิมพ์.
- คุณพล สุนทรรัตน์. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน*. คุุณิพนธ์การศึกษาคุุณิบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดิเรก พรสีมา. (2543). *ปฏิรูปการศึกษาไทยอย่างไร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ส.รุ่งทิพย์ ออฟเซ็ท.
- ดิลก บุญเรืองรอด. (2525). *การประยุกต์เทคนิคเดลฟายและโปรแกรมเชิงเส้นตรงในการกำหนดและใช้เกณฑ์จำนวนบุคลากรอาจารย์ชั้นต่ำสำหรับเปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรสภาฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 ของวิทยาลัยครู*. ปรินิพนธ์การศึกษาคุุณิบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เดือนจิตต์ จิตต์อริ. (2537). *การใช้เทคนิคเดลฟายในการวางแผนของสถาบันอุดมศึกษา*. *ข่าวสารวิจัยการศึกษา*, 17, 3-8.
- ทศ จิราธิวัฒน์. (2556). *จับชีพจรประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันอนาคตไทยศึกษา.
- ทิสนา แคมมณี. (2543). *รูปแบบการเรียนนยการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา แคมมณี. (2552). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา แคมมณี. (2554). *ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)*. เข้าถึงได้จาก <http://math53sec1.blogspot.com/2012/09/133-constructivism.html>
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2550). *ปาฐกถาพิเศษเรื่องคุณธรรมจริยธรรมกับปัญหาเยาวชนในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักผู้ตรวจการแผ่นดิน.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2541). *สถิติการศึกษาและแนวโน้ม*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2551). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมิน. การประชุมวิชาการ เปิดขอบฟ้าคุณธรรมจริยธรรม*. วันที่ 29 สิงหาคม 2551 โรงแรมแอมบาสเดอร์ กรุงเทพฯ.

- นิภา นิชชายน. (2557). *สุขภาพจิต*. เข้าถึงได้จาก <http://www.novabizz.com>
- บัญชา แสงหิรัญ. (2556). บันไดก้าวสู่ความสำเร็จ ใน *คุณภาพศิษย์สะท้อนคุณภาพครู*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- บุญศิริ มีสำราญ. (2544). *รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่จัดการเรียนการสอนแบบโฮมสกูล*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประชาสัมพันธ์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเทือง จุลวาทีน. (2553). *การประกันคุณภาพ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.uttvc.ac.th>
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2523). เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย. *วารสารการศึกษาแห่งชาติ*, 14(2), 49-60.
- ปรัชญา เวศสารัช. (2554). *ประมวลบทความการปฏิรูปการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การจัดและบริหารอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ปิยะสกล สกลสัตยาทร. (2554). *Preparing thai higher education for integrated ASEAN community*. (เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.
- ผกาพรรณ นันทวิชิต. (2549). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาโดยครอบครัว*. ปรินญาณิพนธ์ การศึกษาคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). *เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: ไร่ไพลเพรส.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์. (2545). *การออกแบบการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ผาณิต นิตินันท์ประกาศ. (2556). พฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรม ใน *คุณภาพศิษย์สะท้อนคุณภาพครู*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- พนม บุญยี่น. (2552). *การศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปราสาท อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ตามโครงการหารายได้ระหว่างเรียน*. สุรินทร์: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปราสาท อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์.
- พรชัย ภาพันธ์. (2547). เมื่อโรงเรียนเป็นนิติบุคคล ทุกคนต้องพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง. *วารสารวิชาการ*, 1(4), 44.

- พรพรรณ สุทธานนท์. (2538). *คุณลักษณะและวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งของผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาล เมืองในเขตการศึกษา 12*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2547). *จิตวิทยาครอบครัว*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พิณสุดา สิริธรรค์ศรี. (2553). *ภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10-12 ปี*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- พิมพ์มาศ รั้งสรรคส์ถฤกษ์ดี. (2545). *รายงานการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2*. สงขลา: โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2.
- พิระ พนาสุภน. (2557). *ทักษะผู้เรียน 10 ประการ. วารสารการศึกษาต้องมาก่อน*, 3.
- พุทธทาสภิกขุ. (2547). *ไถ่ถวิลธรรม*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, ศิริเดช สุชีวะ, วรวรรณ เหมชะญาติ และสร้อยสน สกลรัตน์. (2550). *โครงการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้*. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยบูรณาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฟ้าม่วย เรืองเลิศบุญ. (2548). *แนวทางการพัฒนาคุณธรรมของคนไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา.
- ภาวิช ทองโรจน์. (2551). *10 อาการที่ต้องผ่าตัดใหญ่การศึกษาไทย (1) คุณภาพตกต่ำ-ปัญหา โครงสร้าง-ครู*. มติชนรายวัน. 9 พฤศจิกายน 2551.
- มนัส นิ่มมณี. (2547). *การศึกษารับรู้ของนักเรียนเตรียมทหารในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มณฑนา สังฆะกฤษณ์ และวราพรณ น้อยสุวรรณ. (2543). *ทิศทางการศึกษาไทยในอนาคต ใน 100 ปี กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เมธาวิ อุดมธรรมมานุภาพ, ภักดี ปรีวรรณ และบูรพา เล็กสุขุม. (2545). *ผลการเรียนรู้ทักษะชีวิต เพื่อพัฒนาตนด้วยความฉลาดทางอารมณ์ (ดี เก่ง) ของกรมสุขภาพจิต ด้วยโปรแกรม การฝึกทางจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊ค พับลิเคชัน.

- วรากรณ์ สามโกเศศ. (2554). *การเตรียมความพร้อมของอุดมศึกษาไทยสู่ประชาคมอาเซียน*. (เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- วรินทร์ บุญยั้ง. (2556). การวิเคราะห์จุดเน้นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสาธารณรัฐเกาหลี. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15(2), 97-106.
- วิศรดา วงษ์จำ. (2546). *การจัดระบบการเรียนรู้โดยครอบครัว*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วันเพ็ญ เนตรประไพ. (2553). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย ต้นศิริ. (2547). *โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต: แนวคิดของการปฏิรูปการศึกษา*. ในพระราชบัญญัติการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์. (2553). *ปฏิรูปการศึกษา: แนวคิด และข้อเสนอแนะ*. กรุงเทพฯ: วชิระ.
- วิทยา นาควัชร. (2544). *ตอบปัญหาการเลี้ยงลูกและวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์บุ๊ก เซ็นเตอร์.
- วิทยากร เชียงกูล. (2552). *รายงานการสังเคราะห์ผลการวิจัยปฏิรูปการศึกษาของประเทศฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร จีน เวียดนาม และไทย*. ม.ป.ท.
- วิทยากร เชียงกูล. (2553). *ปฏิรูปประเทศไทย เล่ม 2 การศึกษา-พัฒนาผู้นำ*. กรุงเทพฯ: บ้านพระอาทิตย์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). *กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีที่สนับต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- วีรพงษ์ รามางกูร. (2555). *สู่ศตวรรษใหม่ ไทยทันโลก*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- วีรวัฒน์ วรรณศิริ. (2556). *สรุปการเสวนา “ค่า O-NET/ V-NET สะท้อนคุณภาพอย่างไร” ใน คุณภาพศิษย์สะท้อนคุณภาพครู*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2554). *สรุปการเสวนาเรื่อง “เตรียมตัวเปิดประตูอาเซียน” ใน รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ 10 ปี สมศ*. กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- สกล วรเจริญศรี. (2550). *การศึกษาทักษะชีวิตและการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุญภักดิ์บัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สถาบันอนาคตไทยศึกษา. (2556). *จับชีพจรประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันอนาคตไทยศึกษา.
- สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สมโภชน์ เอนกสุข. (2552). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมาคมนักเรียนทุนรัฐบาลไทย. (2540). *วิสัยทัศน์ประเทศไทย: มุมมองของสมาคมนักเรียน ทุนรัฐบาลไทย*. กรุงเทพฯ: สมาคมนักเรียนทุนรัฐบาลไทย.
- สารปฏิรูป. (2545). *การพัฒนานักเรียนในยุคสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *การเสริมสร้าง “ทักษะชีวิต” ตามจุดเน้น การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557 ก). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557 ข). *แนะนำ ASEAN curriculum sourcebook*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. (2545). *25 ปี สยช*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547). *ระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). *รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ฮาซัน พรินต์ติ้ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *กรอบทิศทางพัฒนาการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พรินทวานกราฟฟิค.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2556). *ยุทธศาสตร์ประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2555). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2550). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พรินทวานกราฟฟิค.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2541). *นิยามของคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข ในแนวการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข*. กรุงเทพฯ: กองวิจัยการศึกษา.
- สุวรรณา เชื้อรัตนพงศ์. (2528). *การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย. ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา, 8(3), 24-30.*
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2556). *โลกเปลี่ยน ไทยเปลี่ยน*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพธุรกิจ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2549). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวิมล ว่องวานิช. (2553). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ห้องสมุด E-LIB. (2549). *คู่มือเจาะแต่ละกับทักษะที่จำเป็น*. เข้าถึงได้จาก [http:// www. elib-online.com](http://www.elib-online.com)
- อดิศร ก้อนคำ. (2554). *การสร้างแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551*. เข้าถึงได้จาก <http://www.kroobannok.com/20837>
- อนุวัฒน์ ศุภชุตินกุล. (2543). *เครื่องมือพัฒนาคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: ดีไซน์.
- อามรุณ จันทวานิช. (2554). *แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานสู่สถานศึกษาคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อุทัย คลยเกษม. (2546). *รายงานยุทธศาสตร์ของสังคมไทยในการสร้างวิธีการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: องค์การคำครูสภา.
- อุมาพร บุญญาวิโรจน์. (2538). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาล ในทัศนะของผู้บริหารเทศบาล ผู้ปกครองและครู โรงเรียนเทศบาล ในเขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- อุมาพร บุญญาวิโรจน์. (2545). *การจัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนการสอนของ โรงเรียนเทศบาล (วิมุกตายนวิทยา). วารสารวิชาการ, 12, 70-77.*
- โอฬาร ไชยประวัติ. (2551). *การเสวนาเรื่อง ยุทธศาสตร์การยกคุณภาพการศึกษา ใน ผิดดอก ออกผล 9 ปี แห่งการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนาคุณภาพ.
- Avery, M. (1981). *Building united judgment: A handbook for consensus decision making*. The Center for Conflict Resolution.
- Battersby, D. (1980). The expectation for successful primary teacher. *The Research Quarterly*. 38(1), 79-81.
- Brown, B., & Helmer, O. (1964). *Improving the reliability of estimates obtained from a consensus of experts*. Santa Monica California: Rand Corporation.
- Brown, B., Samuel, C., & Dalkey, N. (1969 A). *The DELPHI, II: Structure of experiments*. Santa Monica California: Rand Corporation.
- Brown, B., Samuel, C., & Dalkey, N. (1969 B). *The DELPHI, III: Use of salt ratings to improve group estimates*. Santa Monica California: Rand Corporation.

- Brown, B., Samuel, C., & Dalkey, N. (1969 C). *The DELPHI, IV: Effect of percentide feedback and feed-in of relevant facts*. Santa Monica California: Rand Corporation.
- Burstein, L., Oakes, J., & Guiton, G. (1992). Education indicators. *Encyclopedia of Educational Research*, 2(4), 409-418.
- Cole, D. A. (2000). An analysis of the perception of the role of high school assistant principal for discipline and supervision in georgia public schools. *Dissertation Abstracts International*, 60(11), 3850-A.
- Dalkey, N. C. (1969). *The DELPHI method: An experimental study of group opinion*. Santa Monica California: Rand Corporation.
- Dalkey, N. C., & Helmer, O. (1962). *An experimental application of the DELPHI method to the use of experts*. Santa Monica California: Rand Corporation.
- Dworetzky, J. P. (1999). *Psychology* (6th ed.). Western Washington University. Washington Book/ Cole Publishing.
- Eccle, J. (1999). The development of children ago 6 to 14. *The Future of Children*, 9(2), 30.
- Elizzbeth, T. T. (2001). *The impact of the going for the goal program on life skills development in adollescence*. New Brunswick: University of New Brunswick.
- Enciso, R. P. (2001). Perceptions of students discipline: Viewpoints of students, teachers, and administrators. *Masters Abstracts International*, 39(4), 961.
- Gazda, G. M., Childers, W. C., & Brook, D. K. (1987). *Foundations of counselling and humar services*. New York: McGraw Hill.
- Harvey, E. K. (1999). *High hopes: A qualitative study of family values guiding "home schooling" education in the multi-ethnic environment of Hawaii*. Retrieved Available from: <http://www.lib.Umi/dissertations/fullcit/9932026>
- Heiman, G. W. (1995). *Research method in phychology*. Boston: Houghton Mifflin.
- Helmer, O. (1966). *The used of DELPHI technique in problem of educational innovations*. Santa Monica California: Rand Corporation.
- Helmer, O. (1967). *Analysis of the future: The DELPHI method*. Santa Monica California: Rand Corporation.
- Helmer, O., & Rescher, N. (1958). *On the epistemology of the inexact sciences*. Santa Monica California: Rand Corporation.

- Ho, R. (2006). *Handbook of univariate and multivariate data analysis and interpretation with SPSS*. New York: Chapman & Hall.
- International Bureau of Education. (2011). *World data on education: Singapore*. Retrieved from <http://www.ibe.unesco.org>
- Jewell, L. N. (1998). *Contemporary industrial/ organizational psychology* (3rd ed.). USA: Brooks/ Cole Publishing.
- Jewell, P. (2001). Measuring moral development: Felling, thinking, and doing. Flinders University. *The New Zeland Journal of Gifted Education*, 13(1), 9.
- Johnson, C. E. (1997). Effect of interdisciplinary team and teacher advisory groups on middle school discipline. *Dissertation Abstracts International*, 57(7), 2769-A.
- Kay, G. K. (1998). *American expedition: A curriculum development among high school student*. The Union Institute. Retrieved from <http://www.Thailis-db.Car.Chula.Ac.th>
- Kay, K. J. D. (2013). *21st Century skills: Why they matter, what they are and how we get there*. Retrieved from <http://jo-online.vsb.Bc.ca/bondl/wp-content/uploads/2010/10/Ken-Kay-21st-Century-Skills-Why-They-Matter-What-They-Are-and-How-We-Get-There-pdf1.pdf>
- Keeves, P. J. (1988). *Educational research, methodology and measurement: An international handbook*. Oxford: Pergamon Press.
- King, J. A., Stevahn, L., Ghere, G., & Minnema, J. (2001). Toward a taxonomy of essential evaluator competencies. *American Journal of Evaluation*, 22, 229-247.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610.
- Lanier, S. P. (1993). *Promotion moral and conceptual development in rural adolescents*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Liesel, E. (2000). Guidance and counseling programme in core life skill (afrikaans text). *Dissertation Abstracts International*. Retrieved Available from: <http://www.thailis-db.car.chula.ac.th>
- Linstone, H. A., & Turoff, M. (1975). *The delphi: Method: Techniques and application*. Massachusetts: Addison-Wesley Publishing.

- Mangrulkar, L., Whitman, C. V., & Posner, M. (2001). *Life skills adolescent health human development*. Washington, D.C.: Education Development Center.
- Maritas, B. O., & Ditapat, M. P. (2000). *Philippines curriculum development. (Papers for UNESCO-IBE and Central Board of Secondary Education)*. Philippines: Geneva.
- Matin, J. (2006). *The meaning of the 21st century*. Bangkok: L.T.P.
- Miller, D. (1998). *Enhancing adolescent competence: Strategies for classroom management*. Washington: An International Thomson Publishing.
- Ministry of Education of Brunei Darussalam. (2008). *The national report on the development of education*. (Conference Paper). Geneva: Ministry of Education.
- Ministry of Education of Singapore. (2010). *Education in Singapore*. Ministry of Education.
- Navichki, S. (2013). *“CT” and “5Cs” Required skills of the 21st century*. State Institution of Higher Education, Kryvyi Rih National University.
- Neeley, S. J. (2004). *A model comprehensive development guidance and counseling: Program for test Public school*. Austun: TAXAS Education Agency.
- Otto, P. M. (1980). The future role and function of the public service librarian in the academic research library: A delphi study. *Dissertation Abstract International*, 40(2), 4287-A.
- Romeo, J. E. (1989). The effects of cognitive moral development instruction on moral development scores parochial high school student. *Dissertation Abstracts International*, 49(9), 2059-A.
- Rossmann, H. M., & Bunning, R. L. (1978). Knowledge and skills for the adult educator: A delphi study. *Adult Education*, 28, 139-155.
- Slicker, E. K., Picklesimer, B. K., Guzak, A. K., & Fuller, D. K. (2005). The relationship of parenting style to older adolescent life skills development in the United State. *Young August*, 13(3), 227-245.
- Thompson, R. A. (2003). *Counseling technique: Improving relationship with others, ourselves, our families, and our environment*. New York: Brunner Rutledge.
- Vincent Chukwuka Osakwe. (1981). *Moral education: discussion skills for a beginning experience in the use of Kohlberg's stage-developmental model (for nigerian secondary school teachers)*. Teachers College, Columbia University.

- Wark, G. R. (1997). Real-life moral judgment. *Dissertation Abstracts International*, 58(4), 2183-B.
- Werner, J. M., & Randy, L. D. S. (2004). *Human Resource Development* (4th ed.). Mason, Ohio: Thomson South-Western.
- West, J. D. (2003). Teaching case and the development of moral reasoning in teacher education student. *Dissertation Abstracts International*, 64(1), 62-A.
- Wicks, R. S. (1981). *Morality and the schools*. Washington, DC: Council for Basic Education.
- Wilson, J. T. (2001). Moral development of Japanese and American kindergarten-aged children: A comparative stud. *Dissertation Abstracts International*, 62(6), 2024-A.
- Zipora, S., Merav, L., & Judy, L. (2005). Impact of life skills training on teacher's perceived environment and self-efficacy. *Journal of Educational Research*, 98(3), 54-144.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่หาขึ้นตามมติจากพหุคุณลักษณะ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.ชัยพจน์ รั้งงาม อาจารย์ประจำศูนย์นวัตกรรมและ
ผู้นำทางการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. นาวาตรี ดร.พงษ์เทพ จิระโร อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีศา จรคล อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
4. นายปรีดี ภูสีน้ำ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตราด
5. ดร.นริศ สวัสดิ์ อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายชื่อและตำแหน่งของผู้เชี่ยวชาญโดยจำแนกตามกลุ่ม

1. กลุ่มผู้บริหารและผู้กำหนดนโยบาย
  - 1.1 ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์ อธิบดีปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
  - 1.2 ดร.พีระ รัตนวิจิตร ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาภาคบังคับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สพฐ.
  - 1.3 ดร.สุทธศรี วงษ์สมาน รองเลขาธิการสภาการศึกษา
  - 1.4 นายสุชาติ วงศ์สุวรรณ ที่ปรึกษาด้านกระบวนการพัฒนาผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
  - 1.5 ดร.อรทัย มูลคำ ที่ปรึกษา สพฐ.
  - 1.6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ นาคสัมฤทธิ์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (มสด.)
2. กลุ่มผู้บริหารระดับกลาง และผู้ปฏิบัติ
  - 2.1 ว่าที่ร้อยตรี ดร.อานนท์ สุขภาคกิจ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
  - 2.2 ดร.สุดา สุขอ่ำ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
  - 2.3 ดร.โกวิท สรวงท่าไม้ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
  - 2.4 นายกัมพล พันแสน ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนสตรีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
  - 2.5 นางสาวศิริรัตน์ หอมประเสริฐ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนศรียานุสรณ์จังหวัดจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

- 2.6 นางสาวสิริวรรณ เทียมสิริวัฒน์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนพานทอง จังหวัดชลบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18
3. กลุ่มนักวิชาการ
- 3.1 ดร.ปรียานุช พิบูลสรารุช หัวหน้าโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
- 3.2 รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัตร์ พิบูลย์ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- 3.3 ดร.นพดล วรรณิกา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา กระทรวงวัฒนธรรม
- 3.4 ดร.พรพีไล เลิศวิชา นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ โดยสอดคล้องกับการทำงานของสมอง (Brain-based learning)
- 3.5 ดร.อัญชลี เกษสุริยง ที่ปรึกษาโครงการโรงเรียนในพื้นที่
- 3.6 นางสาวเสาวนีย์ สุภรสุข ที่ปรึกษาโครงการโรงเรียนในพื้นที่

ภาคผนวก ข

การสัมภาษณ์กรอบแนวคิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แบบสัมภาษณ์รอบที่ 1

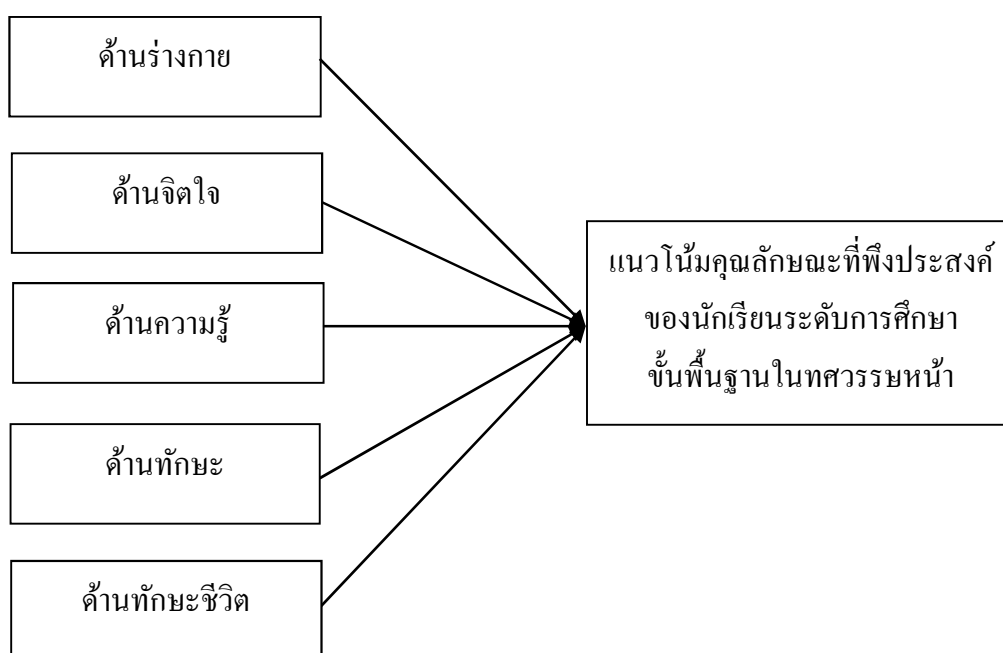
เรื่อง แนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า เพื่อนำไปพัฒนาและกำหนดแนวทางการสนทนากลุ่มที่มีความถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

คำชี้แจง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีต ปัจจุบันและสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านทักษะชีวิต

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ชื่อ-สกุล.....
2. วุฒิการศึกษา.....
3. อาชีพ/ ตำแหน่ง.....
4. หน่วยงาน/ สังกัด.....
5. ประสบการณ์ในการทำงาน/ ประสบการณ์วิชาชีพ
  - 5.1 .....
  - 5.2 .....
  - 5.3 .....
  - 5.4 .....
  - 5.5 .....
6. ผลงานทางวิชาการ (ถ้ามี)
  - 6.1 .....
  - 6.2 .....
  - 6.3 .....
  - 6.4 .....
  - 6.5 .....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ..... / ..... / ..... เวลา .....

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถาม

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านร่างกาย ควรประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้าง เพราะเหตุใด

.....

.....

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ด้านจิตใจ ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมที่เป็นพื้นฐานของจิตใจเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ควรประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้าง เพราะเหตุใด

.....

.....

3. แนวคิดและองค์ประกอบสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรู้ ควรประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้าง เพราะเหตุใด

.....

.....

4. แนวคิดและองค์ประกอบสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทักษะความสามารถ ควรประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้าง เพราะเหตุใด

.....

.....

5. แนวคิดและองค์ประกอบสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทักษะชีวิต ควรประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้าง เพราะเหตุใด

.....

.....

6. ท่านคิดว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ควรมีองค์ประกอบด้านใดเพิ่ม และควรมีตัวบ่งชี้ย่อยใดบ้าง เพราะเหตุใด

.....

.....

ภาคผนวก ค

ค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า (2556-2565)
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. องค์ประกอบหลักด้านร่างกาย

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
1.1	สุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง		
1	นักเรียนมีน้ำหนักส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์	-0.20	- บางข้อซ้ำซ้อน นำข้อที่ไม่ผ่านการประเมิน
2	นักเรียนมีน้ำหนักส่วนสูงได้สัดส่วนของร่างกาย	0.40	มารวมกับข้อที่ผ่านการประเมินแล้ว
3	นักเรียนมีร่างกายแข็งแรงเจริญเติบโตตามวัย	0.60	
4	นักเรียนรู้จักดูแลรักษาสุขภาพ สุขนิสัย และออกกำลังกายสม่ำเสมอ	1.00	ปรับคำถามใหม่
5	นักเรียนมีภูมิคุ้มกันต้านโรคและไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ	0.80	
6	นักเรียนไม่เสพติดสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา	0.00	
7	นักเรียนสามารถหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาทางเพศ	-0.40	
8	นักเรียนมีความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหว	0.40	
9	นักเรียนมีความอดทนของระบบหายใจ	0.40	
1.2	สมรรถภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน		
1	นักเรียนมีร่างกายแข็งแรงตามเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพ	0.60	- นำข้อที่ไม่ผ่านการประเมินมารวมกับข้อที่ผ่านการประเมิน
2	กล้ามเนื้อหัวใจแข็งแรงมีความพร้อมในการสูบฉีดโลหิตที่สมดุลทุกสถานการณ์	0.00	มาปรับเป็นคำถามใหม่ให้สั้นกระชับ
3	ร่างกายมีความคล่องแคล่วว่องไว	0.60	
4	การเคลื่อนไหวของมือและเท้าสัมพันธ์กับสายตาขณะทำงาน	-0.20	- บางข้ออยู่ในองค์ประกอบอื่น
5	รักการออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอ	0.00	
6	มีทักษะในการเสริมสร้างสุขภาพให้มีสมรรถภาพทางกาย และสมรรถภาพทางกลไก	-0.40	

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
1.3	บุคลิกภาพโดดเด่น		
1	ดูแลรักษาสุขภาพร่างกายให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพัฒนาการของร่างกาย	0.60	- นำข้อที่ผ่านการประเมินมา
2	แสดงอารมณ์ในลักษณะและขอบเขตที่เหมาะสม	-0.20	ปรับปรุงแก้ไข
3	สามารถควบคุมอารมณ์ให้เป็นปกติได้ทุกสถานการณ์	0.60	ให้กระชับ
4	สามารถสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น	0.20	- ข้อที่มีความหมายใกล้เคียงกันนำมา
5	สามารถทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	0.40	รวมกับข้อที่ผ่านการประเมิน
6	มีความรักและความผูกพันกับผู้อื่นภายใต้กติกาของสังคม วัฒนธรรม ประเพณี	0.20	
7	พัฒนาตนเองและแต่งกายให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์	0.80	
8	รูปร่างหน้าตาและสุขภาพร่างกายสะอาด	0.80	
9	วาจาสุภาพนุ่มนวลใช้ภาษาที่เหมาะสมและเข้าใจง่าย	0.80	

2. องค์ประกอบหลักด้านจิตใจ

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
2.1	มีคุณธรรมพื้นฐาน		
1	มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา	0.80	- ปรับข้อความให้สั้น
2	มีความกตัญญู เสียสละ สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ	0.80	กระชับและให้แต่ละ
3	อดทนอดกลั้น อยู่อย่างพอเพียง	0.60	ข้อมีความหมาย
4	ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย	0.80	ที่แตกต่างชัดเจน
5	มีสติ สมานธิ ความเพียร	0.00	
6	รู้จักรับผิดชอบชีวิต มีความเป็นธรรม	0.60	
7	อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ	0.20	
2.2	มีจิตสาธารณะ		
1	การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	0.80	- ปรับข้อความให้สั้น
2	เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	1.00	กระชับและอย่าให้ ความหมายซ้ำซ้อน
3	แบ่งปันเสียสละเพื่อให้คนอื่นพ้นทุกข์	0.80	
4	สร้างความสุขให้แก่ผู้อื่น	0.20	
2.3	มีสุขภาพจิตที่ดี		
1	มีอารมณ์สุนทรียภาพ	1.00	- ปรับข้อความให้
2	มีจิตใจที่สงบสุข	-0.20	สั้นกระชับให้มี
3	เคารพกฎระเบียบของสังคม	1.00	ความหมายเดียว
4	ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลง อย่างเหมาะสม	0.80	
5	รู้จักตนเองและเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น	0.20	
6	กล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง	0.80	

3. องค์ประกอบหลักด้านความรู้

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
3.1	รู้วิชาการ		
1	มีความรู้สาระวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทยและภาษา สำคัญของโลกศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง	1.00	- ข้อความขยายเอาออก - ปรับข้อความให้ สั้นกระชับ
2	มีความสามารถในการใช้เครื่องมือแสวงหาความรู้ จากแหล่งความรู้ประเภทต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	1.00	- ประโยคในข้อ เดียวกันที่มี 2 ข้อความ แต่มีความหมาย
3	ใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างคล่องแคล่ว และมีประสิทธิภาพ	0.40	เดียวกันตัดออกให้ เหลือข้อความเดียว
4	รักการอ่านเขียน	0.80	
5	สามารถสร้างนวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่	0.80	
3.2	ด้านสหวิทยาการ		
1	มีความรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ การเมือง และการเป็นผู้ประกอบการ	0.80	- ปรับข้อความให้ สั้นและกระชับ
2	รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ของ สังคมและสิ่งแวดล้อม	1.00	
3	รักความเป็นไทยใส่ใจการเป็นพลเมืองที่ดี	1.00	
4	ใส่ใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1.00	
3.3	รู้อนาคต		
1	รู้ทันการเปลี่ยนแปลงการสื่อสารและเทคโนโลยี สารสนเทศ	0.80	
2	การคาดการณ์ในอนาคต	1.00	
3	การกำหนดทิศทาง	1.00	
4	การจัดลำดับความสำคัญ	-0.40	
5	การประสานงานและสร้างความเป็นเอกฉันท์	-0.60	
6	การตัดสินใจ	-0.60	

4. องค์ประกอบหลักด้านทักษะความสามารถ

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
4.1	การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี		
1	การเลือกใช้วิธีสื่อสารรับสาร	1.00	- ปรับให้สั้นกระชับ บางข้อมีความซ้ำซ้อน กันเอาและซ้ำซ้อนใน องค์ประกอบอื่น
2	การใช้ภาษาถ่ายทอดความคิดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก อารมณ์ ทักษะคิด และประสบการณ์	-0.60	
3	การเจรจาต่อรอง	1.00	
4	การเลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสาร	-0.40	
5	การเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับตนเอง และสังคม	-0.60	
6	การเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเอง และสังคม	0.80	
7	การเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้อง เหมาะสมและมีคุณธรรม	-0.60	
4.2	การคิดและการแก้ปัญหา		
1	การคิดวิเคราะห์	1.00	- ปรับข้อความให้สั้น และกระชับ
2	การคิดสังเคราะห์	1.00	
3	การคิดอย่างสร้างสรรค์	1.00	
4	การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	1.00	
5	การคิดอย่างเป็นระบบ	1.00	
6	การประยุกต์ความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา	0.80	
7	การตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	1.00	
8	การประเมินสถานการณ์รอบตัวด้านหลักเหตุผล และข้อมูลถูกต้อง	0.80	
9	หาทางเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์	-0.60	

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
4.3	ทักษะอาชีพ		
1	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	1.00	- ข้อ 5 ให้แยกออก จากกันเป็น 2 ข้อ - บางข้อมีข้อความ ปรากฏอยู่ใน องค์ประกอบอื่น ปรับให้กระชับ
2	แสวงหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง และเป็นประโยชน์ต่อสังคม	0.80	
3	เป็นผู้ผลิตที่มีคุณภาพ	-0.20	
4	มีความรับผิดชอบเชื่อถือได้	1.00	
5	มีภาวะผู้นำและปรับตัวให้สอดคล้องกับ สถานการณ์	1.00	
6	เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	1.00	
7	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือ ในการประกอบอาชีพ	-0.60	
8	รักการทำงาน	-0.20	
9	ทำงานเป็นทีม	-0.20	

5. องค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
5.1	ทักษะการรู้จักตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น		
1	รับรู้จุดเด่นจุดด้อย ความถนัด ความสามารถ ของตนเอง	0.80	- ข้อ 1 ปรับให้สั้น กระชับข้อ 4 แยก ออกเป็น 2 ข้อ
2	เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล	1.00	
3	รู้จักตนเองเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง และผู้อื่น	0.80	
4	มีเป้าหมายชีวิตและรับผิดชอบสังคม	1.00	
5	ปรับตัวให้เข้ากับสังคมและการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรม	-0.40	

ข้อที่	ข้อความ	ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
5.2	ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด		
1	เข้าใจและเท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล	0.80	- ปรับข้อความ ข้อ 1
2	รู้สาเหตุของความเครียด	1.00	ตัดเข้าใจออกเปลี่ยน
3	รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด	1.00	บุคคลเป็นตนเอง
4	รู้วิธีปรับอารมณ์และพฤติกรรมในทิศทาง ที่พึงประสงค์ให้แก่ตนเอง	0.80	- ข้อ 4 ตัดคำว่าให้แก่ ตนเองออก
5	สร้างแรงจูงใจและความสุขให้ตนเอง	-0.40	
6	ยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น	-0.80	
5.3	ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ		
1	เข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น	1.00	- ข้อ 7 ปรับให้สั้น
2	ใช้ภาษาและกิริยาที่เหมาะสมในการสื่อสาร	1.00	กระชับ
3	รับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการของผู้อื่น	1.00	
4	วางตัวเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ	1.00	
5	เลือกการสื่อสารสร้างสัมพันธภาพ	0.80	
6	สร้างร่วมมือ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข	1.00	
7	พูดเพื่อสร้างมิตรและการปฏิเสธ ร้องขอ และต่อรอง	0.80	
8	ใช้การพูดและภาษากายสร้างสัมพันธภาพ ความเข้าใจอันดีกับผู้อื่น	1.00	

ภาคผนวก ง

- แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า (2556-2565)
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- แบบสอบถามตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า (2556-2565)
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ

แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ
เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในช่วงทศวรรษ 2556-2565

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามในรอบที่ 1 ซึ่งได้มาจากการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แล้วนำมาเรียบเรียงเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงทศวรรษ 2556-2565 โดยแบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในช่วงทศวรรษ 2556-2565 จำนวน 5 ด้าน คือ

1. ด้านร่างกาย
2. ด้านจิตใจ
3. ด้านความรู้
4. ด้านทักษะความสามารถ
5. ด้านทักษะชีวิต

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งค่าคะแนนมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง เป็นไปได้มากที่สุดหรือมีความพึงประสงค์มากที่สุด
- 4 หมายถึง เป็นไปได้มากหรือมีความพึงประสงค์มาก
- 3 หมายถึง เป็นไปได้ปานกลางหรือมีความพึงประสงค์ปานกลาง
- 2 หมายถึง เป็นไปได้น้อยหรือมีความพึงประสงค์น้อย
- 1 หมายถึง เป็นไปได้น้อยที่สุดหรือมีความพึงประสงค์น้อยที่สุด

2. การตอบแบบสอบถามแต่ละข้อโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบการแสดงความคิดเห็นในข้อที่ให้ระดับคะแนน ตั้งแต่ระดับปานกลางถึงน้อยที่สุด ตามตัวอย่างข้างล่างนี้

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
		5	4	3	2	1	
0	<u>ด้านทักษะชีวิต</u> พึ่งตนเองและพัฒนาตนเองได้	✓					
00	รวมพลังสร้างสรรค์สังคม			✓			- ไม่เข้ากรอบแนวคิด ทักษะชีวิต - ความหมายเหมือน ด้านทักษะ ความสามารถ

ข้อ 0 แสดงว่า ด้านทักษะชีวิตนักเรียนพึ่งตนเองและพัฒนาตนเองได้

ข้อ 00 แสดงว่า การรวมพลังสร้างสรรค์สังคมไม่เข้าอยู่ในกรอบทักษะชีวิตและในข้อนี้
ได้กำหนดไว้แล้วในด้านทักษะความสามารถ

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของท่าน

นางสาววนิดา ปรีชะอนุกุล

หมายเหตุ การติดต่อผู้วิจัยสามารถติดต่อทางโทรศัพท์ มือถือ 084-127-6876

E-mail Windani 2518 @ hot mail.co.th

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ

**แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ
แนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 2 ซึ่งได้มาจากการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แล้วนำมาเรียบเรียงเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า

2. การตอบแบบสอบถามแต่ละข้อโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ซึ่งค่าคะแนนมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมีความพึงประสงค์มากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมีความพึงประสงค์มาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมีความพึงประสงค์ปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมีความพึงประสงค์น้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมีความพึงประสงค์น้อยที่สุด

3. ความคิดเห็นของท่านมีความสำคัญยิ่งในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัย เพื่อผู้วิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

นางสาววนิดา ปรียะอนุกุล

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อ-สกุล .....
วุฒิการศึกษา .....
อาชีพ/ ตำแหน่ง .....
หน่วยงาน/ สังกัด.....
วัน/ เดือน/ ปี ที่ตอบแบบสอบถาม .....เวลา.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านร่างกาย					
สุขภาพกายร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง					
1. มีสุขภาพร่างกาย เติบโตสมบูรณ์แข็งแรง					
2. มีภูมิต้านทานโรคภัย					
สมรรถภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน					
3. มีความคล่องแคล่วว่องไวสัมพันธ์กันในการเคลื่อนไหว					
4. กล้ามเนื้อมีพลัง แข็งแรงทนทาน					
บุคลิกภาพโดดเด่น					
5. รับรู้เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย					
6. ร่างกายสะอาดแต่งกายดูดี					
7. สุขภาพนุ่มนวล					

แนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านจิตใจ					
มีคุณธรรมพื้นฐาน					
8. มีความเมตตากรุณา					
9. ซื่อสัตย์สุจริต					
10. อดทน อดกลั้น					
11. กตัญญูกตเวที					
12. มีความเป็นธรรม					
มีจิตสาธารณะ					
13. เสียสละ แบ่งปัน					
14. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ					
15. ร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์					
มีสุขภาพจิตที่ดี					
16. มีสุนทรียภาพความสงบสุขในจิตใจ					
17. เคารพกฎระเบียบของสังคม					
18. รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น					
19. กล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง					
20. ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม					
ด้านความรู้					
รู้ด้านวิชาการ					
21. มีความรู้สาระวิชาหลัก					
22. มีทักษะในการแสวงหาความรู้					
23. รักการอ่านเขียน					
24. สร้างองค์ความรู้ใหม่					
รู้ด้านสหวิทยาการ					
25. รู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง					

แนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
26. รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ ของสังคมและสิ่งแวดล้อม					
27. รักความเป็นไทย					
28. ใส่ใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
รู้อนาคต					
29. การคาดการณ์ในอนาคต					
30. การกำหนดทิศทาง					
31. รู้ทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและการนำไปใช้					
ทักษะความสามารถ					
การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี					
32. เลือกใช้วิธีสื่อสาร รับสาร ถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ ความรู้สึก					
33. การเลือกใช้เทคโนโลยีพัฒนาตนเอง อาชีพ และสังคม					
34. การเจรจาต่อรอง					
การคิดและการแก้ปัญหา					
35. การคิดวิเคราะห์					
36. การคิดสังเคราะห์					
37. การคิดอย่างสร้างสรรค์					
38. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ					
39. การคิดอย่างเป็นระบบ					
40. การประยุกต์ความรู้					
41. การตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์					
42. การประเมินสถานการณ์					

แนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ทักษะอาชีพ					
43. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แสวงหาอาชีพสุจริต					
44. มีความรับผิดชอบ					
45. มีภาวะผู้นำ					
46. ปรับตัวสอดคล้องกับสถานการณ์					
47. มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี					
48. ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ					
49. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพ					
50. รักการทำงาน					
51. ทำงานเป็นทีม					
ทักษะชีวิต					
ทักษะการรู้จักตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น					
53. รู้จุดเด่น จุดด้อยและความถนัดของตนเอง					
54. เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล					
55. รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น					
56. มีเป้าหมายในชีวิต					
57. รับผิดชอบต่อสังคม					
ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด					
58. รู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง					
59. รู้สาเหตุของความเครียด					
60. รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด					
61. รู้วิธีการปรับอารมณ์และพฤติกรรมในทิศทางที่พึงประสงค์					
62. ยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น					

แนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ					
63. เข้าใจมุมมอง อารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น					
64. ใช้ภาษาพูด ภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึก นึกคิดของตนเอง					
65. รับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการของผู้อื่น					
66. วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์					
67. เลือกการสื่อสารสร้างสัมพันธภาพ					
68. สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่น อย่างมีความสุข					
69. การพูดเพื่อสร้างมิตรและการปฏิเสธ					
70. ใช้การพูดและภาษากาย สร้างสัมพันธภาพ ความเข้าใจอันดีกับผู้อื่น					

ขอขอบคุณท่านไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

วนิดา ปรีชะอนุกุล

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**แบบสอบถามตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ**

.....

แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ ใน 5 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบด้านร่างกาย
2. องค์ประกอบด้านจิตใจ
3. องค์ประกอบด้านความรู้
4. องค์ประกอบด้านทักษะความสามารถ
5. องค์ประกอบด้านทักษะชีวิต

ขอให้แต่ละท่านพิจารณาความสำคัญของตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละองค์ประกอบ และตัดสินใจประมาณค่าคะแนน (Rating) ของแต่ละองค์ประกอบ ด้วยมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert-type rating system) มีค่าคะแนนเป็นตัวเลขตั้งแต่ 0-100 โดยกำหนดช่วงคะแนน ดังนี้

- คะแนน 0-20 แสดงว่า องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้ นั้นไม่มีความสำคัญ
คะแนน 81-100 แสดงว่า องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้ นั้นมีความสำคัญมาก

ขอให้ท่านเติมตัวเลขลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

แบบสอบถามตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า

องค์ประกอบหลักด้านร่างกาย

1.1 สุขภาพกายร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง	คะแนน
1) มีสุขภาพร่างกายเจริญเติบโตสมบูรณ์แข็งแรง	.....
2) รักการออกกำลังกาย	.....
3) มีภูมิต้านทานโรคภัยไข้เจ็บ	.....
1.2 สมรรถภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐานคะแนน	
4) มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเคลื่อนไหวสัมพันธ์กัน	.....
5) กล้ามเนื้อมีพลังแข็งแรงทนทาน	.....
1.3 บุคลิกภาพโดดเด่น	คะแนน
6) รับรู้เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย	.....
7) อารมณ์แจ่มใส	.....
8) ร่างกายสะอาด	.....
9) แต่งกายดูดี	.....
10) สุขภาพนุ่มนวล	.....

องค์ประกอบหลักด้านจิตใจ

2.1 มีคุณธรรมพื้นฐาน	คะแนน
11) มีเมตตาธรรม	.....
12) ซื่อสัตย์สุจริต	.....
13) อดทน อดกลั้น	.....
14) กตัญญูกตเวที	.....
15) มีความเป็นธรรม	.....
2.2 มีจิตสาธารณะ	คะแนน
16) เสียสละ แบ่งปัน	.....
17) ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	.....
18) ร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์	.....

2.3 สุขภาพจิตที่ดี	คะแนน
19) มีสุนทรียภาพความสงบสุขในจิตใจ	.....
20) เคารพกฎระเบียบของสังคม	.....
21) รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น	.....
22) กล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง	.....
23) ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	.....
องค์ประกอบหลักด้านความรู้	
3.1 รู้ด้านวิชาการ	คะแนน
24) มีความรู้สาระวิชาหลัก	.....
25) มีทักษะในการแสวงหาความรู้	.....
26) รักการอ่านเขียน	.....
27) สร้างองค์ความรู้ใหม่	.....
3.2 รู้ด้านสหวิทยาการ	คะแนน
28) รู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง	.....
29) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ของสังคมและสิ่งแวดล้อม	.....
30) รักษ์ความเป็นไทย	.....
31) ใส่ใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	.....
3.3 รู้อนาคต	คะแนน
32) การคาดการณ์ในอนาคต	.....
33) การกำหนดทิศทาง	.....
34) รู้ทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและการนำไปใช้	.....
องค์ประกอบหลักทักษะความสามารถ	
4.1 การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	คะแนน
35) เลือกใช้วิธีสื่อสาร รับสาร ถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ ความรู้สึก	.....
36) การเลือกใช้เทคโนโลยีพัฒนาตนเอง อาชีพ และสังคม	.....
37) การเจรจาต่อรอง	.....

4.2 การคิดและการแก้ปัญหา	คะแนน
38) การคิดวิเคราะห์	.....
39) การคิดสังเคราะห์	.....
40) การคิดอย่างสร้างสรรค์	.....
41) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	.....
42) การคิดอย่างเป็นระบบ	.....
43) การประยุกต์ความรู้	.....
44) การตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	.....
45) การประเมินสถานการณ์	.....
4.3 ทักษะอาชีพ	คะแนน
46) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	.....
47) แสวงหาอาชีพสุจริต	.....
48) มีความรับผิดชอบ	.....
49) มีภาวะผู้นำ	.....
50) ปรับตัวสอดคล้องกับสถานการณ์	.....
51) มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	.....
52) ผลិតสินค้าที่มีคุณภาพ	.....
53) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพ	.....
54) รักการทำงาน	.....
55) ทำงานเป็นทีม	.....
องค์ประกอบหลักทักษะชีวิต	
5.1 ทักษะการรู้จักตนเองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	คะแนน
56) รู้จุดเด่น จุดด้อยและความถนัดของตนเอง	.....
57) เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล	.....
58) รู้จักตนเอง ยอมรับเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น	.....
59) มีเป้าหมายในชีวิต	.....
60) รับผิดชอบต่อสังคม	.....

5.2 ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด	คะแนน
61) รู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง	.....
62) รู้สาเหตุของความเครียด	.....
63) รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด	.....
64) รู้วิธีการปรับอารมณ์และพฤติกรรมในทิศทางที่พึงประสงค์	.....
65) ยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น	.....
5.3 ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ	คะแนน
66) เข้าใจมุมมอง อารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น	.....
67) ใช้ภาษาพูด ภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง	.....
68) รับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการของผู้อื่น	.....
69) วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์	.....
70) เลือกการสื่อสารสร้างสัมพันธภาพ	.....
71) สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข	.....
72) การพูดเพื่อสร้างมิตรและการปฏิเสธ	.....
73) ใช้การพูดและภาษา การสร้างสัมพันธภาพความเข้าใจอันดีกับผู้อื่น	.....

ขอขอบคุณท่านไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง
 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทำแบบสอบถามฉบับนี้

ภาคผนวก จ

ค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 39 ค่าดัชนีความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบหลักด้านร่างกาย

องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง
1. สุขภาพร่างกาย ที่สมบูรณ์แข็งแรง	1. มีน้ำหนักส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกาย ตามเกณฑ์	-0.20
	2. มีน้ำหนักส่วนสูงได้สัดส่วนของร่างกาย	0.40
	3. มีร่างกายแข็งแรงเจริญเติบโตตามวัย	0.60
	4. รู้จักดูแลรักษาสุขภาพ สุขนิสัย และออกกำลังกายสม่ำเสมอ	1.00
	5. มีภูมิต้านทานโรคและไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ	0.80
	6. ไม่เสพติดสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา	0.00
	7. สามารถหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อ ความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ รวมทั้ง ปัญหาทางเพศ	-0.40
	8. มีความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหว	0.40
	9. มีความอดทนของระบบหายใจ	0.40
2. สมรรถภาพตรงตาม เกณฑ์มาตรฐาน	1. นักเรียนมีร่างกายแข็งแรงตามเกณฑ์ มาตรฐานสมรรถภาพ	0.60
	2. กล้ามเนื้อหัวใจแข็งแรงมีความพร้อมใน การสูบน้ำหนักโลหิตที่สมดุลทุกสถานการณ์	0.00
	3. ร่างกายมีความคล่องแคล่วว่องไว	0.60
	4. การเคลื่อนไหวของมือและเท้าสัมพันธ์กับ สายตาขณะทำงาน	0.20
	5. รักการออกกำลังกายและเล่นกีฬา อย่างสม่ำเสมอ	0.00
	6. มีทักษะในการเสริมสร้างสุขภาพให้มี สมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพ ทางกลไก	0.40

ตารางที่ 39 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง
3. บุคลิกภาพโดดเด่น	1. ดูแลรักษาสุขภาพร่างกายให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพัฒนาการของร่างกาย	0.60
	2. แสดงอารมณ์ในลักษณะและขอบเขตที่เหมาะสม	-0.20
	3. สามารถควบคุมอารมณ์ให้เป็นปกติได้ทุกสถานการณ์	0.60
	4. สามารถสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น	0.20
	5. สามารถทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	0.40
	6. มีความรักและความผูกพันกับผู้อื่นภายใต้กติกาของสังคม วัฒนธรรม ประเพณี	0.20
	7. พัฒนาตนเองและแต่งกายให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์	0.80
	8. รูปร่างหน้าตาและสุขภาพร่างกายสะอาด	0.80
	9. วาจาสุภาพนุ่มนวลใช้ภาษาที่เหมาะสมและเข้าใจง่าย	0.80

ตารางที่ 40 ค่าดัชนีความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบหลักด้านจิตใจ

องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง
1. มีคุณธรรมพื้นฐาน	1. มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา	0.80
	2. มีความกตัญญู เสียสละ สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ	0.80
	3. อดทนอดกลั้น อยู่อย่างพอเพียง	0.60
	4. ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย	0.80
	5. มีสติ สมာธิ ความเพียร	0.00
	7. รู้จักรับผิดชอบชั่วดี ความเป็นธรรม	0.60
	8. อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ	0.20
	2. มีจิตสาธารณะ	1. การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม		1.00
3. แบ่งปันเสียสละเพื่อให้คนอื่นพ้นทุกข์		0.80
4. สร้างความสุขให้แก่ผู้อื่น		0.20
3. มีสุขภาพจิตที่ดี	1. มีอารมณ์สุนทรียภาพ	1.00
	2. มีจิตใจที่สงบสุข	-0.20
	3. เคารพกฎระเบียบของสังคม	1.00
	4. ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม	0.80
	5. รู้จักตนเองและเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น	0.20
	6. กล้าเผชิญปัญหาและความเป็นจริง	0.80

ตารางที่ 41 ค่าดัชนีความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบหลักด้านความรู้

องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง
1. รู้วิชาการ	1. มีความรู้สาระวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การปกครองและหน้าที่ พลเมือง	1.00
	2. มีความสามารถในการใช้เครื่องมือแสวงหา ความรู้จากแหล่งความรู้ประเภทต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	0.40
	3. ใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในการฟัง พูด อ่านและเขียน ได้อย่างคล่องแคล่ว และมีประสิทธิภาพ	0.80
	4. รักการอ่านเขียน	0.80
	5. สามารถสร้างนวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่	
2. ด้านสหวิทยาการ	1. มีความรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ การเมืองและการเป็นผู้ประกอบการ	0.80
	2. รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ ของสังคมและสิ่งแวดล้อม	1.00
	3. รักความเป็นไทยใส่ใจการเป็นพลเมืองที่ดี	1.00
	4. ใส่ใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1.00
3. รู้อนาคต	1. รู้ทันการเปลี่ยนแปลงการสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ	0.80
	2. การคาดการณ์ในอนาคต	1.00
	3. การกำหนดทิศทาง	1.00
	4. การจัดลำดับความสำคัญ	-0.40
	5. การประสานงานและสร้างความเป็นเอกฉันท์	-0.60
	6. การตัดสินใจ	-0.60

ตารางที่ 42 ค่าดัชนีความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบหลักด้านทักษะความสามารถ

องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง
1. การสื่อสารและ การใช้เทคโนโลยี	1. การเลือกใช้วิธีสื่อสารรับสาร	1.00
	2. การใช้ภาษาถ่ายทอดความคิดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก อารมณ์ ทักษะ และประสบการณ์	-0.60
	3. การเจรจาต่อรอง	1.00
	4. การเลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสาร	-0.40
	5. การเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับตนเอง และสังคม	-0.60
	6. การเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเอง และสังคม	0.80
	7. การเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม	-0.60
2. การคิดและ การแก้ปัญหา	1. การคิดวิเคราะห์	1.00
	2. การคิดสังเคราะห์	1.00
	3. การคิดอย่างสร้างสรรค์	1.00
	4. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	1.00
	5. การคิดอย่างเป็นระบบ	1.00
	6. การประยุกต์ความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา	0.80
	7. การตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	1.00
	8. การประเมินสถานการณ์รอบตัวด้านหลัก เหตุผลและข้อมูลถูกต้อง	0.80
	9. หาทางเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาใน สถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์	-0.60

ตารางที่ 42 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง
3. ทักษะอาชีพ	1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	1.00
	2. แสวงหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองและเป็น ประโยชน์ต่อสังคม	0.80
	3. เป็นผู้ผลิตที่มีคุณภาพ	-0.20
	4. มีความรับผิดชอบเชื่อถือได้	1.00
	5. มีภาวะผู้นำและปรับตัวให้สอดคล้องกับ สถานการณ์	1.00
	6. เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	1.00
	7. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือใน การประกอบอาชีพ	-0.60
	8. รักการทำงาน	-0.20
	9. ทำงานเป็นทีม	-0.20

ตารางที่ 43 ค่าดัชนีความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบหลักด้านทักษะชีวิต

องค์ประกอบย่อย	ตัวบ่งชี้	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง
1. ทักษะการรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น	1. รับรู้จุดเด่นจุดด้อย ความถนัด ความสามารถ ของตนเอง	0.80
	2. เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล	1.00
	3. รู้จักตนเองเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง และผู้อื่น	0.80
	4. มีเป้าหมายชีวิตและรับผิดชอบสังคม	1.00
	5. ปรับตัวให้เข้ากับสังคมและการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรม	-0.40
2. ทักษะการจัดการ กับอารมณ์ และความเครียด	1. เข้าใจและเท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล	0.80
	2. รู้สาเหตุของความเครียด	1.00
	3. รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด	1.00
	4. รู้วิธีปรับอารมณ์และพฤติกรรมในทิศทาง ที่พึงประสงค์ให้แก่ตนเอง	0.80
	5. สร้างแรงจูงใจและความสุขให้ตนเอง	-0.40
3. ทักษะการสร้าง สัมพันธภาพ	6. ยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น	-0.80
	1. เข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น	1.00
	2. ใช้ภาษาและกิริยาที่เหมาะสมในการสื่อสาร	1.00
	3. ได้รับความรู้สึกนึกคิดความต้องการของผู้อื่น	1.00
	4. วางตัวเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ	1.00
	5. เลือกการสื่อสารสร้างสัมพันธภาพ	0.80
	6. สร้างร่วมมือ และทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ อย่างมีความสุข	1.00
	7. พุดเพื่อสร้างมิตรและการปฏิเสธ ร้องขอ และต่อรอง	0.80
8. ใช้การพูดและภาษากายสร้างสัมพันธภาพ ความเข้าใจอันดีกับผู้อื่น	1.00	

ภาคผนวก ข

การหาค่าความเชื่อมั่น

- ด้านร่างกาย
- ด้านจิตใจ
- ด้านความรู้
- ด้านทักษะความสามารถ
- ด้านทักษะชีวิต

ด้านร่างกาย

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
AA1	45.4600	10.0990	.5794	.8497
AA2	45.1600	9.7604	.6837	.8418
AA3	45.3267	10.7386	.3303	.8681
AB4	45.2600	9.7928	.6437	.8447
AB5	45.2267	10.5682	.3882	.8639
AC6	45.1933	10.2034	.5161	.8544
AC7	45.2933	10.0772	.5447	.8523
AC8	45.2267	9.8855	.6168	.8468
AC9	45.3267	10.7386	.3303	.8681
AC10	45.1933	9.5965	.7287	.8382
SUMAAA	45.2667	9.9954	1.0000	.8326

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0   N of Items = 11

Alpha = .8630

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

—

ด้านจิตใจ

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
BA11	59.3385	15.4453	.6729	.8663
BA12	59.4051	15.8449	.5339	.8730
BA13	59.4718	15.0470	.7383	.8626
BA14	59.3718	14.9778	.7889	.8603
BA15	59.3718	16.9088	.2634	.8858
BB16	59.5051	16.1300	.4461	.8775
BB17	59.4385	15.8185	.5334	.8731
BB18	59.4051	16.3648	.3964	.8797
BC19	59.4051	15.7706	.5539	.8721
BC20	59.3718	15.6462	.5995	.8698
BC21	59.5718	16.0611	.4693	.8763
BC22	59.4385	15.9670	.4940	.8750
BC23	59.5385	16.1710	.4368	.8779
SUMBBB	59.4333	15.7023	1.0000	.8604

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 14

Alpha = .8804

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

—

ด้านความรู้

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
CA24	49.4758	14.3885	.6923	.8939
CA25	49.6091	14.4521	.6445	.8962
CA26	49.5424	14.6882	.5852	.8992
CA27	49.7091	14.6072	.6163	.8976
CB28	49.5091	13.7496	.8673	.8850
CB29	49.6758	15.3352	.4088	.9077
CB30	49.5758	14.9475	.5092	.9029
CB31	49.5758	14.2704	.6978	.8936
CC32	49.4758	14.1628	.7589	.8907
CC33	49.7091	15.4286	.3293	.9133
CC34	49.7424	14.4788	.6659	.8952
SUMCCC	49.6000	14.4552	1.0000	.8857

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 12

Alpha = .9048

ด้านทักษะความสามารถ

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
DA35	91.7000	33.7345	.5052	.8968
DA36	91.8000	34.5793	.3459	.9009
DA37	91.7333	33.3747	.5629	.8953
DB38	91.6667	32.9885	.6533	.8930
DB39	91.7000	33.8034	.4928	.8971
DB40	91.7333	33.7885	.4889	.8972
DB41	91.7333	33.5816	.5258	.8963
DB42	91.7667	33.4954	.5370	.8960
DB43	91.9000	33.4034	.5652	.8952
DB44	91.7000	31.8724	.7417	.8900
DB45	91.8333	34.6264	.3388	.9011
DC46	91.7000	33.2517	.5929	.8945
DC47	91.7333	34.6161	.3434	.9009
DC48	91.6333	34.3092	.4216	.8988
DC49	91.6333	33.2747	.6151	.8941
DC50	91.6667	33.9540	.4749	.8976
DC51	91.6333	33.1368	.6413	.8934
DC52	91.7000	34.3552	.3944	.8996
DC53	91.7333	32.4782	.7267	.8910
DC54	91.6333	32.1023	.8420	.8883
DC55	91.6667	35.7471	.1569	.9053

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0   N of Items = 21

Alpha = .9009

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

—

ด้านทักษะชีวิต

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
EA56	82.3056	31.3409	.2312	.9186
EA57	82.2722	30.3379	.4215	.9138
EA58	82.0056	32.2038	.1468	.9179
EA59	82.2722	28.5908	.7620	.9049
EA60	82.4389	29.2881	.6155	.9088
EB61	82.2389	29.4053	.6122	.9089
EB62	82.3722	30.7195	.3408	.9159
EB63	82.4389	29.8704	.5037	.9117
EB64	82.3056	28.4291	.7845	.9042
EB65	82.2389	28.3134	.8332	.9031
EC66	82.1722	28.6980	.7979	.9043
EC67	82.1722	28.6980	.7979	.9043
EC68	82.3056	29.0842	.6551	.9077
EC69	82.4056	30.1141	.4539	.9130
EC70	82.4722	29.5517	.5722	.9099
EC71	82.2389	28.8957	.7142	.9062
EC72	82.4389	30.3800	.4078	.9142
EC73	82.3056	30.2490	.4323	.9135
SUMEEE	82.3000	29.5276	1.0000	.9041

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0   N of Items = 19

Alpha = .9142